

דעת תורה בנושאי ארץ הקודש ת"ו • גליון פה • תמוז - מנחם אב ה'תשפ"ה

קדושת ציון

התאחדות החרדים לדרישת ציון על טהרת הקודש

אם לא אעלה
את ירושלים
על ראש שמעוני

עוללים שאלו את הלכות שתי הלחם,
פרש כשמלה אין להם **10**

עד אמצא מקום לה' **21**

אבלות החורבן **22**

השם נפשונו בחיים
ולא נתן למוט רגלנו
המדריכנו על במות אויבינו

וירם קרינו

על כל שונאינו

7 איך תשירו שיר נכר על אדמת ה'

12 מכתבים **15** מאמרים

24 ונאמנים דברך

דדושים:
פועלי בנין יראי שמים
פרטים בעמוד 9
תלמידי חכמים חייבי גיוס
פרטים בעמודים 5, 13

בית המדרש

קוראים כותבים ותגובות המערכת

מכתבים

11 על העבודה

חזרת העבודה בסדר הגאולה • להתכונן לאפשרות • אין לבטל בשביל...

12 על המלחמה

המאבק הוא דתי • השם נפשנו בחיים • קידוש ה' בהצלחת עם ישראל • גיוס חובה!

14 על האגודה ועניינה

צריך לפרסם את קדושת ציון • להשתתף ביתר שאת וביתר עוז באגודה הקדושה • מקורות

מאמרים

15 וירם קרננו על כל שונאינו

17 באור פניך יהלכון

18 כבוד המלך שבוטחים בו

19 לכל זמן ועת - ריב"ז וחזקיהו

21 עד אמצא מקום לה'

22 אבלות החורבן

23 ירושלים הבנויה

31 לוח מודעות

חלק א' - מאמרים:

3 דעת תורה

מסודר לפי ימות השנה:
ט' תמוז - מרן הגאון רבי זלמן סורוצקין זצוק"ל

4 מדינת התורה - החזון והמציאות

הרב יהודה אפשטיין - י"ד האגודה

7 שיר חדש

הרב משה מלוביצקי

8 כוחי ועוצם ידי או הוא הנותן לך כח

הרב בצלאל גנז

9 בעקבות הספר הקדוש 'אם הבנים שמחה' פרק כ"ב

בית המקדש השלישי - בידי אדם או בידי שמים
ליקט: הרב בצלאל גנז

10 ואין מתכרבל בכחן ארבל

הרב חיים מאיר אינהורן

חלק ב' - המגזין:

עין בעין יראו - התממשות נבואות הנחמה בישראל
24 פרק שני: נצח ישראל / אל מול ציר הרשע

28 מעות אר"י: חבל החיים של צדיקי הדורות

מתוך הספר החדש 'נחלת יעקב'

30 איסור שחרור מחבלים

הג"ר יצחק ברנד

התאחדות החרדים לדרישת ציון
על טהרת הקודש

קוראים יקרים שלום רב,

הפעם אספר סיפור קצר, אמיתי, לא דרמטי במיוחד, אבל הוא ממחיש היטב את מהותה ותפקידה של אגודת 'קדושת ציון'.

הרב איינשטיין [שם בדוי, אל תדאג...] הוא אברך רציני, מוכשר, תלמיד חכם, אשתו מורה מוערכת, ילדים איכותיים וצדיקים, ואני פוגש אותו בבית הכנסת בו אני מתפלל ולומד במודיעין עלית, בית כנסת אברכי טיפוס. הוא ניגש אלי בהידור, בשעה שביית הכנסת ריק כמעט, ומבקש לשוחח על עניני דרישת ציון. התפלאתי קצת, הוא לא נראה אחד שמוציא את הראש שלו מהסוגיה בה הוא עוסק, אך מצד שני - יש כל-כך הרבה סוגיות שנושקות לנושאים שלנו, אז אולי משם הוא הגיע.

דנים קצת בגדרים הלכתיים שונים הקשורים לדרישת ציון, מנהלים משא ומתן הלכתי, ובשלב מסוים הוא פותח את הלב - "אגיד לך את האמת. אני אברך קלסי, נורמלי, אני לא מחפש חידושים. גדלתי בעולם הישיבות, משם ינקתי את צורת החשיבה. לא אמרו לנו את זה במפורש, אבל התחושה שנתנו היא שבכל הקשור לעניני גאולה וכיוצא בכך, התפקיד שלנו זה לא 'לדחוף'. הקב"ה עושה את שלו, אבל אנחנו - בונים את עצמנו, יושבים ולומדים, יש לנו חיים מלאים במצוות ואנחנו עמוסים באתגרים רוחניים בחיי הפרט. זה לא התפקיד שלנו 'לדחוף קדימה', לא אמרו לנו את זה במפורש, אבל זו האירה בה גדלנו".

אני מהרהר בדבריו וחושב לעצמי - הנה הגדרה קולעת למצב של הציבור הקרוי 'מיינסטרים' [בלע"ז - הזרם המרכזי]. הם לא ב'קדושת ציון' וגם לא בסאטמר, הם לא קובעים מסמרות ביחס לתהליך הגאולה, הם לא מתנגדים למהלך ולא בהכרח מתכחשים אליו, אבל גם לא 'דוחפים'. איך מפצחים את האגוז הזה, אני חושב לעצמי, אבל הרב איינשטיין מקדים אותי -

"אבל מה אני יכול לעשות", הוא אומר. "הקב"ה דוחף בכח! אי אפשר להתעלם מזה. אי אפשר לעצום את העיניים. תראה מה קורה עם איראן, תראה מה קורה כאן בכלל בשנתיים האחרונות. לא יכול להיות שהוא לא בא לעורר אותנו..."

אכן, קשה לפצח את האגוז בכחות עצמנו, אבל הקב"ה מסייע בעדנו, ויותר ויותר אברכים, בחורי ישיבות, תלמידי חכמים, רבנים ושאר יהודים ראי' ה' שומעים מתוך המאורעות הגדולים שמתגלגלים עלינו את דבר ה', מה שאנחנו מביאים מתוך הספרים, עד שלא ניתן עוד להתעלם ממעשה ה' הגדול. הדבר מחייב אותנו לשנס מתינים ולהרתם למאמץ להביא עוד ועוד יהודים להכרה בערכים ש'קדושת ציון' באה לקדם בקרב ציבור היראים - הכרה במהות התקופה, הכרה במרכזיות של ארץ ישראל בתורתנו והכרה בחובה לכונן בה את מלכות ה'. ה' עושה את שלו, נעשה אנו את שלנו. ואחרי הועידה המרוממת שזכינו לערוך להודאה על נסי תשכ"ז ובסמוך לחג מתן תורתנו, כשהוכח בס"ד שאכן יש כאן תנועה אדירה פורחת ומשגשגת, יראה כל אחד כיצד הוא נרתם בנופו, בממונו ובכל יכולותיו למען הבשורה האדירה.

שלכם,

העורך.

הוצאה לאור

גליון חודשי

כנסים

ימי עיון

שיעורים והרצאות

טיולים וסיורים חינוכיים

גליון 85
תמוז - מנחם אב
תשפ"ה

מו"ל: עמותת 'קדושת ציון'

יו"ר ועורך ראשי: הרב יהודה אפשטיין

עורך תוכן ועורך אחראי: הרב יואל ברמן

עריכה לשונית: הרב יהודה אפשטיין

עורך משנה: הרב פסח הלפרין

ציילומים: ויקיפדיה, ארכיון האגודה, אוספים פרטיים.

עיצוב ועימוד: 'צמח'

ועדת ביקורת

דוא"ל: ph@kedushastzion.org

מחלקת הפצה

דוא"ל: hafatza@kedushastzion.org

להרשמה לקבלת הגליונות בדוא"ל, ולשאלות

בכל ענין:

office@kedushastzion.org

9 שלוחה 079-6073701

077-3181693

מודפס באלפי עותקים, ומופץ בריכוזים

החרדיים ברחבי ארץ ישראל ובחו"ל.

אין המערכת אחראית לתוכן הפרסומות.

אפשר לקבל את מכתב תמיכת הרבנים
באגודת 'קדושת ציון'
שהתפרסם בגליונות קודמים
בשליחת בקשה לדוא"ל האגודה.

לע"נ

שמואל שמשון בן ישראל

לאה מרים בת ישראל

רב בער בן משה

יהודית חביבה בת ר' שלום יוסף

משפחת רבין

הערת המערכת: גליון זה משמש במה לנושאים שונים הנוגעים לדרישת ציון. המאמרים והכתבות נמצאו ראויים להופיע בבמה זו, אבל תוכן הדברים הם על אחריות הכותבים בלבד. הארות והערות תתקבלנה בשמחה ובברכה, לדון כדרכה של תורה, ובפרט כדרכם של תלמידי חכמים שבארץ ישראל, הנוחים זה לזה בהלכה. והאמת והשלום אהבו.

דוא"ל לענייני הגליון ולתגובות:

DOAR@KEDUSHASTZION.ORG

אגודת קדושת ציון פועלת להעמיק את תודעת המרכזיות של ארץ ישראל ביהדות, כמקום שנתנהל בו כאומה שלמה הפועלת על פי תורת ה'.

מתחברים למשמעות התורנית המעשית של ארץ ישראל

qdushat-zion.022.co.il | 079-538-3396 | טל: 079-538-3396 | kdst.office@gmail.com

לתרומה: נדרים פלוס: 'אגודת קדושת ציון' | בנק מזרחי (20) סניף 459 מספר חשבון 109491 - 'קדושת ציון'

דעת תורה

עורך המדור - הרב דוד מלינובסקי

במדור זה נביא בעזר ה' עניני דרישת ציון והמסתעף מדברי גדולי ישראל, שיום פטירתם חל בחודשי הגליון.
הקוראים החשובים מוזמנים לשלוח חומרים מתאימים (נא להקפיד לציין מקור) לעורך מדור זה בדוא"ל MD@KEDUSHASTZION.ORG

אקדח; (ב) 'סֶעֶרָה', שרבו בין שבי הגולה כאלה, שמרוב עתים ושנים בגולה, למדו לחוקי הגוים ועושים כמקולקלים שביניהם בפלטיין של מלך, ו'העניה' היא 'סערה' מהאמור 'הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול' (ירמיה כג); ונגד חששא זו מבטיח הנביא: 'וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך', והרשעות - ירושת הגלות, כעשן תכלה; (ג) 'לא נחמה', שהרי אין נחמה לשארית ישראל אף בארצו, כי בהיותנו בגולה היינו ככבשה אחת בין שבעים זאבי ערב שוחרים לטרף, וגם עתה 'המדינה' שלנו היא באותה הבחינה בין 'שבעים' מדינות, הרוצות בחורבנה ח"ו, ו'אהלי אדום וישמעאלים מואב והגרים' מערימים סוד על ישראל לאמר: 'לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד'... ונגד סכנה זו אומר הנביא: 'הנה אנכי בראתי חרש... ואנכי בראתי משחית לחבל, כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום איתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי ה' (שם הפטרת פרשת ראה).

אפילו אם בני ישראל בבחינת עבדים,
אם יחוננו את עפר הארץ - בא מועד לרחם על ציון

והארץ אזכר. בן אחותי הגאון ר' שמואל דוד וואלקין שליט"א [זצ"ל] העיר אותי במכתב, שאם לא יגיעו בני ישראל בתשובתם הראשונה אפילו לעמוד החסד כראוי, ויציטונו רק באהבת הארץ הקדושה, ויחוננו את עפרה, וימסרו את נפשם עליה - יזכור ה' לטובה גם את מסירותם לארץ אבות - 'והארץ אזכר'. ויש לדברים אלה סמך וסעד מן המקרא - 'אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד'. ומנין אנו יודעים 'כי בא מועד'? 'כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו' (תהלים קב טו. ועיי"ש ברד"ק). הרי, שאפילו אם בני ישראל הם בבחינת עבדים [א.ה. שאינן עושים רצונו של מקום - קידושינו לו], אם יחוננו את עפר הארץ - בא מועד לרחם על ציון (שם ויקרא כו מב).

זכינו להתחלת קיבוץ גלויות,
ויש להתכונן לעבודת בית המקדש

ביחוד מורגשת בלבבות חובת לימוד זה [סדר העבודה בבית ה'] כיום, עתה כאשר זכינו להתחלת קיבוץ נדחי ישראל, ועומדים אנחנו בשערי ירושלים הקדושה, ומצפים לגאולה שלמה ולהשבת העבודה לדברי בית ה'... והמתחיל בדבר הגדול הזה היה הכהן הגדול מאחיו, הגה"צ מרן בעל החפץ חיים זצ"ל... והוא זצ"ל היה רואה בזה אות לטובה, שקרובה ישועתנו לבא, ומשיח צדקנו להגלות, ומן השמים מעוררים אותנו בעקבתא דמשיחא ללימוד סדר העבודה בדברי בית א-להינו (הקדמת אזנים לתורה ויקרא).

...

נחמה זו [הפטרת נחמו] זכר לקיבוץ גלויות ולבנין הריסות הארץ, וכמו שנאמר (תהלים טו): 'כי א-להים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה', או (שם קמז): 'בנה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס! הנביא אמנם מדבר על 'ערי יהודה' [הקיימות כבר], אבל רק לבשר להן על 'דרך' לפנות אותה; על 'מסילות' ליישר אותן, ומתי נבנו?!

והנה באים הקיבוץ גלויות בזעיר אנפין, בשנים האחרונות, בנין הארץ ומדינת ישראל [הנתונה בידים לא נאמנות לה' ולתורתו] בחלק ידוע של ארץ הקודש, ומבארים לנו, אולי, את הנבואה הנפלאה הזאת: הנביא ראה בחזון את האפשרות [אם 'לא זכו'] של 'שתי נחמות' נפרדות, והלא כה אמרו חז"ל (סנהדרין צח): 'זכו - עם ענני שמיא [שהגאולה תהיה מהירה ושלמה, בנין הגשמי והכלכלי יחד עם הבנין הרוחני - 'שמיא'], לא זכו - עני...', היינו שהקיבוץ גלויות ובנין הארץ יהיה לאט לאט, בעצלות, ובנפרד מהבנין הרוחני, כי המושלים [שאינם מושלים ביצרים], שלידם תהיה מסורה 'הנחמה' הראשונה הזאת, יהיו עניים בדעת, וירכבו 'על החמור' - ראשית ועיקר דאגתם תהיה החומריות, גוף בלא נשמה, ואל א-להי ישראל ותורתו לא ישעו, ומהשרים היושבים ראשונה ב'מלכות' יהיו כאלה, שירצו להפוך את 'המלכות' של הארץ הקדושה למינות וכפירה. והמרירות בין השרידים, הרודים עם א-ל ונאמנים עם קדושו, תהיה גדולה מאד, ובאה הנבואה הזאת לנחמם ולעודד אותם, שהעולה על רוח פריצי ישראל לאמר: 'ככל הגויים נהיה בית ישראל' - היו לא תהיה, ואחרי 'נחמה בלא נשמה', תבוא נחמה אמיתית, רוחנית: 'נחמו נחמו עמי' - עם ה' ותורתו הקדושה - 'אמר א-להיכם', הוא יתברך שהצית אש בציון - הוא שעתיד לבנותה באש האמונה הטהורה והצדק האמיתי... הרי שכל ההפסטה מדברת מהנחמה האמיתית שתבוא [אם לא יזכו ישראל] אחרי 'נחמה' גופנית, אשר כל מגרעותיה [לרבות תעלולי ההסתה למינות; 'ואל מי תדמיון א-ל...'] 'הפסל נסך חרש...'] הובלטו כבראי לוטש בהנחמה הרוחנית שאנו קוראים כהקדמה ל'שבעה דנחמתא' (אזנים לתורה הפטרת פרשת ואתחנן).

הסיבות שבשבילם אין ישראל רוצים לקבל נחמה בשלב
הראשון של הגאולה - ותיקונם

ומבאר הנביא שלושה דברים, שבשבילם אין בני ישראל רוצים לקבל נחמה: (א) 'עניה', שבשובנו לארצנו לאחר גלות ארוך מאד, הננו מוצאים את ארצנו 'עניה', מלאה אבנים, קרקע שלא נתנה לעיבוד וזריעה; ונגד זה מנחם הנביא ואומר: 'הנני מרביץ בפוך אבניך ויסדתיך בספירים ושמתי כדכד שמשתיך ושעריך לאבני אקדח וכל גבולך לאבני חפץ' [שהאבנים האלה יהיו לספירים ולאבני

מרן הגאון
רבי זלמן טורוצקין זצוק"ל
ט' תמוז תשכ"ו

בט' בתמוז תשכ"ו נפטר מרן הגאון רבי זלמן טורוצקין זצוק"ל. בספריו 'אזנים לתורה', הוא מדבר בסגנונו המיוחד בכמה מקומות אודות חשיבות ארץ ישראל, ואודות המצב בתקופתנו. המיוחד שבדבריו הוא, שהוא מגדיר באופן ברור את מצבנו, ומתוך התבוננות מעמיקה בדבריו אפשר למצוא תשובות לרבים מהדברים המטרידים את מי שמתבונן במה שקורה בתקופתנו, ורוצה להבין את הנהגת ה' עמנו. מקוצר מקום, הבאנו רק חלק מועט מדבריו, אך השתדלנו להביא את עיקרי הדברים, השופכים אור על מצבנו. דברים רבים בשבח ארץ הקודש ובחשיבותה הוצרכו להשמיט מקוצר מקום, כאמור.

החטא הראשון של המרגלים - חוסר הרגשת שייכות
לארץ

באנו אל הארץ אשר שלחתנו. כמה מן הזרות, אדישות, ואפילו בגידה יש בביטוי 'הארץ אשר שלחתנו' כלפי הארץ הקדושה, משאת נפש כל זרע יעקב מימי האבות הקדושים ואשר בשבילה גלו בני ישראל למצרים 'לפרוע את החוב' של 'גר' יהיה זרעך, ובלבד שתנתן להם הארץ כולה ושלא יהיה לעשיו חלק בה. והנה, באים עתה המרגלים ואומרים למשה: 'הארץ אשר שלחתנו! וכאילו להם אין שום זיקה ושייכות לה, ואפשר להחליפה באחרת או לשוב מצרימה, וזה היה החטא הראשון [בזמן ובמדבר] שלהם נגד הארץ הקדושה בשובם אל משה ובני ישראל (אזנים לתורה במדבר יג כז).

הגאולה תתחיל בגשמיית
אך בסופה היא תביא לגאולה רוחנית

כל ימי השתוממתי על המראה, שאין בנבואת

YEPSTEIN@KEDUSHASTZION.ORG

מדינת התורה החזון והמציאות

■ נאומו של יו"ר קדושת ציון הרב יהודה אפשטיין - הועידה הארצית השמינית ■

ובוקק ארץ ומלואה כדי להודיע לכל קצוי ארץ כי הגיעה שעת החפץ - לצערנו, לדאבוננו, ניתן להמשיל זאת כאילו הוא מצא את הרעיה מנומנמת, נבוכה, ואינה יודעת כיצד להתמודד עם העת אליה חכתה זמן כה רב. וכאן, לפני 58 שנה, כאשר הדוד נקש בחוזקה על הדלת ורק רצה להיכנס - "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה, רחצתי את רגלי איככה אטנפם" - לא קלטנו את גודל השעה.

והיום, אנחנו עומדים על פרשת דרכים. ובכל יום שעובר מתברר יותר כי לא ניתן יותר לפסוח על שתי הסעיפים. העם היהודי הולך ומתכנס לארצו. לפי סימנים רבים אנחנו כבר עומדים במצב של 'רוב יושביה עליה', ואם לא עכשיו - אז תוך זמן קצר זה יקרה. והטשטוש והבלבול שהיה כאן מקום המדינה עד היום מפנה את מקומו לבהירות ולהכרעה בין שתי דרכים. יש רק שתי דרכים. את זה אנחנו צריכים לדעת, וככל שנכיר בכך מוקדם יותר, כך נוכל להיערך למאבק המכריע על לב האומה.

העם נפרשת דרכים

שתי דרכים לפנינו. והמסמך הסכמיזופרני שנקרא 'מגילת העצמאות', שמדבר על מדינה יהודית ודמוקרטית, על מכורתו של העם היהודי לצד מתן זכויות שוות לאויב הערבי, לכל גוי באשר הוא אדם - המסמך הזה הוא נחלת ההיסטוריה. המציאות לא יכולה לסבול את השקר ונותר להחליט בין שתי אפשרויות - או מדינת כל אזרחיה, כפי שהשמאל והדיפ-סטייט מנסה לקדם בגלוי, או מלכות ה', שחוקתה היא התורה הקדושה.

ולדאבוננו אין שום גוף בתוך המערכת שמצהיר על כך בגלוי, ללא גמגום. האליטות הישנות הצליחו לצבוע בשחור את המונח הקדוש שנקרא 'מדינת הלכה', ודוברי הציבור האמוני רועדים מפניהם, מתפתלים ומתרצים, מסבירים למה זה לא בדיק כמו שאומרים, שאנחנו לא ממש נגד הערכים הדמוקרטיים המערביים שכה מאוסים בעיני ה'. אז טוב שה' נתן לנו את הכנס הזה כדי שלפחות גוף אחד יאמר בגאון: אכן, אנחנו רוצים את מלכות ה'! אנחנו רוצים מדינת הלכה!

אנחנו סבורים, כי חוקי התורה הקדושה טובים לאין ערוך מחוקי בשר ודם!

אנחנו מאמינים בכל לבנו בהבטחת התורה, כי זהו התנאי המוחלט לשיבתנו בארץ, ושאלו נוראים יבואו עלינו אם לא ניישם את החזון הזה!

אנחנו מקיימים בעצמנו את הפסוק: "ויגבה לבו בדרכי ה'". איננו מתביישים בתורה הקדושה.

שם ה' מעל במת ההיסטוריה, עד היום בו יהיה בית ה' נכון בראש ההרים ונשא מגבעות, היום בו ידעו כל אפסי ארץ, כי ה' א-להי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. לבדו - לא לצד נשיא ארצות הברית או נשיא רוסיה או כל מעצמה אחרת. וכלשון הנביא - "עיני גבהות אדם שפל ושח רום אנשים", ורק אז - "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא".

איך מגיעים לאותו יום? איך מוצאים מקום לה' כאן בעולמנו? ומה יכול לעשות בנושא ארגון כמו שלנו? הרי אין לנו כוח פוליטי ולא כסף ולא קשרים. ובלי מסירות הנפש וההשקעה האדירה של רבים רבים בלא כל קבלת תמורה, גם הכנס הזה לא היה יכול להתקיים. אבל יש לנו דבר אחד שחזק יותר מכל האמצעים החיצוניים - יש לנו חזון. יש לנו אמת ברורה שאנחנו הולכים לקראתה. אנחנו רואים בקצה הדרך את הגאולה השלמה, את השכנת השכינה בבית ה'. אנחנו רואים לנגד עינינו את מדינת התורה שהולכת ומוקמת. אנחנו רואים כיצד עם ישראל שב לארצו ומוריש את אויביו. אנחנו רואים כיצד התורה הקדושה יוצאת ממקום מחבוא בארון הקודש והופכת לספר החוקים המחייב של האומה. החזון הזה מחזיק אותנו, נוסך בנו כוחות, ומאפשר לנו להתגבר על כל המכשולים.

אנסה לדייק קצת יותר לגבי החזון. באמת אין יהודי חרדי, אין יהודי ירא שמים, שלא שותף לחזון שלנו. הרי על זה אנחנו מתפללים שלוש פעמים ביום, כבר 2000 שנה. אבל הנושא ש'קדושת ציון' באה לחדד - זה החיבור של החזון למציאות, הקו שנוצר בין המצב הנוכחי לבין המצב הרצוי. 'קו' מלשון קיוו, מלשון 'תקווה', לא תקווה ערטילאית שיקרה משהו נסי שאינו בהישג ידינו, אלא קו שבכוחותינו להתחבר אליו, ללכת בו, ולהגיע דרכו ליעד. בתוקף הגלות הקשה איבדנו תקווה ממשית לשינוי המצב, וכך נולדה השאיפה לגאולה שמנותקת ממהלך ההיסטוריה, שאין לנו בה כל חלק. הרי ביחס לחיי הפרט כולם יודעים שצריך להתפלל וצריך גם השתדלות. אבל ביחס לאומה, באיזשהו שלב קנתה לה שביתה ההבנה, ולפיה אין כל כך מה לעשות, וממילא נותרה רק תפילה. ואותן שלוש שבועות שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא לעורר את האהבה - הן הפכו מדבר שעינקו תאור מצב קודר אודות מצב הגלות הקשה לקביעה מוחלטת, כאילו זהו - נגזר עלינו לנצח, כי אין סוף לגלות, כי אבדה תקוותם של ישראל, עד ששכחו, כי השבועות מיוסדות על הפסוק: "אם תעוררו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ".

עד שתחפץ! וכאשר ה' חולל נפלאות בארץ

ברשות' הקהל הקדוש, רבנים, ראשי ישיבות, דיינים חשובים, אברכים מופלגים - אני מתפעל כל שנה יותר ויותר. פשוט לא האמנתי שיהיה כזה ציבור כאן. אבל הנה - אנחנו פוגשים פה את כל הקשת של יראי ה' מכל הסוגים, שכולם כאיש אחד, בלב אחד, פונים אל עבר משכן ה' כאן במקום הזה. זה נכון לא רק במליצה - זה ממש כפשוטו: פונים למשכן ה' במשמעות המילולית. וזה סוד האחדות היהודית, האחדות התורנית האמיתית - אחדות שהיא לא מטרה בפני עצמה, אלא היא אחדות שיש לה תוכן, אחדות שהתכלית שלה היא פניה אל האחד והיחיד שהוא מלכנו ומושיענו, הוא בחר בציון ושם אוה למושב לו. אשרינו, אשרינו שזכינו להיות בניו.

בדרך הטבע, רבותי, לא היה סיכוי ליוזמה הזו להצליח. הותיקים שיושבים פה זוכרים - כמה היינו בהתחלה? במשך שנים השתרשה בקרב רבים התנגדות מובנית לכל מה ששמה של 'ציון' נודף ממנו. אבל היום, כשרואים את ההמונים שגודשים כאן את האירוע, את כל יראי ה' מכל הגוונים, מכל הגילאים, מכל העדות והחוגים - קהל איכותי של תלמידי חכמים ואנשי רוח וחזון לצד אנשי מעשה, כשרואים את התופעה המופלאה הזאת - מבינים, שהרצון של בורא עולם, שבחר בציון ובחר בעמו ישראל - הרצון הזה, הביטוי הזה של תורת ה', לא נס לחו והוא מפעם בעוצמה בקרב יראי ה'.

ואם כנים הדברים, אנחנו צריכים להביט קדימה ולראות מה ה' דורש מאתנו כעת, איך מקדמים את התכלית של הבריאה, איך מוצאים מקום לה', כפי שדוד המלך התאוה בשעתו. ובמקום הזה, למרגלות המקום בו בחר ה', אנחנו מתחברים למהלך הבא - מהלך שבעזרתו יתברר יביא אותנו לעבר הגאולה השלמה. אנחנו עומדים ערב יום מתן תורתנו וערב קריאת פרשת במדבר, בה כל ישראל חונים יחדיו מול המשכן, איש על דגלו, אבל כולם כאחד עם הפנים לקודש, עם אותה מגמה של דוד המלך, למצוא "מקום לה' משכנות לאבירי יעקב".

חדש ימינו נקדם

'ובאו כולם בברית יחד' - לא כל אחד לבדו, כי אם כנסת ישראל חפצת חיים, חפצת קרבת ה', חפצת קדושה וטהרה, אומה השואפת לחדש ימיה כקדם - לחזור לחיות לפני ה', וכפי שהקדוש ברוך הוא הבטיח, שיהיה לנו לא-להים, לחזור לחיות לאור פניו בכל תחומי החיים הציבוריים והפרטיים של כל אחד ואחד, לשאת בגאון את

1. סגנון הדברים הוא של נאום, היות ומדובר בתמלול ולא במאמר.

וכמו שאנחנו לא מתביישים במצוות המעשיות, אנחנו גם לא מתביישים במושגים, ברעיונות, בצורת החשיבה התורנית, השונה במהותה מצורת החשיבה המערבית שמנסים להלעיט אותנו מתוך שיטת מוח שיטתית.

אנחנו לא מתביישים לומר, שכשם שמותר להגביל את זכותו של אדם לעשן במקומות ציבוריים כי זה מזיק לסביבה, כך ביתר שאת מותר להגביל את זכותם של אנשים מופקרים ומופקרות ללכת בלבוש תועבה ברחובות של עיר, כי גם זה מזיק לרבים.

אנחנו לא מתביישים לומר, שהכלל המערבי, ולפיו 'זכותו של אדם לעשות ככל העולה על רוחו בתנאי שאינו מזיק לזולת' - כלל זה בנוי על ההנחה, ולפיה חטאים כלפי המקום הם לגיטימיים, ועקרון זה סותר את תורתנו הקדושה שקובעת עונשים חמורים למי שממרה את פי הבורא, ואף מבטיחה לאומה עונשים קשים על כך.

אנחנו לא מתביישים לומר, כי איננו מתכוונים ליפול במלכודת התודעתית של אלו המאשימים את ישראל ב'רצח ילדים כתחביב'. אנחנו לא משיבים להם את דברי ההבל הנשמעים מפי דוברי הממשלה, ולפיהן 'צה"ל הוא הצבא המוסרי ביותר בעולם', ואת דברי הרבה המגונים אודות החיילים שלנו שנהרגים כדי שלא לפגוע בילדי עזה, שהם המחבלים של מחר.

אין שום דבר מוסרי בלמות ולאפשר לאויב לטבוח בנו, ואין שום סיבה להצטער גם אם ימותו כל תושבי עזה - הילדים הנשים והזקנים, כולם. מי שהחליט להלחם לישראל - הוא שגורם להם למות! כך חשבו גויים נורמליים במלחמת העולם השנייה כשהשמידו מהיסוד את ערי גרמניה, ואין סיבה שהיהודים, שאמורים להיות עם חכם ונבון, יהפכו לטפשים ויובסו בקרב בגלל הרעל הפרוגרסיבי שמזרק לנו דרך הורידים באמצעות התקשורת.

אגב, היום שמענו על האסון הגדול, שנהרג בנה של האישה הקדושה מהישוב ברוכין, צאלה גז, שנרצח על ידי הישמעאלים הארורים. וגם בדבר הזה אנחנו לא מתביישים לומר את האמת. אני כבר מתאר לעצמי את כל ראשי המדינה מצטטים את ביאליק, שאמר: "נקמת ילד קטן עוד לא ברא השטן". אתם יודעים למה ביאליק אמר את זה? כי הוא עזב את וולוז'ין. הוא עזב את התורה והמצוות ואת המושגים היהודיים. אבל אם הוא היה נאמן לתורה, מה תורתנו אומרת על הדברים האלה?

"בת בבל השדודה, בת עזה השדודה, בת ברוקין השדודה - אשרי שישלם לך את גמולך שבמלת לנו. אשרי שיאחז וניפץ את עולליך אל הסלע".

זה המוסר היהודי! זה המוסר השפוי! זה המוסר של עם שלא מתבייש בזרותו, במהותו, בזכותו על הארץ. זה המוסר של מי שלמד את הרש"י הראשון בתורה ולא מתחסר לעצמו כאל לסטים בארצו.

הבעיה היא, שכפי שפעם היו יהודים שהתביישו בלבוש שלהם, במראה שלהם עם הזקן והפאות, במנהגים המיושנים לעומת הגויים 'הנאורים והיפים' - אז היום יש יהודים שנראים בדיוק

כמונו... אבל הם מתביישים במהות הפנימית של התורה, בערכים ובמושגים וברעיונות שאינם עולים בקנה אחד עם המושגים המערביים, שאנחנו צריכים לעקור אותם מהשורש.

מלחמה בדרך התורה

אם הזכרנו כבר את הנושא של איך צריך לנהוג פה במדינה יהודית, אני חייב לחזור על הדברים שנאמרו כאן בשנה שעברה בנושא של הצבא, בכל הנוגע לגיוס חרדים, וצריך לחדד אותם שוב. ראשית, צבא יהודי זה ערך חשוב ונעלה ומחויב המציאות, וכל מי שלמד תנ"ך ושו"ס ופוסקים - הדברים נהירים לו כשמש בצהריים. זכות גדולה היא להלחם למען כיבוש הארץ ולהשמיד את אויבי ישראל. זכות עצומה היא לנקום את נקמת ה' בצרי. אנחנו הציבור החרדי - שאמון על דקדוק ההלכה והשאיפה להדר בקיום המצוות - רוצים,

אז טוב שה' נתן לנו את הכנס הזה כדי שלפחות גוף אחד יאמר בגאון: אכן, אנחנו רוצים את מלכות ה'! אנחנו רוצים מדינת הלכה!

אנחנו סבורים, כי חוקי התורה הקדושה טובים לאין ערוך מחוקי בשר ודם!

אנחנו מאמינים בכל לבנו בהבטחת התורה, כי זהו התנאי המוחלט לשיבתנו בארץ, ושאסונות נוראים יבואו עלינו אם לא ניישם את החזון הזה!

שואפים, מייחלים לקיים את המצווה הזאת!

ביתר שאת הדברים אמורים בימים אלו, בהם העם היהודי מותקף בכמה חזיתות, ובהם האויב הערבי שבתוכנו, השכים שבעינינו והצנינים שבצדנו, שרוצים לרשת את ארצנו. זכות גדולה היא לכל מי שנלחם באויב האכזר הזה ומכריע אותו, בין אם הוא עושה זאת במדים ירוקים או בכל דרך אחרת.

אנחנו מתפללים לשלומם של החיילים ולהצלחתם בשדה הקרב, ורואים את עצמנו כחלק בלתי נפרד מהסיפור שקורה כאן. ומי שסבור שהיחס שלנו למלחמה הוא כמו היחס של היהודים באירופה כשנקלעו לאיזו מלחמה בין רוסיה לפולין - הוא לא יודע על מה הוא שח, הוא מתעלם בידועין מכל מציאות החיים שלנו ומהיחס התורני הנכון לאותה מציאות ומכך שנבואות הנביאים מתקיימות כאן, ויש פה סיפור שקורה, שהקדוש ברוך הוא מנחיל אותו.

מאוד מאוד היינו רוצים להצטרף, להשתתף במלחמה נגד האויב הערבי. מאד היינו רוצים לסייע ולתרום מהיכולות שלנו למען הנצחון המוחלט. לצערנו, לדאבוננו, לאסוננו ולאסונה

של מדינת ישראל, המערכת הצבאית הנוכחית נבנתה במשך שנים באופן שאפילו יהודי חרדי אשר גדל על העיקרון של לא לבוא לידי ניסיון, עם כל השמירות וההגנות שפיתח מפני העולם החיצוני האורב לפתחו - כאשר הוא נכנס לאותה מערכת צבאית, הוא מעמיד את כל מציאותו הרוחנית בסכנה, שאי אפשר לבקש מבחור בן 18 או בן 20 להיכנס לתוכה.

זה עצוב, זה מאוד עצוב. והיינו מאוד רוצים שהמציאות לא תהיה כזאת. אבל בפועל, מה שקורה במיוחד בשנים האחרונות, הוא שארגוני הפרוגרס הרדיקליים ביותר, משנאי ה' הגדולים ביותר, החדירו לצבא ערכים של סדום. מלבד זאת, אותם ארגוני שמאל הצליחו להחדיר קוד אתי תבוסתני לצבא, שמעמיד את חיי החיילים בסכנה פיזית איומה ונוראה בכדי לא לפגוע במה שהם מכנים 'חפים מפשע'. זהו קוד אתי, שכאשר תהיה מדינה יהודית, הוא יושלך לפח האשפה ביום הראשון, ואני מקוה שגם היום, פחות ופחות חיילים יתחסו אליו. הרי אם מותר לחלל את השבת הקדושה, שעליה מסרנו את נפשנו דורות על גבי דורות, בשביל פיקוח נפש, אז קל וחומר, בנו ונכדו ונינו של קל וחומר, שמותר לעבור על הקוד האתי התבוסתני של השמאל הקיצוני כדי לא למות!

נחזור לענייננו - כאשר נדע, שיהודי חרדי אכן יכול להתגייס ולדעת, שהשתתפות במלחמת ישראל והשתייכות לצבא אינה פוגעת במצבו הרוחני - אז נשמח מאוד שיתגייס וילחם מלחמת חורמה באויב. ואגב, אני לא מדבר רק על מי שלא מצליח ללמוד. גם לומדי התורה ותלמידי החכמים השקדנים ביותר - יש להם מה לעשות בצבא, ולא צריך שילבשו מדים לשם כך. הם יכולים להישאר בהיכלי התורה והם יהפכו לחיל החינוך של הצבא. הם יהיו אלו שיתקנו את הנזקים האדירים שעושים שם כיום. ואז יבואו קצינים וחיילים לשמוע מפי תלמידי החכמים מהו מוסר הלחימה התורני, מה הן ההלכות שהם צריכים לדעת, שיבואו לינוק בצמא את דברי התורה הקדושה על חשיבות הניצחון למען כבוד שמים. זה חשוב הרבה יותר מחיל האוויר, מיחידה 8200 - זה הדבר היחיד שבו אנחנו נמצאים בנחיתות מול האויב, שהאויב יודע טוב מאוד על מה הוא נלחם, וזה מה שמאפשר להם להכות בנו, ומאידך, ההכרה הנכונה בצדקת הדרך היא מה שתאפשר לנו להכות בהם.

החדלון הרעיוני, מסמוס האמונה בצדקת המאבק על הארץ, אובדן הנאמנות ליעוד, לשמירת התורה בכל חלקיה, שהיא היא המהות הלאומית שלנו כעם ה' - כל זה הולך להשתנות, ואת זה ינחילו בני הישיבות הקדושות לחיילים הצמאים דבר ה'. ואותם בחורי ישיבות שלא מסוגלים לכך ואין תורתם אומנותם - הם יצטרפו ללוחמים הסרים למרות התורה הקדושה. זה החזון שלנו לצבא יהודי, זה המתווה לגיוס חרדים!

כמובן, הממסד הצבאי הנוכחי לא מעוניין בתוכנית הזאת. הוא מעוניין בגיוס חרדים נחשלים, בכאלו שממורמרים מחוסר הצלחתם בלימוד, באלו שמרגישים לא שייכים לחברה החרדית.

הם לא רוצים חרדים בוטחים בעצמם, אשר באים להנהיג את הצבא ואת המדינה.

ומתוך הבנת הנקודה הזאת, נובעת ההתנגדות הנחרצת כנגד הניסיונות השונים לכפות גיוס על הציבור החרדי. אבל כמו בכל דבר אחר, לבוא עולם יש תוכנית. ואנו מיחלים ליום בו היא תצא לפועל ונעמוד אנו, יראי ה' החרדים ושאר יראי ה' בעמדות הכח במדינה. ואז הכל יתנהל כרצון ה'.

חזון - ומעשה

שואלים, כמו תמיד - מה למעשה? באים אנשים, אומרים - "אתם צודקים, הכל נכון. אבל מה עושים? חוץ מלעשות כנסים ולהוציא גליונות - מה אתה מציע?".

אז קודם כל - כנסים זה חשוב, אני רואה את התרוממות הרוח כאן. אין ספק, שזה משפיע עמוקות על הרבה אנשים במשך כל השנה כולה. גליונות זה חשוב עד מאד, הגענו מאפס לאן שהגענו בעיקר בזכות הגליונות, ואם כל אחד ואחד יקח על

עצמו להתאמץ ולהפיץ כפי יכולתו - אנחנו נהיה במקום אחר לגמרי. אני פונה לבעלי רכבים שיעזרו בהפצה, וכן לכל מי שיכול לעזור בפעילות הקריטית הזו. כמובן, ישנן פעילויות נוספות שכל אחד יכול ליטול חלק בהם לפי יכולותיו בגופו, וגם בממונו. כפי שעניכם רואות יש כאן גוף גדול, הפעילות עולה הרבה, ידברו על זה כאן בהמשך אבל היסוד הוא תחושת החברות. אדם שמגיע כאן צריך להבין, שהוא לא בא לבלות איזה ערב נעים, אלא הוא חבר, כמו שבבית כנסת הוא מבין שהוא צריך ליטול חלק בהוצאות, גם כאן צריך לחוש אותה תחושה לפחות. מי שמבין את חשיבות הדברים - בוודאי ירתם כפי יכולתו, על-מנת לאפשר את הרחבת הפעילות. אני מציע לכל אחד להרשם לרשימת התפוצה כדי להיות מעודכן. שכולנו נהיה שותפים ונרגיש ביתר שאת את החברות והשותפות, העניין הזה מוטל על הכלל ולא על יחידים.

אבל אם תשאלו מהו המהלך הכולל, אשר יטה את המטוטלת ויכריע את המאבק כאן בארץ, אני חושב שהמפתח נמצא אצל ציבור בעלי התשובה הענק, שהוא בשורת העתיד של מדינת ישראל. כבר בספר הקדוש 'אם הבנים שמחה' חזה מורנו הרב טייטל, כי המאבק על הארץ יוליד בסופו של דבר שיבה אל ה', ואנו רואים במוחש אצל מאות אלפים את התהליך המבורך של שיבה לזהות היהודית, בהתחלה רק בדיבורים, אבל אט אט גם במעשים.

צריך לדעת, שעולם התשובה שונה היום ממה

שהיה בדור הקודם ובזה שלפניו. כרגע, לא מדובר דווקא באנשים שעוזבים את תל-אביב והולכים

צריך לדעת, שעולם התשובה שונה היום ממה שהיה בדור הקודם ובזה שלפניו.

כרגע, לא מדובר דווקא באנשים שעוזבים את תל-אביב והולכים לגור בבני-ברק או בירושלים, מדובר באנשים שנטועים עמוק בהווה הישראלית הכללית, ואינם ממהרים לעזוב אותה. ועם זאת - קורה אצלם תהליך מבורך, תהליך משמעותי ביותר, שאם נתפוס את המשמעות שלו - אנחנו יכולים להתחבר אליו בדרך להקמת מדינת התורה!

לגור בבני-ברק או בירושלים, מדובר באנשים שנטועים עמוק בהווה הישראלית הכללית, ואינם ממהרים לעזוב אותה. ועם זאת - קורה אצלם תהליך מבורך, תהליך משמעותי ביותר, שאם נתפוס את המשמעות שלו - אנחנו יכולים להתחבר אליו בדרך להקמת מדינת התורה! הדבר מצריך מאתנו להציב חזון ברור של מלכות ה', אליו יתחברו כל שכבות הציבור האמוני, שהוא לב לבו של העם היושב בציון. חרדים, דתיים, מסורתיים - כולם תחת דגל מדינת התורה. השקר של מדינה יהודית-דמוקרטית פשט את הרגל. זה או יהודית או דמוקרטית, ואנחנו בחרנו - מדינה יהודית! מדינה תורנית! מדינת הלכה! ואם לא מדינת הלכה - אז לצערנו הלכה המדינה. אבל אל דאגה, בורא עולם לא יתן לזה לקרות. עלינו על מסלול שאין ממנו חזרה לקראת הגאולה השלמה. מדינת התורה קום תקום!

בואו נציב את החזון, יושבים כאן תלמידי חכמים למכביר, דיינים, ראשי ישיבות, אברכים השולטים בש"ס ופוסקים - תפקידם לנסח את חוקת מדינת התורה. יושבים כאן אנשי חינוך - תפקידם להרביץ תורה לעם שבשדות, שיבינו את יעודנו ואת גודל השעה. יושבים כאן אנשי מעשה נמרצים - תפקידם להקים ישובים של יראי ה' ביהודה,

בשומרון, בעזה, בגליל ובנגב, בלבנון, בכל מקום בארץ, להקים מוסדות ומפעלים, הכל על טהרת הקודש. יושבים כאן יהודים טובים יראי ה' מכל הסוגים - תפקידו של כל אחד ואחד מאתנו הוא להתחבר לחזון ולהאיר פנים להמוני בעלי התשובה שמחפשים בית, שמחפשים חזון, שנואשו מהציונות החילונית שסיימה את דרכה וחפצים בציונות אמיתית, ציונות של 'ותחזינה עינינו בשובר לציון', שחפצים בלאומיות שעומדת על יסוד היותנו עם ה' בארצו.

מהמקום הזה תצא הקריאה לקהל יראי ה' מכל העדות והחוגים, המגזרים והקבוצות, כל מי שקורא בשם ה' - בין אם הוא תלמיד חכם ותיק המדקדק בקלה כבחמורה ובין אם הוא בעל תשובה טרי - כולנו יחד כורמים ברית עם בורא עולם, את אותה ברית ישנה שכרת אברהם אבינו, שמכחה נחל את הארץ לבניו, ומכחה נעשינו לעם ה'. אנחנו הולכים לקראת קבלת התורה בשבועות, כאיש אחד בלב אחד, כאומה על אדמתה, לא עוד יחידים מפורדים, לא עוד קהילות מפורדות. קץ שם לחושך, קץ שם לגלות הנוראה, חזרנו לארצנו, חזרנו לעירנו, בקרוב אנחנו חוזרים אל בית מקדשנו, אומה אנחנו, אומה חפצת חיים - יחד נקבל את התורה באהבה, יחד ננחיל אותה כחוקת המדינה, יחד נלחם באויבינו הקמים עלינו לכלותנו ונסלק אותם מארצנו, יחד נשיב את השכינה לארצנו, יחד נמליך את ה' על פני תבל ומלואה, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

אני רוצה וחייב להודות לכל המסייעים במלאכה, רבים רבים שעשו ימים ולילות ללא כל תמורה, הן בארגון הועידה הזאת והן בפעילות הברוכה במשך כל השנה.

חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי א-להינו, וה' יעשה הטוב בעיניו!

...

שמע ישראל - עם ה(ש)קפה של הבוקר

מאמר אקטואלי יומי

לאור ההתפתחויות הגורליות המתרחשות חדשות לבקרים בחיי האומה ולאור החסר האדיר שמורגש אצל רבים בהתבוננות אמונית על האירועים לאור ההשקפה המסורתית לנו מרביתנו מעתיקי השמועה אוהבי ה', עמו וארצו, אשר סללו לנו את דרך דרישת ציון על טהרת הקודש, מאמר דעה יומי מאת יו"ר האגודה הרב יהודה אפשטיין ישלח בדוא"ל לכל דורש ומבקש.

נא לשלוח את כתובתכם בדוא"ל: 1@SHEMA-YISRAEL.ORG או לקראת שמע ישראל

ניתן להצטרף לרשימת התפוצה בדוא"ל: 1@SHEMA-YISRAEL.ORG או לקראת שמע ישראל

בעז"ה סיקור הועידה הארצית השמינית של 'קדושת ציון' ונאומים נוספים יתפרסמו בגליונות הבאים.

אפשר לשמוע את הנאומים בקו האגודה 079-607-3701 שלושה 3,3.

הערה

להסביר שלא ראוי או שאיסור חמור הוא להודות לה', דע לך שזממך עלול חלילה להצליח, ולעכב את ביאת המשיח!

מלכנו וא-להינו, אנו אוהבים אותך ואתה אוהב אותנו, אשרינו מה טוב חלקנו, ששמת נפשנו בדור הזה הרואה את ישועתך. כמה חכית אתה לימים הללו, כמה חכינו אנו לצאתך לישע עמך. שמחים אנו בשמחתך בשמחתנו, מודים אנו על ישועתך בישועתנו ועל גאוותך בגאוותנו.

הנה ימים באים נאם ה'!

שפתותינו נוטפות מור ודבש בהגותנו את המילים הללו בעת התגשמותן.

הנה ימים באים נאם ה'!

"והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים כאריה בבהמות יער ככפיר בעדרי צאן אשר אם עבר ורמס וטרף ואין מציל. תרום ידך על צריך וכל אויבך יכרתו" (מיכה ה ז-ח).

אמרו חז"ל (ברכות מד:) - 'כל קטן מקטין'. אנו לא נקטין ולא נגמד את נסיך ונפלאותיך חלילה, לא נחפש וגם לא נמצא כל טצדקי להסביר למה אסור לשמוח ואין ממה להתלהב ויש לחשוש מ... ולזכור ש... ובכלל...

חובה לשמוח! מצוה להתלהב! ומשימה קדושה לשלח לארץ גזרה את כל הרהורי העבירה המבקשים למנוע מיהודי את קיום המצוה הגדולה שהיא תכלית הבריאה: עם זו יצרתי לי, תהילתי יספרו.

מבקשי נפשנו בקשו לכלותנו וה' הצילנו מידם בנסי נסים. ה' מגן על עמו, ארצו ונחלתו באורח פלא, אשר כמעט ולא נפקד ממנו איש.

טיל עצום מימדים מצליח כבר לחמוק מידי מערכות ההגנה האדירות שחנן אותנו ה', נופל על מחלקה בבית חולים, רק כדי לגלות שהמחלקה פונתה יום קודם לכן בנס גלוי.

טיל נופל בחולון אחרי שחמק בנס ממערכות היירוט הנפלאות, ואז למרבה המפח הוא מוצא שהבנין שהוא מרסק נטוש מיושבו.

טיל פוגע והורג משפחה בגליל, אלא שלמרבה הפלא מדובר דווקא באלו המייחלים להשמדת ישראל.

הנהיה כדבר הזה או הנשמע כמוהו? האם יש לזה אח ורע, האם נמצא לזה תקדים בהיסטוריה?

ודאי שכן, ביציאת מצרים!

תגידו בגת, שוררו בחוצות אשקלון, אל דמי לכם, שירו שיר עוז, אל תמעיטו ואל תקטינו, לעת כזאת הגעת למלכות!²

...

ימים נפלאים עוברים על יושבי ארץ הקודש, היהודים האהובים שיש להם א-לוה. נסים ונפלאות מתגלגלים כבימי צאתנו מארץ מצרים. חשף ה' את זרוע עוזו לעיני כל העמים, ומי בכל מעשי ידיו יאמר לו מה יעשה ומה יפעל. הדריכנו על במות אויבנו ולא נתן למוט רגלנו, הדביר עמים תחתנו ולאומים תחת רגלינו, ראו כל אפסי ארץ את ישועת א-להינו, עומדים ותמהים, מי זאת עולה מן המדבר ומן העפר, אוד חרוך מוצל מאש, איך מבור תחתיות יצא למלוך על כל קצוי ארץ. מי גוי גדול אשר לו א-להים קרובים אליו כה' א-להינו בכל קראנו אליו.

ואף אנו תמהים לעומתם, לא ידענו נפשנו שמתנו מרכבות עמי נדיב, הנה א-להינו זה קוינו לו אלפי שנים ויושיענו. כמה מפוארים הנסים, כמה הם גלויים וכמה הם מרחיבים את הנפש, שזכינו ובאו אחרי שראשי המדינה נשאו תפילה אל בורא העולם, קראו תהלים ובקשו את עזרת א-להי השמים והארץ, א-להי ישראל.

לא זו אף זו, שגם אחר שההצלחה הכבירה כבר האירה פניה באופן פלאי ושמימי שאין שני לו, הודו ולא בושו כי מאת ה' היתה זאת, ואינם נוהגים כאותו מחפש חניה, שלאחר מציאתה אומר 'הסתדרתי לבד'.

מודים אנו לפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו על כל החסד אשר עשית עמנו, על שהרמת קרנך, קרן עמך, ארצך ונחלתך ולמוות לא נתתנו, הצלתנו מסכנת כליה, ונהפוך הוא - אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם. לבנו מתרונן באהבה ומתפרצת ממנו ההודיה, השירה והזמרה, מה נשיב לך כל תגמולך עלינו, כוס ישועות אנו נושאים ובשמך אנו קוראים, נשיר לך שיר חדש על גאולתנו ופדות נפשנו, כי גבר עלינו חסדך ואמתך ושמחתנו כימות עניתנו.

הגדנו היום, שאיננו כפויי טובה!

ניצב לנגד עינינו מאמר חכמינו ז"ל (סנהדרין דד:) - "ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג. אמרה מדת הדין לפני הקב"ה - רבש"ע, ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך לא עשיתו משיח, חזקיהו שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך, תעשהו משיח?!"

הלא תאחז בנו צמרמורת בשימנו ליבנו לדבריהם: מגלים לנו חז"ל ברוח קדשם, שהיתה העת כשרה לביאת המשיח, והיה חזקיהו המלך הצדיק הכשר ראוי להיות משיח.

ומי עכב?

השירה שלא נאמרה!

אמור מעתה: אם אתה נמנע ומונע אחרים מלשורר לה' את שירו, גם אם תכתוב על כך ספר או סדרת ספרים

1. כדוגמת מה שנמצא בגליון 'מחצר הישיבה' - בטאון ישיבת רבינו ראש הישיבה שבנא זל"צ: "אכן אשר יגורנו בא לנו ומעשה שטן הצליח, כי חזקיהו המלך בחפזונו רמס מקרא מפורש שתינוקות של בית רבן יודעים אותו: 'אחרי רבים להטות', ותייך עצמו בתירוץ שאיתו ניתן לעקור חלילה את התורה הקדושה באומרו 'קשר רשעים אינו מן המנין', וברוח הלאומית הילדותית שבו התגרה באומות וערך את צבאו המגוחך אל מול צבאו המפואר ואדיר המימדים של מלכנו סנחריב ירום הודו. אטם אוזנו משמוע את זעקתם ותחינתם של רוב גדולי הדור שהזהירוהו מפני חפזונו והתנהגותו המסוכנת שנוגדת את עיקרי דתנו, ללכת ולסכן את כל העם הזה גברים נשים וטף, וכל בר דעת מבין, שלולי שמעשה שטן הצליח, התוצאה היחידה האפשרית מהנהגתו המופקרת של חזקיהו היתה השמדה איומה של כל העם היושב בציון למעט קהילתו של רבנו ראש הישיבה זצ"ל, שדאג מראש ליבנה וחכמיה בכניעתו הנכונה הלכתית ובקשירתו קשר עם סנחריב, כדי שישיאר לעם הזה שרירי ופליט. בעלי השקפה טהורה נבחרים בעתות משבר, ואנו סמוכים ובטוחים שחכמי, רבני ותלמידי ישיבתנו הקדושה ידעו לעמוד בנסיון הקשה שלפנינו, כאשר דווקא רבנו הוצא להורג וההוללים הפוחזים מחככים ידיהם בהנאה כאשר מוות פתאומי היכה במחנה אשור בניגוד לכל הגיון. ומי יודע איזה אסונות עלולים חלילה להתרחש עלינו בעקבות ההתגרות הנוראית הזו באומות, אשר עתה יעשו כל שלא ידם להתכנס כולם ולהשמיד את עם ה' חלילה היל"ת"

2. ובהערת שוליים, כדי להנצל מעון שוליים, נתייחס לאנשי השוליים, חברי כת 'מעשה השטן', ונענה לעומתם - אם אכן זהו מעשה שטן, כמה עלינו לשמוח שנתקיים בנו מאמר הכתוב (משלי טז ז) 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים איתו'. ובדאי הוא מסימני הגאולה, כי בכל הדורות, והאחרון הכביד לפני כשמונים שנה, כאשר הצליח מעשה השטן, נשפך דם יהודי כמים, והושפלה קרן ישראל עד עפר, והנה הפך כושי עורו ומצא מלחמת ששת הימים. בכל פעם שהוא מצליח, ישראל נושע בה' תשועת עולמים, ואם השטן כבר חזר בתשובה, אתם בני אברהם יצחק ויעקב בודאי תתעוררו בקרוב לשוב אל ה' ולהודות את פניו.

ואמרת כלבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה

וזכרת את ה' א-להיך

כי רחוק הנותן לך כח לעשות חיל

הרב בצלאל גז

לחצות: BGANZ@KEDUSHASTZION.ORG

המוציא לך מים מצור החלמיש. המאכלך מן המדבר אשר לא ידעו אבותיך למען ענתך ולמען נסתך להיטבך באחריתך. ואמרת כלבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה. וזכרת את ה' א-להיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל למען הקים את ברייתו אשר נשבע לאבותיך ביום ההוא.

הפסוק כלל אינו מזכיר במפורש הצלחה צבאית [כמובן, שאף זה כלול, אך אינו מפורש בפסוק], אלא הצלחה חומרית כלכלית - בתים טובים, צאן ובקר, כסף זהב, דברים השייכים לכל יהודי ויהודי [גם אם אינו ציוני]. התורה גם אינה אומרת, שהצלחה היא דמיון, לא ולא - ההצלחה אמיתית. יש בתים טובים, יש צאן ובקר ויש כסף זהב, אלא שיש לזכור מי נתן אותו.

[אמנם מההכרח להעיר, שהרמב"ן במקום אכן מייחס את הציווי להצלחה צבאית, אלא שבעיון במפרשי התורה מוצאים, שהתרגום מתרגם את המלים "כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" כך - 'הוא יחייב לך עצה למקני נכסיו'. וכן מפרש רבנו בחי' על אתר. וכן הוא ברש"י על הפסוק "ואת כל חילם שבו ויבזזו" (בראשית לד כח), שם הוא מפנה לפסוק כאן כדי להוכיח ש'חיל' משמעותו ממון. גם הרמב"ן עצמו בפרשת יתרו בבואו לבאר את הביטוי 'אנשי חיל' (שמות יח כא), מסביר שהכוונה לבעלי ממון בהפגנותו לכאן. וברור, שמה שפרש כאן על כח צבאי, ודאי לא בא להפקיע את פשטות הפסוק, כפי שהבין בעצמו שם ביתר, אלא שרצה לקשר את האזהרה בספר דברים למיקום בין מה שנאמר קודם ואחר-כך, שמדובר על כיבוש ארץ ישראל, וכפי שכתבנו, שודאי האזהרה נאמרה גם על הצלחה צבאית].

אילו אנחנו כחרידים היינו זוכרים, שבאמת כל פרט בחיינו יהיה בהשגחה פרטית [לא רק לחזור כתיסמה שהכל מהשמים, אלא לחיות זאת במציאות], לא היה לך אדם חרדי כועס ולא אדם חרדי עצוב ולא אדם דואג, ולא היו שום מריבות בעולם, כי כל אחד היה חי את העובדה, שכל מה שקורה לו לטוב ולמוטב - הכל מהקב"ה. אלא שכנראה זה לא כל-כך קל, ויש על מה לעבוד - עבודה תמידית 24/7 מפקידת העניינים ועד זיבולא בתרייתא.

תחת זאת, ישנם בתוכנו כאלו, שמעדיפים לזרוק זאת על ראשם של אלו, אשר כלל אינם יודעים מהקב"ה ומתורתו.

נדע להודות לקב"ה על נסיו וטובותיו, נדע להשתתף עם הכלל בשמחתו ובצערו ונזכור, שה' הוא הנותן לנו כח לעשות חיל בכל אשר קורה עמנו בכל עת ובכל שעה.

...

סיבת מנין בני ישראל - "ויתכן שנאמר עוד, כי היה זה כדרך שהמלכות עושה בבואם למלחמה. כי עתה היו מזומנים ליכנס לארץ ולבא במלחמה עם מלכי האמורי אשר בעבר הירדן ועם השאר וכולם, כמו שאמר (להלן יכט) 'נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה', והיו משה והנשיאים צריכין לדעת מספר חלוצי צבא המלחמה וכן מספר כל שבט ושבט ומה יפקוד עליו בערבות מואב במערכות המלחמה, כי התורה לא תסמך על הנס שירדוף אחד אלף, וזה טעם 'כל יוצא צבא בישראל', כי המנין מפני צבא המלחמה".

והוסיף הרמב"ן לבאר בתחילת פרשת שלח בטעם שליחת המרגלים -

רמב"ן במדבר פרק יג פסוק ב (פרשת שלח)

"אבל ישוה הענין הזה, כי ישראל אמרו כדרך כל הבאים להלחם בארץ נכריה, ששולחים לפניהם אנשים לדעת הדרכים ומבוא הערים, ובשובם ילכו התרים בראש הצבא להורות לפניהם הדרכים, כענין שנאמר (שופטים א כד) 'הראנו נא את מבוא העיר', ושיתנו להם עצה באיזו עיר ילחמו תחלה ומאיזה צד יהיה נח לכבוש את הארץ, וכך אמרו בפירוש (דברים א כב) 'וישיבו אותנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים' וגו', כלומר הערים אשר נבוא אליהן תחילה, ומשם נבוא בכל הארץ. וזו עצה הגונה בכל כובשי ארצות, וכן עשה עוד משה עצמו, שנאמר (להלן כא לב) 'וישלח משה לרגל את יעזר', וכן ביהושע בן נון (יהושע א ב) 'שנים אנשים מרגלים', ועל כן היה טוב בעיני משה. כי התורה לא יסמך בכל מעשיו על הנס, אבל ציוה בנלחמם להחליץ ולהשמר ולארום, כאשר בא הכתוב במלחמת העי (שם ח ב), שהיתה על פי השם, ובמקומות רבים. אז נמלך משה בשכינה, ונתן לו השם רשות, ואמר לו 'שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען', וידעוהו ויגידו לכם ועל פיהם תעיצו בענין הכבוש".

ואחר שרבותינו הראשונים ברור מלל, ודבריהם מאירים כקילורין בדבר חובת ההשתדלות הטבעית בעשיית מלחמה בכל דרכי הטכססים הצבאיים העולים על לב, נשאלת השאלה, מהו זה שהזהירה התורה מפני מחשבת 'כחי ועצם ידי', שכה נשתרשה בקרב ציבור היראים. ננסה כדרכנו ללבן את הדברים מתוך דברי התורה עצמה בפרשת עקב (דברים ח יא-ח) -

"השמר לך פן תשכח את ה' א-להיך לכלית שמר מצותיו ומשפטי וחקתיו אשר אנכי מצוך היום. פן תאכל וישבעת ובתים טובים תבנה וישבעת. ובקרך וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה. ורם לבבך ושכחת את ה' א-להיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים. המולידך במדבר הגדל והגדלך ונחשך שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים

הדבר הפך למושכל ראשון של כל ילד חרדי, שאזהרת 'כחי ועצם ידי' היא עבירה של ציונים חילוניים, שיש בעולמם צבא, טנקים ומטוסים, שהרי בעולמנו החרדי אין כאלו מושגים. החרב היא כלי של עשיר, ויעקב, שכוחו בפיו כתולעת [אל תראי תולעת יעקב] - כל זין אצלו הם מוקצים מחמת מיאוס, ומעולם לא נגעה יד יהודי בהם.

האם כנים הדברים? אמנם ודאי, שמאז שמפני חטאינו גלינו מארצנו, התפזרנו בין הגוים ונאנקנו תחת שעבודם, כחלק מעונש הגלות נשארו ללא כלי עזר אלו. אבל האם כלי הזין מצד עצמו - אין לו מקום בתורה?

כתב בעל ספר החינוך (פרשת כי תצא מצוה תקמ"ו) - "כי הא-ל ברא עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע, וגזר שיהיה האש שורפת והמים מכבים הלהבה, וכמו על יחייב הטבע שאם תפול אבן גדולה כן ראש איש, שתדעך את מוחו, או אם יפול האדם מראש הגג הגבוה לארץ - שימות, והוא ברור הוא חנן גופות בני אדם ויפח באפיו נשמת חיים בעלת דעת לשמור הגוף מכל פגע, ונתן שניהם - הנפש וגופה - בתוך גלגל היסודות, והמה ינהגם ויפעלו בהם פעולות. ואחר שהא-ל שעבד גוף האדם לטבע, כי חן חייבה חכמתו, מצד שהוא בעל חומר, ציוהו לשמור מן המקרה, כי הטבע שהוא מסור בידו יעשה פעולתו עליו אם לא ישמר ממנו...".

ועל כן תצונו התורה לשמור משכנותינו ומקומותינו לכל יקרנו מוות בפשיעונו ולא נסכן נפשיתנו על סמך הנס, ואמרו זכרונם לברכה (תורת כהנים אמור פרשת ח, ח), שכל הסומך על הנס - אין עושיין לו נס. ועל הדרך הזה תראה רוב עניני הכתובים בכל מקום, כי גם בהלחם ישראל מלחמת מצוה על פי ה', היו עורכין מלחמתו מעשיין עצמן ועושיין כל ענינם כאלו יסמכו בדרכי הטבע לגמרי, וכן ראוי לעשות לפי הענין שזכרנו, ואשר לא יחלוק על האמת מרוע לב - יודה בזה".

וכתב רבנו בחי' בהקדמה לפרשת שלח -

"שלמה המלך ע"ה יזהיר כל אדם בכתוב הזה, שיעשה כל דבר שיצטרך לעשות ובדרך הטבע כל מה שבכחו, ושימסור השאר בידי שמים, כי הנס אינו חל אלא בחסרון הטבע, ועיקר יצירת האדם בנוי על מדת הטבע, ועל כן יצטרך שיעשה האדם פעולות וענינים שיהיו הכנות להשיג בהן חפצו ולעמוד על משאלות לבו, כמי שרוצה ללכת למלחמה על אויביו שראוי לו שייכן כלי זין וסוסים ומרכבות ליום מלחמה, שאם אינו מכין ויסמוך על הנס - ימסר ביד אויביו".

גם רבנו הרמב"ן כותב כן במפורש בתחילת ספר במדבר בבואו לבאר את

מאז שנים רבות, ובפרט בתקופה האחרונה, חוזרים ונשנים במחזותינו הכתובים המדברים בטענה של נפילת יהודים בעבירה הגדולה של "כוחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח יז). הטענה הזו הפכה למעין 'מנטרה' או סיסמה בקרב קהלים שונים, המגלמת את ההבנה, ולפיה אין לנו חלק ונחלה בכל ההצלחות הצבאיות והאחרות של 'מדינת הכופרים והמינים', אין לנו שמחה בהצלחותיהם ולא צער בכשלונם [ומיד מוסיפים - 'אבל שלא תפגע צפורנו של שום בר ישראל', ובמילים אחרות - אין לנו אלא הסתמכות על הנס הגמור, מאחר וברור לכל ילד, שאין מציאות טבעית, בה המדינה תנזק ולא יגיע היזק לשום יהודי].

הסכנה והטעות בהלך רוח זה, לבד מההבנה המוטעית בפשט הפסוקים ביחס לשאלה על מה נסובה אזהרת התורה הנ"ל, היא גם המסר, ולפיו באמת אין להפריז בהכרה בישועות ה' שנעשו כאן, שהרי 'אין הקב"ה מביא ישועות על-ידי רשעים' כאלו, המאמינים ש"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה", ובנוסף גם לניתוק מהרגשת השייכות לכלל ישראל, המחייבת יהודי לשתף עצמו עם הכלל, לשמוח בשמחתו ולהצטרע בעוורו.

ננסה לגעת בכמה זוויות בסוגיה זו. ראשית לכל, בבואנו לייחס אזהרה זו [שאלביא דאמת אינה מצות עשה או לא תעשה, אלא צורת הסתכלות יסודית של יהודי על מאורעות חייו] לראשי ומנהיגי המדינה והצבא לדורות [ובלי להתחסל למישהו מסוים, שהרי לא כולם בחדא מחאת מחטיניהו]. נראה שכשאנו רוצים לתבוע ממאן דהוא שיבין שלא כוחו ועוצם ידו עושה לו את החיל אלא הקב"ה - נקודת המוצא היא שלכל הפחות יכיר במציאותו של בורא שברא כל הנמצאות, ואז ניתן לעבור לשלב המתבקש הבא הנובע מכאן, להכיר גם בכך שלבד זה שהוא בורא הכל, הוא גם עשה, עושה ויעשה לכל המעשים בהשגחה פרטית.

לבוא בטענה על מי שהוא מחלל שבת, אוכל גבלות וטרפות וחייב כרת מכל הכיוונים, והקב"ה מעולם לא תפס שום מקום בחייו, וכל שכן תורתו הקדושה - לבוא אליו בטענה מדוע אינו מכיר בכך שהקב"ה נותן לו כח לעשות חיל, זה קצת מגוחך. הרי צריך להתחיל אתו בתביעה מאל"ף ב"ת - שייכר בכך שבכלל יש בורא, שהוא משיג ומנהל את עולמו והוא בחר בנו ונתן לנו את תורתו כמחייבת!

מכאן, שאם באנו בטענה על ראשי השלטון, קודם נטען על עצם האמונה בבורא ועל שמירת מצוותיו, ורק אחר-כך נטען שיש להכיר בהשגחה פרטית, שהוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

בעקבות הספר הקדוש אם הבנים שמחה

להגאון רבי ישכר שלמה
טייטל צוקל הי"ד

ליקט: הרב בצלאל גנז

בנידון הידוע והמפורסם בבנין בית המקדש השלישי -

אם יבנה בידי אדם כדעת הרמב"ם או בידי שמים כפי שכתבו רש"י ותוספות - מרחיב רבנו בספרו עמ' 284.

לא [ותוספות (סוכה שם), שהביאו מדרש תנחומא, דבנין דלעתיד יהיה בידי שמים, היינו שעל הנבנה בידי אדם ירד עליו מלמעלה בית המקדש דלעילא, שהוא בידי שמים.

ונראה פשוט, דבית המקדש דלמטה, דיהיה מעשה ידי אדם, יהיה נבנה עוד קודם ביאת המשיח, רק דיהיה קיבוץ ישראל תחילה על-ידי רשיון המלכיות ונבנה בית המקדש דלמטה [ואפשר, דעל-ידי זכות הרבים יגלו אבנים דנגנזו], ואחר-כך יבוא משיח, ואחר-כך ירד בית המקדש דלמעלה. ודבר זה מבואר בפסיקתא דקומי אורי, דאיתא שם בזה הלשון: "תנו רבנן - בשעה שמלך המשיח נגלה, בא ועומד על גג בית המקדש, והיה משמיע להם לישראל ואומר להם, ענונים הגיע זמן גאולתכם, ואם אין אתם מאמינים - ראו באורי שזרח עליכם", שנאמר (ישעיה

שלמה ע"ה. עכ"ד הגאון המקובל הנ"ל.

ואני תמה מאד על רבינו בעל אספקלריא המאירה, דעשה הכרעה זו מדעת עצמו מכח מדרש פסיקתא הנ"ל, הלוא דבריו אלו מפורשים כן בתיקוני זוהר (תיקון כא - ס:): "וז"ל התיקוני זוהר שם: "בהאי זימנא אתבנא ביתא דשכינתא דאיהי בית הבחירה על ידא דקודשא בריך הוא, דאיתמר בה (זכריה ב ט) - 'ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב', ואני אבנה אינון אבנים טבין דאיתבני מינה, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ל) - 'ואבנה גם אנכי ממנה', נטיעין קדישין וכו', ובניינא דבי מקדשא תהא בנויה מכספא ודהבא ואבנין יקירין, ותהא מרקמא מכל ציורא דעובדא דבראשית, ועלה נהרא דירושלים דלעילא מרקמא מכל מיני גוונין דנהורא, ורזא דמלה (תהלים ככ ג) - 'ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו', דאנהרא על גבוי".

וה'כסא מלך' כתב על מה שכתב התיקוני זוהר - 'ובניינא דבי מקדשא תהא בנויה מכספא וכו', וז"ל: "זה התחתון יהיה גם כן בנין מפואר ומצויר, בו כל מעשה בראשית, ואז עלה נהרא דירושלים דלעילא הרוחנית". ונראה לי, דאפשר לכוון בדברי התיקוני זוהר שכתב - 'ואני אבנה אינון אבנין טבין דאיתבני מינה', ר"ל מהאבנים דאיתבני מינה בקדמייתא מן הבית הראשון, וכדברי הזוהר דפקודי הנ"ל. עכ"פ כל דברי האספקלריא המאירה הנ"ל מפורשים בתיקוני זוהר הנ"ל, ופלא גדול עליו, שהיה מן המקובלים הגדולים מדורות קדמאי, איך לא זכר על לשונו את דברי התיקוני זוהר הנ"ל. ועיין לעיל (פרק שלישי אות כ) מה שכתבתי בטעמא דמילתא, דאנו בונים תחילה, ועליה ירד בית המקדש דלמעלה, ודו"ק.

על כל פנים, אין סתירה מזוהר פינחס ומגמרא דבבא קמא, דמשמע דבית דלעתיד יהיה מעשה ידי הקדוש ברוך הוא, על הזוהר דפרשת פקודי, דמשמע דיהיה מעשה ידי אדם, וכן משמע עוד מהזוהר דפרשת תולדות, דשניהם אמת, דתחילה נבנה למטה מעשה ידי אדם, ואחר-כך ירד עליו מלמעלה, וכמבואר בתיקוני זוהר בפירוש כן, וכהכרעת האספקלריא המאירה שזכה לכוון לדעת התיקוני זוהר מעצמו.

וכבואי לכאן עיר הבירה ובא לידי לשעה קלה ספר 'דרישת ציון' מהגאון רבי הערש קאלישער, שם מצאתי תשובה להגאון בעל 'ערוך לנר', שהעלה גם כן, שתחילה יבנו ישראל למטה בית המקדש, ואחר-כך על זה ירד בית המקדש דלמעלה. וכן כתב עוד בספרו ערוך לנר על סוכה (מא), ופירש בזה דברי רש"י (סוכה שם ד"ה לא; ראש השנה ל. ד"ה

כתיב בעזרא (ו טז) - "ויעשו חנוכת הבית הזה בחדוה". עיין מלבי"ם שם, שהביא בשם קדמונים בדקדוק לשון הכתוב "הבית הזה", כי אם היו זוכים, אז היה מגיע זמן הגאולה העתידה, ותיכף אחר בנין זה היה יורד בית המקדש מן השמים, כמקדש שראה יחזקאל לעתיד לבוא, והיו מתחילים החנוכה השנית שנאמרה ביחזקאל. ולעת עתה עשו חנוכת הבית הזה, שמלת 'זהה' מורה שמצפה על חנוכת בית אחר. והנה חנוכת יחזקאל תתחיל בכ"ג אדר כמבואר שם [ראה מלבי"ם יחזקאל מג כז; מה יח], והם המשיכו חנוכה שלהם עד כ"ג אדר, שהם כ"א יום, ואם היו זוכים - היה תכף חנוכת הבית האחרון שיבנה בידי שמים. ויען שבימים האלה חל פורים, שהם ימי משתה ושמחה, אמר שהיה עיקר החדוה על החנוכה, שהיתה גדולה משמחת פורים, עכ"ד בשם קדמונים.

מדברי קדמונים אלו נראה, שהגם שבנין דלעתיד יהיה בידי שמים, עם כל זה מתחילה נהיה אנו בונים בית המקדש בידינו, ואחר-כך יורד הבנין דבידי שמים המקוה.

וכדברים אלו מצאתי בספה"ק אספקלריא המאירה על הזוהר בפרשת שופטים (קיד. ד"ה היא), דהביא שם הגמרא דבבא קמא (ס:) - "אמר הקב"ה, עלי לשלם את הבערה שהבערתי. אני הצתי אש בציון, שנאמר (איכה ד יא) 'יצת אש בציון ותאכל יסודותיה', ואני עתיד לבנותה באש, שנאמר (זכריה ב ט) - 'ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה'. וכן כתב בזוהר (פרשת פנחס - רכא), שהמקדש לעתיד - יבנה הקב"ה בעצמו ויהיה פעולת ידיו, לא ידי בשר ודם, דכתיב (תהלים קמז כ) - "בונה ירושלים ה'".

והגלאנטי מייתי בשם הזוהר (פקודי רט.), שכל האבנים ויסודי המקדש לא נחרבו, ועתיד הקב"ה לבנות בית המקדש מאותן אבנים עצמם שנגנזו. והנה, לפי דברי הזוהר פקודי הנ"ל, הרי יבנה המקדש מאבנים שהיו מעשה ידי אדם ולא ממעשה הקדוש ברוך הוא כביכול עצמו, והרי זה סותר הגמרא דבבא קמא והזוהר דפרשת פנחס הנ"ל, דיהיה בידי שמים ממש.

וצריכין אנו על כרחך לומר דעת שלישית המכרעת, והוא מדרש פסיקתא, דאיתא התם שהקב"ה יוריד כביכול את ירושלים דלמעלה למטה, ויעמיד את שלמעלה על שלמטה. ונמצא שתי מדרשות אמת, שאותו שיעמוד למעלה כולו אש - מעשה ידי הקב"ה, ושלמטה ממנו - הוא מעשה אדם אבני נזר מתנוססת על האדמה מימי

ונראה פשוט, דבית המקדש
דלמטה, דיהיה מעשה ידי אדם,
יהיה נבנה עוד קודם ביאת המשיח,
רק דיהיה קיבוץ ישראל תחילה
על-ידי רשיון המלכיות ונבנה בית
המקדש דלמטה [ואפשר, דעל-ידי
זכות הרבים יגלו אבנים דנגנזו],
ואחר-כך יבוא משיח, ואחר-כך ירד
בית המקדש דלמעלה.

ס א) - 'קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח". וכתב שם בבאור זרע אפרים לרבינו רבי אפרים זלמן מרגליות, וז"ל: "עומד על גג בית המקדש, בירושלמי דמערש שני (פ"ה ה"ב) הובא בתוספות יום טוב שם, שבנין בית המקדש יהיה ארבעים שנה קודם לביאת המשיח. לפי זה אתי שפיר - עומד על גג בית המקדש בפשיטות". הרי בפרוש, דבנין בית המקדש דלמטה יהיה קודם ביאת המשיח.

והמורם מכל דברינו שלמעלה, שדעת כולם כן, שתחילה נבנה בית המקדש למטה על ידינו, ואחר-כך על זה ירד בית המקדש דלמעלה. כן הוא דעת הקדמונים שהביא המלבי"ם, וכן הוא דעת התיקוני זוהר והאספקלריא המאירה.

ואין מתכרבל בכדוני ארבל

הרב חיים מאיר אינהורן
CHAIM@KEDUSHAZION.ORG

המתאבל, כואב ומתבלבל, אולי התקבל, והאם התכרבל כהן ארבל?

ובסנהדרין בארו רבותינו זכות ניצחון חזקיהו על סנחריב - "מה עשה? נעץ חרב על פתח בית המדרש, ואמר - כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו, בדקו מדן ועד באר שבע... ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה". והתמיהה עולה, מדוע הוא נועץ חרב בבית המדרש, הלא שם כבר לומדים, שיעץ בשוק מקום הבטלנים? ומדוע למדו דווקא טהרות? דברי תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר, שכשנכנסו רבותינו לחרם שביבנה, והוא בשבת קלח; "אמרו - עתידה תורה שתשתכח מישראל, שנאמר... אמרו - עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא ואין מבין". יש ריבוי בתי כנסת, מילוי בתי מדרש, ו'תשתכח תורה מישראל' - זה שלא יודעים לענות הלכה למעשה בטהרות. כבר הרבה זמן לא עסקו בטהרות הלכה למעשה, ופתאום מגיעה איזו שאלה של בדיעבד, ובבית מדרש רוצים להמשיך ללמוד 'על הסדר'. וזה מה שקורה עם חזקיהו! אחז הרשע מת, וחזקיהו רוצה לחדש את העבודה, אבל אז הוא נתקל בבעיות הלכתיות מסובכות של טומאה וטהרה, הלכה למעשה, והוא נאלץ להדחק בכל מיני היתרים, ונחלקו רבותינו בסנהדרין יב מה הדחקים שעבר, ובדברי הימים מתאר נחמיה - "כי רבת בקהל אשר לא התקדשו, והלויים על שחיטת הפסחים לכל לא טהור להקדיש לה" כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבולון לא הטהרו, כי אכלו את הפסח בלא ככתוב, כי התפלל יחזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד כל לבבו הכין לדרוש הא-להים ה' א-להי אבותיו ולא כטהרת הקדש, וישמע ה' אל יחזקיהו וירפא את העם". האירוע עובר, וחזקיהו מגיע לבית המדרש וזועק - היתכן? היכן התשובות לטהרות? אירוע כזה קורה בעם ישראל, עולם התורה איפה אתה? ובית המדרש עונה לעומתו - הננו!

ומה התוצאה של זה? גם את זה מספרת הגמרא: "והיה ביום ההוא יסור סבלו מעל שכמך, ועולו מעל צוארך וחובל עול מפני שמן, א"ר יצחק נפחא חובל עול של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, מה עשה? נעץ חרב על פתח בית המדרש". וחובל עול של חמינאי מפני שמנה של מנחת שתי הלחם, שהדליקה את בתי המדרש, חובלו כלי המשחית, מפני אש תורת ויכוח דין כהן המתכרבל באבנטו, כי התפלל יחזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד, כל לבבו הכין לדרוש הא-להים ה' א-להי אבותיו ולא כטהרת הקדש, וישמע ה' אל יחזקיהו וירפא את העם.

...

נורא ואיום! כבר אלף תשע מאות חמישים וחמש שנים, אפילו כהן אחד ממשמרת ישוע בנו של איתמר הכהן, לא לבש אפילו בגד כהונה אחד, געוואלד, אין מתכרבל בכדני ארבל. ואני שואל את עצמי, לא קרה כאן משהו? עולם התורה כבר סער וגעש, ההניפו שתי הלחם? הכשר היה האבנט? מי אני ומה חיי, אלו שאלות לרבנים. אבל זה שלראשונה אחרי 1955 שנים התפלפלו בבית מדרש רגיל שלנו, עם מזגן, התווכחו הלכה למעשה אם פאות מסולסלות הוי חציצה למגבעת? זה לא עושה לך כלום לגעגע? ואפילו אם פסקו הרבנים שזו היתה טעות, מתי בפעם האחרונה שאלנו למעשה בטעה בדבר מצוה בקדשים? כמה שנים כבר לא קיימנו מצוות מחאה על קרבן

ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית פחיתותך

שהוקרב שלא כראוי? ובמאירי סוכה מא. ובראש השנה ל. האיר לנו הסוגיה, שנאמר שם שיבנו את בית המקדש ביום טוב "אע"פ שאין בנין בית המקדש דוחה יו"ט, חשש לבית דין טועים שתהא חיבת הקדש מביאתן לכך". ואם צדיק חיבת הקדש הביאתו לטעות, כבר אמרו בברכות שוודאי עשה תשובה, ומאהבה נהפכו לו לזכויות, כמה היכלות יש לנו של זכויות, מתשובה מאהבה על ביטול תורה, וכמה קרונות יש לנו תשובה מאהבה על לשון הרע, ועתה סוף כל סוף יש לנו נגינה של תשובה מאהבה על שתי הלחם שהובאו שלא כהלכתן... זה עידן ועידנים ופלג עידן כבר לא נתקבלה תשובת כהן על לבישת בגדי כהונה שלא כהלכתן, ולבי

מספד חדש על הקודש ועל המקדש.

והוא מספד חדש לתשעה באב תשפ"ה, על הקודש - בשנה בה רעמו בתי מדרשות בסוגית שתי הלחם, ועל המקדש - בשנה בה מבול אל-אקצה התהפך כראש נחש, חציו שלח אל פרס, ויגלה ה' זרוע עוזו.

בקינות שנהגו בני עולי גולת אשכנזים "על חרבן בית המקדש כי הריס וכי הודש, אספד בכל שנה מספד חדש על הקדש ועל המקדש". ואם תאמר - מה לנו מספד חדש, וחדש אסור מן התורה? לפי שערך מרן בשלחנו עניין זו האבלות, וכתב (או"ח תקמ"ט), כי אינם על ימי חורבן בית ראשון "משום דחורבן בית שני חמיר לך" - מפני שאבלות הוא על החסרון, אם כן - אמת נכון שבית ראשון הוא הפסד גדול יותר, אך אבלות שהיא על החסרון שלא הקרבנו הבוקר תמיד, היא כי בט' אב ג'תת"ל, שרף טיטוס את מקדשנו. אם כן, אנוסים אנחנו לעשות בכל שנה דווקא 'מספד חדש' על ארוע כל כך ישן, כדי לבטא את האבלות על האסון הנורא שקרה הבוקר הזה על ההר - לויים לא שרו בדוכן, וכהן לא לקח עבודה בידו, ולכן אנו מתאבלים על היום הנורא ההוא, בו היה לאין כל מחמד עין, ומאז עד היום הזה ממש, אין לנו ארמון ובירה, גזית ודירה, היכל ווויים, זבח וחלבים, טבילת יום כפרה, כפרה ולויים בשירה, מזבח ונסכים, סמים וערכים, פרכת וציצים ופרחים, קטרת ורובדים, שפיכה ותמידים.

הקינות מלאות פרטים - חביתי כהן גדול, שמחת בית השואבה, חושן ומליקה, למה צריך כל כך הרבה פרטים? חסר לנו 'גאולה' וזהו, ובכלל - כל חיי היהדות שלנו מלאים דיבורים על חוסר בסנהדרין ובנבואה, במלכות ובית מקדש, קרבת ועליה לרגל, תחית המתים וכבודם של ישראל. אם הכל זה רק שמות קוד ל'גאולה' - למה צריך כל כך הרבה מילים נרדפות לאותו דבר?

אין עושין מצוות חבילות חבילות, אין 'חבילת' חסרונות, כל חיסרון הוא בפני עצמו באמת, איך יכול להיות שלא השקינו את התמיד הבוקר מים בכוס של זהב? - מה אתה אומר, שבכלל לא השקו אותו הבוקר? - מה? לא היה הבוקר תמיד בכלל? אוי, איך יקריבו את שאר הקרבנות היום, הרי העולה, עולה ראשונה? אוי ואבוי.

זה ש'אלפיים שנה' אנו מחכים למקדש שלישי נכון בראש ההרים בכל מיני שלמות - והוא יבוא - אין זה מקהה ולו בטיפה את טרגדית פספוס משמרה אחת של כהנים! ורבי אלעזר ברבי קליר בקינה שלו על חבצלת השרון, מקונן משמרה משמרה, ולא משמרה לבד, כי אם בגדי השרד של אותה משמרה, ועל משמרת ישוע קונן "ואין מתכרבל בכדני ארבל".

בית המדרש

מכתבים ומאמרים שנשלחו למערכת, עם תגובות רבני בית המדרש – מטובי הכותבים בגליון

על העבודה

חזרת העבודה בסדר הגאולה

בגליון פ"ב בתוך תגובה במדור בית המדרש, הזכיר הרב איינהורן כמשיח לפי תומו, שחידוש עבודת הקרבנות קודם לבנין בית המקדש, כי מקריבין אף שאין בית, ועכשיו יש בנושא זה הרבה שיח בכל היוכחים על שתי הלחם. ורציתי להעיר, שהנה נכון שזו ההלכה שמקריבין אף שאין בית, אבל קשה לפרש שכך יהיה סדר הגאולה, שהרי אמרו בגמרא במסכת מגילה (יז) שכיון שבא דוד באה תפלה, וכיון שכך - עבודה. ואף שכתוב שירושלים קודם, ורש"י פירש בית המקדש, צ"ל שכוונת רש"י היא שבית המקדש ישוב למקומו, שיחזיר לנו ה' מקומו. או אולי אפילו יבנוהו אך בלא קרבנות עד אחר שיבוא דוד מלכם, ותתקבל תפילתם. יחיאל ב.

הרב חיים מאיר איינהורן:

לעניין השאלה האם העבודה תשוב רק אחרי בית המקדש, מפני שבסדר הגאולה שאנו מתפללים כל יום שלוש פעמים, השבת העבודה כתובה רק בסוף הבקשות, אפילו לאחר 'שומע תפילה'. הנה, לפני שאוכיח בס"ד מחז"ל ומקדמוניו שבפשוטו, בסדר חזרת השכינה השבת העבודה קודמת לבנין הבית, ראשית יש לדעת, שלפני הכל יש הלכה - ומכיון שנפסק שמקריבין אף על פי שאין בית, הרי שמצוות - מקיימים, וכל הנידון בסדרי הגאולה נוגע רק לאופן הצפיה לישועה, או ברתימת מאמצים מיוחדים לקדם משהו, שאם יש לנו ראיות מהפוסקים ומחז"ל, אז הדבר מכוון את צורת הפעולה, אולם פשיטא, שאם אפשר לקיים - אז מקיימים, וכמו שכתב מרן רבי יוסף קארו בכסף משנה על הרמב"ם סוף פרק ו' מבית הבחירה, שפסק שם את ההלכה שמקריבין אע"פ שאין בית, וז"ל: "שמא בזמן החרבן יתן לנו רשות להקריב". וכל גדולי הפוסקים כמרנן ורבנן הרעק"א והחת"ס והחזו"א, דנו כדרכה של תורה אם אפשר לחדש העבודה בגלל ספקות הלכתיים גיליים, כגון תכלת בבגדי כהונה, וכיוצא בכך, ואף אחד לא חשב לבטל מפני שצריך איהו סדר מסוים.

ואמנם, חז"ל אכן תיקנו לנו סדר לגאולה, המיוסד בדקדוק ע"פ הנבואות, וכנראה שהנפקא מינה של סדר הצפיה היא משמעותית מאד, ולכן אפתח בהערה חשובה על הסדר, הנוגע לענייננו, שיש לשים לב שהסדר בגמרא (מגילה יז. ב. יח. א) ובתפילה הוא קיבוץ גלויות, שבירת השופטים הרעים, הרמת קרן הצדיקים, בנין ירושלים, משיח, תפילה, עבודה. והנה, בנין ירושלים קדם למשיח, ולרש"י במלה 'ירושלים' - הכוונה לבית המקדש, וא"כ ממה נפשך - אם כדברי רש"י, הרי שאתה מתפלל בכל יום שנזכה לבנין הבית לפני שהמשיח יבוא. ואם תרצה לפרש שבנין ירושלים הוא הבתים והשיבות, וזה מה שיהיה לפני ביאת המשיח, ובכך מה לדעתך קורה עכשיו?

[ובאמת, דברי רש"י שבית המקדש קודם למשיח, מוכחים להדיא בברייתא שמביאה הגמרא בברכות (טז). על סדר תפילת הבינו, שם 'בנין ירושלים' נכתב בזה"ל - 'וישמחו צדיקים בבנין עירך ובתיקון היכלך', ובירושלמי (ברכות פ"ד ה"ג) הדבר מקבל משנה חיזוק - 'וישמחו כל חוסי בך בבנין עירך ובחידוש בית מקדשך ובצמח דוד עבדך'.]

והנה, להסביר כדברך שלא יוקרבו קרבנות עד אחרי הבנין ואחרי משיח ואחרי קבלת תפילה הוא תמוה מאד, כפי שכבר הרגשת, והתירוץ שיבנו בנין אך לא יקריבו הוא תמוה ביותר, ובפרט שמבואר שישראל שמחים בכך, כאשר ברמב"ם מבואר, שמטרת הבית הוא להיות מקריבין בו קרבנות, וכך פתח את הלכות בית הבחירה (פרק א הלכה א) - "מצות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה, שנאמר 'ועשו לי מקדש'". ולשיטתך, שבקשת העבודה באה רק לאחר ביאת המשיח וקבלת התפילות, כיצד ניתן להסביר דבר כזה שנבנה את בית המקדש, אך במשך שלבים כה רבים נמנע מהקרבנות קרבנות? ומדוע אפילו המשיח, שגם הוא שלב בדרך, לא מקריב מיד? יתר על כן - ברכת 'עבודה' היא הרי כבר משלוש אחרונות של שבח, ולא מהברכות האמצעיות של הבקשה, ומעמדה כבר עומד במקום אחר. לכן נראה פשוט כבר מסדר התפילה, שאין הכוונה בברכת עבודה, שעד אז לא יקריבו קרבנות כלל, אלא שקבלת העבודה לרצון הוא ענין אחר.

כעת נשאר להוכיח, שאכן קרבנות קודמים לבנין הבית, וגם להסביר מהו אם כן הענין בקבלת העבודה, שבאה אחרי כל הסדר.

ראשית, המקור לכך שמקריבין אע"פ שאין בית הוא ממשנה בשלהי מסכת עדיות, המכונה בלשון חז"ל בחירתא, מלשון המשנה המובחרת שכולה נפסקה להלכה, כדברי רש"י (ברכות דכ. קידושין נד.) שכל דבריה מפי הגדולים, וזה לשון המשנה שם - "אמר רבי יוחנן, שמעתי, שמקריבין אף על פי שאין בית". ולמי העידו זאת, ולמי נכתבה זאת המשנה, אם לעולם לא יהיה? יתר על כן, מבואר בגמרא ברכות כח, שבחירתא מסכת עדיות, לא נשנתה עם כל המשניות, אלא שהיא חורבן בית שני, כשנכנסו רבותינו בכרם שביבנה, והיתה המחלוקת הגדולה בבית המדרש, ראו שיש צורך להכריע, ובו ביום נשנתה מסכת עדיות. כלומר, נתכנסו כל אדירי הלבנון חכמי המשנה לקבוע הלכה, שמקריבין אע"פ שאין בית, בשביל מי ובשביל מה? והרמב"ם וכל הפוסקים, שכתבו "מקריבין אע"פ שאין בית", בשביל מי כתבו?

והנה, כבר כתבו גדולי הדורות ע"פ הנבואות וחז"ל, שענין גאולה אחרונה יהיה כמו שהיה ע"י כורש מלך פרס, שזהו המסר שיוצא בסוף התנ"ך, השורה האחרונה שבספר האחרון מ"ד ספרים (דברי הימים ב לו כב-כג) - "בשנת אחת לכוּש מֶלֶךְ פָּרַס לָכֹלֶת דָּבָר ה' בְּפִי יְרֵמְיָהוּ הַעִיר ה' אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס וַיַּעֲבֹר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִקְרָא לְאֹמֶר. כֹּה אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כָּל מִמְלָכֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא פָקַד עָלַי לְבָנוֹת לוֹ בֵּית יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִבְּקֶם מֶלֶךְ עֲמֹה' ה' אֱלֹהֵי עֲמֹה וְנָעַל". והובאו דבריהם לאורך גליונות קדו"צ, ובין היתר כתב כן אדוננו הגר"א, בביאור הגר"א לתיקוני זו"ח כז, והס"ק מרן ר"י מרוז'ין, הובא בעיריין קדישין על פסח תר"י, והחפץ חיים רמז לזה בשם עולם שער

ההתחזקות פרק י"ד, והוא מקדמאי - הרמב"ן על שיר השירים פרק ח, ואברבנאל על עובדיה, והרד"ק בתהילים קמו, ועוד הרבה, וממילא זהו סימן לנו, שהלא בתחילת ימי בית שני, במשך עשרים ושנים הקריבו קרבנות לפני בנין הבית.

וכן כבר התפרסמה השמועה מהגר"א, שאם יקריבו קרבן על הר הבית, כבר יהיה אחרי הכל, ואני שמעתייה ממור"ר סבי מרן הגר"ן גולדברג זצ"ל שכך שמע מקני ירושלים, והובא בספר סלו המסילה בשם הגר"ז מסאלנט בשם הגר"ח מוואלוז'ין בשם הגר"א.

וזה הסדר, שקודם בונים מזבח ומקריבים קרבנות, ואח"כ בא עת בנין הבית, הוא ממש מעיקרי הספר דרישת ציון למורנו מרן הגאון המופלא רבי צבי הירש קאלישר זי"ע, עיי"ש שמוכיח כן מן הפוסקים ומחז"ל ומקדמאי ראשונים ואחרונים. וכן סדרו בתפילה אנשי כנסת הגדולה: "מזבח חדש בציון תכין..." ואח"כ "ובעבודת ביהמ"ק נשמח כולנו". (עמ' 45 בהוצאת מה"ק), וז"ל שם בפתיחת פרק המוסף (עמ' 139): "לברר ולקיים מה שהעליתי שם, הלכה ברורה בענין הקרבנות בזמננו. והגם שאין נפקותא - בעוד שאין לנו רשיון מהמושל - מכל מקום, **תיכתב זאת לדור אחרון** [ההדגשה במקור!]. אשר בלי ספק יבוא מועד אשר הרשות יהא נתונה לבנות מזבח ולהקריב, כמו שבררתי מן הירושלמי ותוספות יו"ט ודומיהן, וכמו שפסק בתשובת יעב"ץ ובספר כפתור ופרח בשם רבנו יחיאל מפריז, ובתשובת מהר"ץ חיות, וכן פסק הגאון חתם סופר ז"ל, ועל צבאם גדול האחרונים, רבנו מורנו הרב רבי עקיבא איגר זצ"ל".

ומה ההסבר בברכת קבלת העבודה בסוף התהליך? צריך לומר, שאז יתקבל לרצון גמור, כמו קבלת התפילה, שבוודאי גם עכשיו ה' יתברך שומע תפילה, אך שלמות קבלת התפילה תהיה אז - כך גם קבלת העבודה בשלמות לרצון תהיה אז. ועוד יתכן לומר, כי גם בעבודה ממש יש תהליך, ויש דברים שלוקח זמן עד שנעשים באופן המושלם, וקבלת העבודה היא כאשר העבודה היא במלואה, בכל פרטיה, כדוגמה שקודם מקריבין בטומאה, שיש בזה שני חסרונות - גם מצד הטומאה, וגם שאין קרבנות יחיד בכהאי גוונא, ועד שיטרו להחזיר הכל - או אז תושלם חזרת השכינה לציון בשלמות. או מעין זה, שקבלה מושלמת היא דווקא כאשר האויבים יוכרתו לגמרי, וזה לוקח זמן כמו שכתב התוספות יום טוב (מעשר שני פרק ה משנה ב) על דברי הירושלמי שם, שהוכיח מהמשנה שבנין בית המקדש קודם למלכות בית דוד, וכתב על זה התוספות יום טוב, שהבאור בזה הוא שבהתחלה עדיין יהיה לאויבים ממשלה קצת ויפריעו - עיי"ש.

ובדרישת ציון דן בשאלה זו עם רעו הגאון רבי יעקב יוקב עטלינגר (בעמ"ח ספרי הערוך לנר ביכורי יעקב והבנין ציון), שאף שלענין הלכה דן בתוקף בערוך לנר (סוכה מא) וגם בהתכתבויות ביניהם, שקודם צריך לבנות מזבח ולהקריב, התקשה בשאלה זו מסדר העבודה, והגרצ"ה (עמ' 148) השיבו באורך, ובין דבריו כתב בזה"ל: "מזבח חדש בציון תכין, ועולת ראש חודש, שהוא קרבן ציבור, ואחר כך בא דוד, בעבודת ביהמ"ק נשמח כולנו, שגם היחידים מביאים שלמי שמחה וזבחי נדבה לרצון, ועבודה שלימה כזו...יהיה אחר משיח... ולכן סדרו עבודה

שלמה הזו אחר צמח דוד. וכן בתפילה, שהרי אמר בש"ס כיון שבא דוד באת תפילה, וקשו אטו האידנא ליכא תפילה? עיי"ש פלא פלאים. ושוב (עמ' 260), דאטו מה שיאמר שאח"כ בא עבודה בא לשלול שמקודם לא יהיה עבודה? זה ודאי בלתי אפשר, שהרי אמר ג"כ שאחר דוד באה תפילה, אטו קודם דוד ח"ו ליכא תפילה?... מה שאמר באה תפילה - שיהיה אח"כ 'בית תפילה לכל העמים'.... וכן הוא בענין עבודה, לא בא לשלול שקודם דוד לא יאה עבודה, ודאי גם מקודם תהיה עבודת מזבח, כמ"ש הירושלמי ושאר ראיית שהבאתי, רק אחרי דוד באה העבודה לכל יחיד ויחיד ולכל העמים, וכמו שיש שני מיני תפילה - כן ישנו שני מיני עבודה, אחד למזבח לבד, והשני למקדש הקדש... ולא יאה עוד שום עבודה זולתו, כי אם ה' העליון יתברך שמו לבדו. [ועוד] ישנם שני מיני עבודה: קרבנות ציבור, שלא יקריב כל איש כרצונו מפני הטומאה, אלא רק הציבור לחובתם. קרבן כל יחיד המתנדב שיהיה הכל לרצון על מזבחי. עיי"ש עוד באורך.

כבוד רב, ובכרת' הרחמן הוא ישיב העבודה למקומה במהרה בימינו'.

...

להתכונן לאפשרות

בחג השבועות הניף כהן את שתי הלחם במקום המזבח. מאז סערו בתי המדרש בישראל האם הדברים נעשו כהלכה או לא, ובירורים רבים בסוגיות קדשים ומנחות הולכות ומתבררות בין תלמידי החכמים.

לדעתי, הלחם העיקרי שיש ללמוד ממעשה זה הוא, שאחד החששות הגדולים שנשף בעורפנו, שמא הערבים יפתחו ב'מלחמת עולם' מול אירוע כזה, נמוג. הערבים הביעו מחאה ותו לא. שום בערה מיוחדת לא פרצה בארץ ישראל, מעבר למה שהערבים עושים בכל מקרה.

אמנם, כעבור עשרה ימים ממשלת ישראל הפציצה באירן, ומאז המזרח התיכון 'בוער'. אך כפי שכל אחד רואה, תגובת הערבים אינה קשורה כלל להנפת שתי הלחם במקום המקדש, אלא להשבת כבודם האבוד בהפצצות באירן. ואדרבה, אם בכל מקרה המזרח התיכון 'בוער', הבערה לא תגדל ולא תקטן אם יונפו שתי הלחם, כך שחשש זה הפסיק להיות רלוונטי לענין.

הדבר מעלה אפשרות, שאולי בשנה הבאה, משטרת ישראל שראתה שאין מה לחשוש מהערבים, תתיר בגלוי או בסתר, להניף מחדש את שתי הלחם.

ומכאן ואילך נבקש ונתחנן לפני רבני ישראל, שיאירו ממאור תורתם, יבררו ויורו את העם, כיצד לעשות זאת בצורה הטובה והנכונה ביותר.

קשה לתאר את גודל הבזיון - כלפי שמיא וכלפי ארעא - אם "תנו המלכויות רשות" לחדש את מצוות המקדש, ואנו נדחה את ידו הפתוחה של רבנו של עולם, שאולי ממש בקרוב תושט לעברנו.

מ. ג.

...

אין לבטל בשביר...

לכבוד מערכת 'קדושת ציון' שלום רב.

במאמר של הרב אורי אנגלרד על חידוש הקרבת קרבן פסח, הוא פותח במשפט של החזו"א "לכן בזמן הזה אי איתיהיב רשות להקריב קרבן פסח אין לבטל".

רציתי לשאול, הרי המשך הדברים הוא "אין לבטל בשביל שאין לנו כהן מיוחד..." שזה הנידון שם, והיינו לא שהוא אמר על כל צדדי הענין שאין בהם שום בעיה אלא מוסיף שם: "ואפשר שהעמידו חכמים דבריהם אף

כה"ג, ושמענו שדנו בזה רבותנו אחרונים ז"ל, ועוד דנו משום חסרון תכלת לאבנט".

דהיינו שחוץ מחיסרון כהן יכול להיות גם עוד חשש אחר של חסרון התכלת.

יש"כ, יהושע הכהן

תשובת המערכת:

כוונת הכותב ברורה, שמדברי החזו"א רואים שיש משקל מכריע לרשות שנקבל להקריב, ואז אפשר להקריב ולא מחכים שהמשיח יבוא או שבית המקדש ירד מהשמים. בהמשך, כותב החזון איש על מניעות הלכתיות שיתכנו וישנן, אבל העיקרון הנ"ל יוצא ברור כשמש מדברי החזו"א, שאם נתגבר על האתגרים ההלכתיים, אכן נוכל להקריב.

...

על המלחמה

המאבק הוא דתי

לכבוד קדושת ציון העומדים על משמר ארצנו הקדושה, מצורף כאן דעת תורה ממרן הגאון רבי יצחק הוטנר זי"ע, מתוך הספר מילואי שלמה של הרב שלמה לורנץ, בו הוא מבאר שצריך למסור נפש כדי לא לומר חלילה שמשוהו מהגבולות שהבטיח הקב"ה לנו בארץ ישראל, אינו חלילה שלנו, ומתוך דבריו נשמע שאף אם היו מי שבעבר התירו למסור איזה בדל מארצנו הקדושה, מפני שלא ראו זה כמאבק דתי, אבל עכשיו שברור לכל שהמאבק הוא רק דתי, ברור שאסור לכו"ע כלל לדבר על איזה חלק כאילו אינו שלנו בהחלט, הנה הצטוט המלא:

"בשיחה שהייתה לי עם הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל בשנת תשל"ה בערך, באשר אז עמדה השאלה האם מותר לוותר על חלק מא"י למען להשיג שלום עם הערבים, הגר"י הוטנר טען שוויתור על חלק של א"י פירושו הודאה והסכמה שהגבולות שנקבעו בתוה"ק אינן הגבולות של א"י, ואנו קובעים גבולות אחרים המקטינים את א"י, וברור לו שזה נכלל בהגדרתו של היש"ש דאסור לשנות דברי תורה מפני הסכנה וחייב למסור עצמו עליה, ואם ח"ו ישנה דין הוי כופר בתורת משה. אחרי קבלת רשות להשמיע דעתי טענתי נגדו שלא מדובר שאנו נודה שהגבולות של א"י הם לא כפי שכתובים בתוה"ק, אנו יכולים להצהיר ולהכריז שהגבולות של א"י הם כפי שכתוב בתורה, ואנו מאמינים שכך הם יהיו לנצח, אלא שכדי להפסיק את שפיכות הדמים ושלא להסתכן בהחרפת המצב ובמלחמה נוספת אנו מוכנים למעשה, דה פקטו, למסור בידם חלק מארצנו, מבלי לוותר ח"ו בעיקרון, דה יורה, אף על שעל אדמה של גבולות שנקבעו בתוה"ק. הדגשתי שכמי שנמצא בעניין יודע אני בודאות שהוויכוח עם מצרים הוא לא על עקרונות, ובוודאי שלא על עקרונות דתיים, אלא במה שנוגע למעשה. הגר"י הוטנר לא קיבל את דעתי, למרות שגיליתי לו שכמה פעמים שמעתי ממרן הגר"א מ"ש שך (שליט"א) [זצ"ל] שלמען שלום אמת מותר וצריכים לוותר אפילו על חצי א"י". (מילואי שלמה עמוד רס"א)

כמו כן חשבתי שמן הראוי שתפרסמו את דברי המלבי"ם בתהלים פ"ג, כדי לחנך את אותם השוטים שמרגישים כאילו מלחמת הערביים אינה נגדנו, אבל האמת היא שמלחמתם היא רק על ה' ועל משיחו, וראיה לזה

שגם עמים הרחוקים מא"י כאיראן ותימן, מתגרים בנו מלחמה, מכיוון שכל ענינם אך עליך ברית יכרותו. בכבוד רב,

ח.א.ח, ירושלים

תלמיד ישיבת פחד יצחק, מתלמידי תלמידיו של אותו גאון וצדיק הגר"י הוטנר זצ"ל

ובדרך אגב אספר מה ששמעתי מרה"י הגר"י דיידוד שליט"א, ב'יום ההצלה' כ"ה אלול, יום בו ניצלו הוא והרבנית ברוריה, והפחד יצחק זצ"ל, מדי החוטפים הערבים שחטפו אותם עם המטוס, והיו שם בסכנת נפשות גמורה, יושבים על מטוס ממולכד בחומר נפץ, ואמר אז הפחד יצחק זצ"ל ש'אשרינו שזכינו להיות שליחים של כלל ישראל, במאבק על ארץ ישראל' והדברים מפעמים ונוראים מאד.

וז"ל המלבי"ם על תהילים פ"ג:

"מה שיערימו סוד על ישראל הוא מצד שהם עמך, ויתיעצו - ועקר העצה שלהם ותכלית מגמתם הוא על צפוניך על עיניי הא-להות הצפונים, כמו על אמונת האחדות ועל קשר א-להותך והשגחתך על ישראל, ועל התורה והמצוות שנתת להם שרוצים לבטל זה מאתם...

אמרו זה לזה, לכו ונכחידם מגוי כדי שלא יזכר שם ישראל עוד - שרוצים לבטל שם ישראל, ששם זה מורה על שמונהגים למעלה מן הטבע, ושהם מושגים מה', ששם זה לא יזכר עוד, וא"כ עיקר ביאתם הוא לבטל את האמונה ועליך באו על א-להותך הנודע בעולם ע"י ישראל.

כי - באר הראיה לזה שעקר ביאתם הוא על הא-להות, כי הנה היו שם עמים מפורדים, יש מהם שכנים לא"י ויש רחוקים מא"י, וזה מבואר כי השכנים לארץ שלוחמים ולוקחים לעזרתם עמים רחוקים, כל אחד ידע לו תכלית מיוחדת, השכנים ילחמו מפני שיראים מהם או כדי לקחת גבול ארצם, והרחוקים ילחמו בעבור השלל והבז, אבל הם נועצו לב יחדו שבאו כולם בלב אחד ועצה אחת, ויש להם תכלית אחד, מפני שעליך ברית יכרתו - שתכלית ביאת כולם הוא עליך, שמקנאים על פרסום א-להותך בעולם ע"י ישראל, וזה התכלית המיוחד לכלם!"

...

השם נפשנו כחיים

לכבוד מוצאי הגליון המאיר עיני ישראל 'קדושת ציון', אודה לכם מאוד אם תפרסמו מאמר זה שכתבתי. דוד ישראל הכהן קוק.

"השם נפשנו כחיים ולא נתן למוט רגלנו".

אפילו בר בי רב דחד יומא בודאי שמע על דברי רבינו הרמב"ן הידועים בסוף פרשת בא, ואעתיק קצת מהם: "וכאשר ירצה הא-להים בעדה או ביחיד ויעשה עמהם מופת בשינוי מנהגו של עולם וטבעו יתברר לכל ביטול הדעות הללו כולם, כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם א-לוה מחדשו, ויודע, ומשגיח, ויכול. וכאשר יהיה המופת ההוא נגדו תחילה מפי נביא, יתברר ממנו עוד אמתת הנבואה כי ידבר הא-להים את האדם ויגלה סודו אל עבדיו הנביאים, ותתקיים עם זה התורה כולה...". והרמב"ן מציינ מצוות רבות, שהן עדות ליציאת מצרים, כגון הפסח ואיסור החמץ בו, התפילין, מזוזה, זכירת יציאת מצרים כל ערב ובוקר, סוכה ועוד.

"מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאוד על עושי רצונו שהוציאנו מאותה עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותיהם [אברהם יצחק ויעקב] החפצים ביראת שמו. ולפיכך אמרו הוי זהיר במצווה קלה כבחמורה שאי אתה יודע מתן שכרן של מצוות, שכולן תמורות ותביבות מאוד, שבכל שעה אדם

מודה בהן לא-להיו..."

"ויתפרסמו הנסים הנסתרים בענין הרבים כאשר יבוא ביעודי התורה בענין הברכות והקללות..." ועיין בדבריו בשלמות היטב.

כוונת הרמב"ן בדבריו על הנסים הנסתרים שבברכות ובקללות תובן על-פי דבריו בחומש דברים (יב.ב. וכן גם ביאר שם רבינו הגר"א) על ההבדל בין מופת - שהוא היפוך הטבע כגון הפיכת המים לדם, לבין אות - שהוא לא דווקא בשינוי הטבע, אלא ענינו - שהנביא אומר שיהיה דבר וזה בדיוק מה שקורה.

הברכות והקללות שבתורה וכן עוד נבואות רבות אינן תמיד דווקא בשינוי הטבע, אבל הן אות, שדברי התורה אכן מתקיימים, וה'טבע' פועל בדיוק על פי הכתוב בה. וכאשר נזכור את המופתים והנפלאות של שינוי הטבע שעשה ה' למעננו ביציאת מצרים ונלמד את תורת משה עבדו, נראה בה נבואות על העתיד ונכיר את המציאות, שהן מתקיימות במלואן לעינינו - נבין מתוך זה את הנאמנות הנצחית של בחירת ה' באבותינו אשר הלכו בדרך ה' - "ומצאת את לבבו נאמן לפניך וזכרת עמו הברית". דבר זה ימלא את לבנו בחשק ורצון להיות גם אנו נאמנים לה' א-להינו, ליראה ולאהבה אותו ולטוב בו ולקיים את כל מצוותיו.

הברכות והקללות - גם אם אין בהן 'מופתים' - הן עדות הניצבת מולנו על ההמשכיות הבלתי פוסקת של ברית ה' עמנו, שלא תופר אפילו אם נחטא, כי גם אז "יסרתני למשפט ונקה לא אנק", ולולי הקללות, היה ניתן לחשוב שאם נחטא אז תופר הברית [ולכן בפרשת כי תבוא גם הקללות נקראות 'ברית'. יסוד זה שמעתי בשם הגר"א זילברמן שליט"א].

וצריך לדעת את דברי הרמב"ן (דברים לב מ - עיי"ש), ולפיה המסר של שירת האזינו הוא שהגאולה אינה חלק מהמערכת של הברכות והקללות התלויים במעשינו, אלא ה' ביאה אפילו אם לא נהיה ראויים. ותחילת קיבוץ הגלויות - כתב הרמב"ן שזה יהיה ללא 'מופתים', אלא על ידי דברים שיכול להיות להם הסבר על פי דרך הטבע (באורו לשיר השירים ח יב, ראה בהעמק דבר לנצי"ב - דברים לג).

ואם כן, עולה בידינו, שה' מצפה מאתנו, החיים באחרית הימים, שנראה כיצד באו עלינו כבר הברכה והקללה כאשר הגיד לנו מראשית, ונחזה את היעוד הנשגב של הברית מתחיל להתקיים מול עינינו כאשר הוא החל לקבצנו - וכך נדע ונרגיש את בריתו וחסדו לזרע אברהם אוהבו - וזה יביאנו לעבדו בכל לבבנו ולהודות לשם קדשו.

וכעת אעתיק מעט מדברי רבנו הגר"א, המובאים בספר 'אמונה והשגחה':

"לאחר החורבן אין ניכר השגחת ה', רק לישירים בלבבותם המתבוננים בה, כי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, ואפילו ציפור קלה אינה ניצודה אלא אם כן הכריזו עליהם מלמעלה.

אלא שהטבע הוא השליח, וזהו שכתוב - 'בכל מקום שגלו - שכניה עמהם', שהיא השגחה א-להית המתלבש בדרך הטבע... ובפרט עתה שפורסים רשת לרגלינו בכל יום לכלותינו, ולהפר ממנו ברית התורה להפילנו במכמורת הכפירה - ועם כל זה הקב"ה מפיר עצתם תמיד על ידי סיבות שונות לחיותנו כיום הזה. וכן התורה הקדושה אף באורך הגלות לא נגרע ממנה אפילו כקוצו של יו"ד...

ויופיעו ניצוצי נהרי שם הוי"ה ב"ה בעד משכיות ההנהגה לעיני המשכילים המתבוננים בה. אבל המטים עקלקלותם ומעלימים עין מהביט בה - ידמו בחושך הטבע והמקרה."

וכדי להסביר זאת, אקח לדוגמה את מרן המשגיח רבי יחזקאל ליווינסקי זצ"ל, שתמיד היו ידיו אמונה באחיזה איתנה בזכירת יציאת מצרים ונאמנותו של ה' א-להינו לברית אשר כרת את אבותינו, ומתוך שהיו דברים אלו תמיד על ליבו, כשהגיעה ישועת ה' במלחמת

ששת הימים - כפי ששמעתי מעדים נאמנים - היה מתלהט באמת ואמונה כל זאת' והיה אומר בהודאה עוד יותר עצומה את המילים **"השם נפשונו בחיים ולא נתן למוט רגלנו המדריכנו על במות אויבינו ויָרָם קַרְנֵנו על כל שוֹנְאֵינוּ"**.

וכדי להכיר את מעשה ה' הגדול אשר עשה עמנו, צריך ללמוד את הדברים ביסודיות [לא מקופיא, ולא תוך התמכרות לתקשורת ולעיתונים ולקווי נייעס המבטלים את האדם מהתורה ומחיוכיו לאשתו ולבניו ומכל דבר טוב, אשר טמון בהם ארס של כפיות טובה, בגידה וכפירה בה'].

לדוגמה, יש לדעת כמה יהודים יש היום כאן בארץ אשר נשבע ה' לאבותינו? ואיך היה סיפור הגעתם לכאן? כמה ילדים מבני ישראל נולדים כל יום בקרית ספר? היכן גדלים התמרים המשובחים ביותר בעולם [ע"פ תחרויות בינלאומיות]? מה היו מזימותיהם של אויבינו? כמה יהודים התעוררו לשוב אל ה'? כמה כלי נשק נתן ה' ביד בניו? מה היה **סוף כל המלחמות** בארץ ישראל, כשהתקרבו לכאן הגרמנים ימ"ש, וכש'שכני הרעים' המקיפים את נחלתנו מצפון ומדרום ממזרח ומערב הים נלחמו בנו [ועם כלי מלחמה ותחבולותיה מהנכרי מארץ רחוקה]?

וידוע הכלל השגור בפי רבותינו הראשונים, ש'**המקרה לא יתמיד**', ולכן כאשר אנו רואים שבכל **צומת דרכים אסטרטגית**, תמיד המציאות הובילה למצב שבו יד ישראל על העליונה - כל אדם הגון וישר לב יודה כי אין זה מקרה אלא זו יד גואלנו ה' צב-אות שמו, אשר החל לקבץ נפוצות יהודה ולתן לנו מורשה את הארץ ואת העיר אשר הוא שוכן בתוכם - בתוכנו, והוא מקדם אותנו צעד אחר צעד לקראת הגאולה השלמה, מאז עליית תלמידי הגר"א על פי הדרכת רבם המדויקת שדבר ממנה לא נפל ארצה ועד היום הגדול אשר נתנו רוח ה' על בן דוד עבדו והריחו בירת ה' והוכיח במישור לעיני ארץ ונבאו בנינו ובנותינו ויראנו נפלאות כימי צאתנו ממצרים ונשיש בה' ונגיל בישועתו ונודה לשם קדשו, והיה לנו ה' לאור עולם ויעלו עולותינו וזבחנינו לרצון לפניו, ונראה את כל הטוב ההוא אשר דבר ה' על ישראל על ידי עבדיו הנביאים בא אלינו במהרה בימינו אמן.

הערת המערכת:

מכתב זה התקבל במערכת כבר בתחילת ניסן השתא, יותר מחודשיים לפני מבצע 'עם כלבאי' - מלחמת שטים עשרה הימים.

...

קידוש ה' בהצלחת עם ישראל

בעקבות האירועים הגדולים שעברנו בחודש האחרון, והתעוררות רבים להודות לה' על ניסיו הגדולים, רציתי לעורר כאן נקודה חשובה מאד, שמלבד הענין החשוב של הצלת עם ישראל מידי איש צר ואויב שרצה להשמיד ולהרוג ולאבד וכו' חס ושלום, היה כאן עוד נושא מאד חשוב ועיקרי, של קידוש ה', שאמנם ראיתי שהיו קצת אנשים שהוקשה להם הענין, והיה נראה להם כאילו יש כאן היפך מקידוש ה' חס ושלום, שעל ידי רחוקים מתורה נעשו הניסים האלו, אך כפי שיכתאר בודאי היה כאן קידוש ה' עצום.

וכמו שכתב רש"י על הפסוק (יחזקאל לט ז), 'זאת שם קדשי אודיע בתוך עמי ישראל, ולא אחל את שם קדשי עוד' - **שפלותם של ישראל חילול שמו הוא**, באמור להם עם ה' אלה ולא יכול להצילם.

והיינו שאף על פי שעם ישראל מצד מעשיו אינו ראוי להצילו, אך מכל מקום בעיני האומות נראה שכביכול הקדוש ברוך הוא אינו יכול להציל את עם ישראל ולא

מחמת חטאיהם הינם נענשים.

וכן אמר משה רבינו ע"ה בתפילתו: 'וְשָׁמְעוּ מִצָּרִים כִּי הָעֲלִיתָ בְּכַחַךְ אֶת הָעָם הַזֶּה וְכוּ' שָׁמְעוּ כִּי אַתָּה ה' בְּקֶרֶב הָעָם הַזֶּה וְכוּ', והיינו שראו את חיבתך הגדולה לעם ישראל, ולכן כאשר יראו ש'המתה את העם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד' יאמרו: 'מִבִּלְתִּי יָכַלְתָּ ה' לְהַבִּיא אֶת הָעָם הַזֶּה וְכוּ'. ויש בזה דברים נפלאים מהגרי"ל חסמן זצוק"ל (אור יהל ח"ג עמ' פב) על דברי הנביא יחזקאל [שקוראים בהפסרת פרשת פרה] ששם מבואר שהקדוש ברוך הוא מקבץ את עם ישראל לארץ ישראל אף על פי שאינם ראויים, למען קידוש שמו, וזה לשונו:

יש ללמוד מכאן הערה חדשה בענין חילול השם שהוא חמור מכולן, שהכתוב מתאונן על בית ישראל על חטאיהם אשר חטאו בהיותם יושבים על אדמתם וכו', ועתה כשהם נמצאים בגלות, אומות העולם מראים עליהם באצבע ואומרים הנה עם ד' אלה ומאצרו יצאו! ונמצא שם שמים מתחלל על ידם וכו' ויש להתבונן עד כמה חביבין ישראל, שלא סר צלם מעליהם בכל אופן, ובמקום גנותם למדנו שבחם, שאע"פ שהכתוב קורא עליהם ויטמאו אותה בדרכם ובעלילותם וגו' על הדם אשר שפכו על הארץ ובגלוליהם טמאוה, ושליפכך גורשו מהארץ והלכו בגלות וכו', מ"מ שם ד' נקרא עליהם, שהרי זוהי התביעה שאנו נתבעים: ויחללו את שם קדשי באמור עליהם עם ד' אלה ומאצרו יצאו" וכו'. ומסיים הגרי"ל חסמן בהערה חשובה: הנה למדנו עד כה שאם טוב לו לאדם מישראל הרי"ז קידוש השם, ואם ח"ו ההיפוך הוא להיפוך, א"כ יש לנו **לדאוג האיר לקבל את הטוב והחסד אשר מייטיב השי"ת אתנו**, אם מקבלים הטובה בהכרה מלאה כי היא טובה וברכה - בסבר פנים יפות - בשמחה ובטוב לבב, הרי אנו מקדשים שם שמים, משא"כ אם ח"ו יבקש אדם עלילות וכל מחשבתו נתנה רק במה שחטר לו - ולא במה שיש לו... יאמרו מעם ד' הוא ולמה זה מאצרו יצא?

בברכה ד.א.מ. מודיעין עילית

...

גיוס חובה!

לכבוד מערכת קדושת ציון,
אם תוכלו לפרסם את מכתבי המצו"ב.

ככאב ובאמונה,
אברהם שוסטרס

צו השעה: גיוס חובה — ללימוד התורה!

אל אחינו בית ישראל!
עת צרה ליעקב, אך ממנה ייושע:
כאשר קמים מאחינו המנותקים לתבוע "שוויון בנטל" - אל לנו להתקפל, ולא להסתפק רק בהתגוננות! חובתנו להכריז בקול ברור: לא ייתכן שהדאגה ללומדי התורה תתמצה בשמירה על "שלנו" בלבד. אם מדברים על שוויון - שיהא שוויון אמיתי: גיוס כל יהודי ללימוד התורה!

לא למען נוחיתנו, לא רק כדי לשחרר את בני הישיבות מחובת הצבא, אלא כי זו חובת כל יהודי ויהודי! או לנו אם נהפוך את התורה לקרדום לחפור בו, דואגים רק ל"שלנו" ומתעלמים מנשמת האומה כולה! אנו תובעים תביעה אמיתית:

- כל יהודי - גיוס ללימוד תורה!
- כל שכונה - בית מדרש פעיל!
- כל רחוב - שיעור יומי בהלכה ואמונה!

עלינו לדרוש זאת לא רק מן הרחוקים, אלא קודם כל מעצמנו - מעסקנינו, ממפלגותינו, ממוסדותינו. לא להסתפק בפשרות ובקומבינות, אלא להשקיע

מאמצים אמיתיים: תכנון, משאבים, אחריות.
להפוך את לימוד התורה לאידאל לאומי לכלל ישראל!
רק כך תחזור האומה לחיות חיים יהודיים באמת.
רק כך תזכה ישראל לישועה ולגאולה שלמה.
כי לא בזכות טנקים אנו קיימים, אלא בזכות התורה!
אם בְּחֻמְתֵּי תַלְכֵנוּ... וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ

על האגודה וענייניה

צריך לפרסם את קדושת ציון

סיון תשפ"ה
שלום וברכה,
גם אנכי הייתי נוכח בחלק מהועידה שלכם ביום חמישי
האחרון בהשגחה מופלאה, לא הכרתי ולא שמעתי
בלתי היום.

זו פעם ראשונה שנודע לי על פעילותכם, ובאמת חבל
שאינן לזה כל-כך פרסום ומודעות במקומות התורה.
היה מאוד מרגש שהכל נעשה על טהרת הקודש, וזו לי
פעם ראשונה שהתחברתי עמוק יותר לבית המקדש
ולכל מה שמסביב לירושלים, שהיה בתוכי כאש בוערת
בקברי, ונושא זה היה תמיד קרוב ללבי ואף חברתי
קונטרסים שקראום בהשתוקקות גדולה ישראל על
ענין הצומות וחורבן בית המקדש וצער השכינה. אני
מחכה להיות נוכח ושותף בפעילות ולבוא ולהשתתף
בסיבובים.

אשמח לקבל עדכונים ופרטים על כך להכיר יותר
מקרוב כל עניני ירושלים, כמש"כ 'ציון דורש אין לה'
- מכלל דבעי דרישה.

וגם להכיר יותר מקרוב את המקומות, לעורר יותר
את התשוקה בלב.

תשוקתי עזה לציון מאז שאני מכיר את עצמי, אבל בגלל
ה'ציונות' שגנבה עסק זה - חששנו כמו הרבה דברים
שהתלבשו עליהם אינשי דלא מעלי, עד שהדברים הכי
נעלים כמו משיח, ארץ הקודש, בית המקדש - נהיו
נחלת חסרי דעת ותורה, ורבו השיבושים.

והנה קמתם אתם - יראים ושלמים ההולכים לפני
המחנה - בבשורה עצומה, לא לחשוש אלא לבוא
בתשוקה, לדרוש את ה' שישבו לשכון בתוך ירושלים.
ובשבילי זה היה יום בשורה ומניצני הגאולה ופעמי
משיח צדקנו. כל נושא ירושלים ובית המקדש בוער
בעצמותי וכואב לי על עיר הא-להים מושפלת ושוועלים
הלכו בה ומחבלים כרמים.

מרגישים וחשים כמה הפרעות וקטרגים ושיבושים
המונעים מאתנו לגשת לזה עפ"י תורה ולהביע את
רגשותינו לציון וירושלים, וספרי הנביאים מלאים מזה.
וכמה פספסנו רגעים של פקידה וכאשר שונאי ישראל
מנסים למנוע ולהפריע כביכול לשוב שכנית עוזנו
ותפארנו.

לומדי התורה והיראים עמלי תורה צריכים ויותר ויותר
לחזק ענין זה, וזה יהיה לזכות לכל הישוב בארץ הקודש.
ואף שהתעוררה לאחרונה הצפייה לישועה בעריכת
תפילות ועוד, אבל עתה צריך לפרסם בריכוזים החרדים
את 'קדושת ציון', שזה לא רק דיבורים, אלא אופן מעשי
להביע את כאבנו וצערנו, כמיהתנו ותשוקתנו העזה
לציון. רק צריך שלא יהיה רק ע"י נערים וצעירים,
אלא גדולי תורה, זקני העם, שילוו ויעודדו ענין זה,
עכ"פ בקרב האברכים.

כי כאשר זה מגיע ממקום פנימי טהור ללא נגיעות
צדדיות אלא כמו צדיקי ירושלים - אז יש לזה קיום.
ויש לפרסם ספורים אודותם, ולהחזיר העטרה ליושנה,
שתהיה התעוררות אמיתית גם בקרב העם שבשדות
השבייים תחת עול של ממשלת זרים וזדים ולא

מבחינים בין תכל"ת לכת"ר. וכשתהיה התעוררות
אמיתית בקרב בני התורה, זה ישיפע גם על הרחוקים
בע"ה, ובא לציון גואל אכ"ל.

ויהי רצון, שתחזינה עינינו בשבוע ה' ציון במהרה בימינו.

תודה רבה

סעדיה ח. אסולין

מח"ס כי אקח מועד על הצומות אבני חן על תנ"ך
עטרת המלך על הרמב"ם ועטרת יעקב ש"ס ועוד
המצפה ומשתוקק בערגה לשוב ה' ציון ברחמים

תוספת למכתבי, תמוז תשפ"ה -

והנה עתה לאחר ימי המלחמה שאירעה בארצינו
הקדושה אשר הראנו השי"ת נסים ונפלאות [כימי
צאתנו ממצרים רק להיותנו עדיין בגלות בעטיפה
ולבוש של מהלך ודרכי טבע] לשמור ולהגן על הישוב
לעיני כל העמים והלאומים לפליאתם ותשואתם, ונגלה
לעיני כל אהבתו והשגחתו על בניו - חשים ביתר
שאת עקבות משיחנו פעמי הגאולה לפתחינו, וקול
דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי, עלינו להתעורר
ביתר שאת ויתר עוז לקראתו לעורר בלבנו אהבת
דודים, להביע יותר ויותר תשוקתנו לגלוי מלכותו
עלינו ועל כל העולם כולו, להראות חפץ בלבנו באמת
שתחזור שכניה לציון במהרה ברחמים וישכון בתוכינו
כבתחילה באהבת קדומים ומשוח דודים, יראו ענינו
וישמח לבנו ותגל נפשנו ועי"ז נזכה לגלוי הגדול של
משיח צדקנו וגאולת ישראל ברחמים.

...

להשתתף ביתר שאת וביתר עוז באגודה הקדושה

יום שלישי, כ"ז סיון תשפ"ה - יום סיום מלחמת הפלאות
מלחמת 12 הימים

לכבוד הארגון החשוב והקדוש קדושת ציון
ישר כוח גדול על כל פעולות הקודש שהינכם זוכים
לעשות בשמונה השנים האחרונות

מעת הקמת הארגון השתדלתי לעקוב מרחוק אחר
הפרסומים והמעשים, ומשנה לשנה גדלה הערכתי
לפעולתכם. בהתחלה זה היה נראה לי ארגון קטן ובלתי
משמעותי, אך עם הזמן רואים שמדובר בארגון ענק
הפועל באחד החזיתות החשובות ביותר בדורינו.

זכיתי להשתתף בארבעת הועידות השנתיות האחרונות,
וממש התפעלתי לראות ציבור ענק של תלמידי חכמים
עצומים הבקאים בכל מכמני התורה, וכולם מאוחדים
סביב מטרה אחת של "לתקן עולם במלכות ש-ד".

כמו כן זכיתי אז לראות את מוריניו ר' יואל שוורץ
זצ"ל המגיע במסירות נפש הישר ממיטת חוליו, על
מנת להשתתף במעמד דקות ספורות, היה זה מחזה
מרטט לראותו נסמך בכל כוחו על משמשו בקודש,
וממש מוסר נפשו על כל פסיעה. אשרי עין ראתה זאת.

מזוית אשית, אני זוכה בשנים האחרונות לפעול רבות
בחזית של המאבק מול "פגעי הטכנולוגיה", ושמחתי
למצוא בוועידה לא מעט פעילים חמים מאוד הפועלים
בתחום זה, בתחילה לא הבנתי מה הקשר עד ששמעתי
את דברי הרב דוב קוק שליט"א שהמגיעים לוועידה
יש להם "נשמה כללית", וממילא מובן הקשר ההדוק
(כאן גם המקום להודות לראשי הארגון שכולם מחזיקים טלפון
כשר של ועדת הרבנים בלי פשרות והתחכמויות, המשיכו כ"י).

את המכתב הזה אני כותב לאחר ששמעתי טענות
רבות על הארגון, מה כל כך חשוב ונצרך לדבר על
מעלת יישוב ארץ ישראל, וכי יש יהודי שאינו יודע
זאת. והנה לאחרונה נתקלתי בעצמי, ביהודי חרדי
שומר תורה ומצוות וקובע עיתים לתורה, שהיה עד
גיל 25 בערך, בארץ ישראל, ואחר כך עבר לטומאת
ארץ העמים וכבר שנים רבות הוא מתגורר באנגליה,

וכיום הוא באיזור גיל 70, והגיע פה לבקר בעיר מולדתו,
ויצא לי לקשור עמו שיחה, ושאלתיו אם הוא מתגעגע
למגורים בארץ ישראל, וענה "מה פתאום", ובהמשך
השיחה פער את פיו בחוצפה ובין הדברים אמר בפה
מלא ממש כלשון המרגלים "שארץ ישראל ארץ אוכלת
יושביה היא", ומתבייש אנוכי לכתוב בשיחה המלאה,
רק אציין בקצרה שאמרתי לו בתוך הדברים איך אתה
מסביר שדווקא בארץ ישראל עולם הישיבות פורח,
וגם המקום היחיד שיש לחרדים לדבר השם פלאפון
כשר כהלכה הוא "במקרה" בארץ ישראל, ענה לעומתי
"באמת ההצלחות של הציונים הם ממש פלא".

ובאותה השעה אמרתי לעצמי, או לנו מיום הדין, ומה
טוב שזכינו שיש ארגון שנטל על עצמו את העיסוק
החשוב להחדרת ענין יישוב ארץ ישראל בקדושה
ובטהרה.

**ואמרת לעצמי "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן
היין", וקיבלתי על עצמי באותה השעה להשתתף ביתר
שאת וביתר עוז באגודה הקדושה, ואף חתמתי הוראת
קבע חודשית מכובדת לארגון.**

לקראת סיום, הנני מבקש להודות באופן מיוחד על
המאמר המחכים והמרתק שנתפרסם בגליון של חודש
טבת-שבט, על אודות האפשרות המעשית לחידוש
מצוות קרבן פסח, ולהקריבו עוד בשנת תשפ"ו הבאה
עלינו לטובה, המאמר נכתב בידי ידידי הרה"ג רבי
אורי שרגא אגלרד שזכיתי ללמוד עמו בחברותא את
התלמוד בבלי כולו בעת לומדנו יחדיו בישיבת אורחות
תורה, ונהניתי לראות מסכם הדברים בטוב טעם תוך
הכרת המציאות היטב, וכן התפעלתי מן הכותרת "קרבן
פסח תשפ"ו" וכתב שמי שרוצה באמת להקריב הקרבן
כהלכתו צריך להתכונן לפחות שנה מראש, ומכאן תצא
הקריאה לכל מי שאיכפת לו כבוד שמים, לעסוק במלוא
המורץ והכוחות, שהשנה הזאת ייצא לפועל הקרבת
קרבן פסח כהלכתו, באישור השלטונות, ובפיקוח
תלמידי חכמים, ושיהיה הכל באופן מהודר.

ויודעים דברי הגר"א שאם יצליחו להקריב קרבן אחד
כהלכתו מיד יבוא משיח, וכולנו ראינו כמה שפע
סייעתא דשמיא ירד לעולם הן בהשמדת הכור הגרעיני
והיכולת הצבאית של איראן, והן בהתפתחות הכלכלה
בישראל בשבועות האחרונים תוך כדי המלחמה (עי'
ראש השנה טז. אמר הקב"ה הביאו לפני שתי הלחם בשביל
שיתברכו לכם פירות האילן). ונראה לי פשוט שזה קשור
בקשר אמיץ לנסיון הקרבת שתי הלחם בחג השבועות,
שאולי לא היה לפי כל גדרי ההלכה ורצון חכמים, אך
נכראה בכל זאת גרם לנחת רוח למעלה, ואם אלו הם
התוצאות של "חצי מנחה" מה יהיו התוצאות של "קרבן
פסח"? ויהי רצון שנזכה לראות כל הנפלאות בעינינו.

בכבוד רב

אהרן גבאי אופקים

מח"ס רינת אהרן על הש"ס

...

מקורות

שלום וברכה!

פותחים בכבוד אכסניא - הארגון הק' 'קדושת ציון'
ותודה רבה על כל פעולתכם.

רציתי בזה להודיע שבעז"ה עשיתי איזה ליקוט מדברי
רבתינו גדולי ישראל זי"ע על התקופה המתחלת
בהצהרת בלפור עד הקמת המדינה. ועוד קובץ
מלוקטים על ענייני גלות וגאולה והמסתעף.

יכולים לקבל הנ"ל בשליחת מייל
A9010650613@GMAIL.COM ל

יודל אליהו בורנשטיין, ירושלים.

...

וְיָרֵם קִרְנֵנוּ עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ

הרב חיים פרידמן מחבר ספר בחר ה' בציון + מוריעין עילית

שְׁנֵהֶּיָּה לְרֹאשׁ וְלֹא לִזְנֵב [ביחס לאומות].

ו). לפני תקיעת שופר - מכריזים ומתפללים: 'יְדַבֵּר עִמָּם תַּחֲתֵינוּ וְלֵאמֹם תַּחַת רַגְלֵינוּ. יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתָנוּ אֶת גְּאֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהָב סֵלָה' (מתוך 'למנצח לבני קורח', תהלים מז), 'כִּי תִפְאֶרֶת עֲזָמוֹ אָתָּה וּבְרָצֶנְךָ תִּרְוֶנָּה קִרְנֵנוּ' (תהלים פט יח). - "אֵתָּה הוּא הַמִּפְאָר חֲזָקָם וְיָבֵעַת תִּמְלֵא רָצוֹן תִּרְוֶם קֶרֶן מִמִּשְׁלָתָנוּ" (מצודת דוד).

ז). בפורים - קוראים במגילת אסתר - 'בְּיוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ אֲיָבִי הַיְּהוּדִים לְשָׁלוֹט בָּהֶם וְנִהְפְּחוּ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלֹט הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשָׁנָאֵיהֶם' (אסתר ט א), ולא רק שהיהודים ניצלו מהגויים. ואם כך נאמר בגלות פרס, על אחת כמה וכמה אחר ששבנו לאדמתנו ואנו שולטים בארצנו!

ד). ונשאלת השאלה, מה הענין שעם ישראל ישלטו על הגויים, וכי אין לעם ישראל סיפוק מלימוד התורה וקיום המצוות, שצריכים את הסיפוק של שליטה על הגויים? אמנם הדברים מבוארים בגמרא (חגיגה ה:) על הפסוק 'וְאֵם לֹא תִשְׁמָעוּהוּ בְּמִסְתָּרִים תִּבְקֶה נִפְשֵׁי מִפְּנֵי גֹהֵ' (ירמיה יג ז). ועל זה דורשת הגמרא: "מהו 'מִפְּנֵי גֹהֵ'? אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בְּרִי יִצְחָק: מִפְּנֵי גְאוּתָּהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁטְלָה מֵהֶם וְנִתְּנָה לַנִּכְרִים. [ואין הכוונה רק שניטלה מיישראל גאווה רוחנית, שהרי גאווה זו לא ניתנה לאומות. ועוד שיש מקורות רבים, ולפיהם כבוד שמים תלוי גם בכבוד הגשמי של ישראל. וכן פירש להדיא הש"ל הקדוש, שהגמרא מדברת על גאווה גשמית, וזה לשונו: "מִפְּנֵי גְאוּתָּהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁטְלָה מֵהֶם וְנִתְּנָה לַנִּכְרִים - כִּי הֵם יוֹשְׁבִים בְּמִיטֵב הָאָרֶץ, וְאַנְחָנוּ בְּגִלוּת" (ש"ל תולדות אדם בית ישראל, תליתא). רבי שמואל בר נחמני אָמַר: מִפְּנֵי גְאוּתָּהּ שֶׁל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְבֵאר הַגֵּר"א (י"ח אור יתרו דף ו: ד"ה גאוות): "וְהֵלֵךְ אַחֲדִי".

ה). ובאור דברי הגר"א הוא כפי שבאר בספר 'מראה יחזקאל' (מועדים, ראש השנה עמוד מ"ב): "דְּבִנְיָתָהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם, כִּמְ"שׁ וְאֲשֶׁר חֲרַב גְאוּתָּהּ".

וזוהו כמש"כ 'וְיִשְׁמְעוּהוּ הַכִּנְעָנִי וְכָל יִשְׂרָאֵל הָאָרֶץ וְנִסְבּוּ עֲלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וְהָיָה מִלְּפָנֶיךָ הַגְּדוֹל' (יהושע ט ז) - "שְׁעִי" שִׁינָא לָנוּ שֵׁם - נִדְעָה שְׁמָךְ לְמִשְׁגָּב" (מלבי"ם). ועוד כתוב "וְיָמִי כְעֶמְךָ כִּי־יִשְׂרָאֵל גֹּי אֶחָד בְּאָרֶץ אֲשֶׁר הִלְכּוּ אֶ-לֵהִים לְפָדוֹת לוֹ לְעַם וְלִשְׁוֹם לוֹ שֵׁם וְלַעֲשׂוֹת לָכֶם הַגְּדוֹלָה..." (שמואל-ב ז כג). - "שֵׁשֶׁם ה' וְגָדְלָת יִשְׂרָאֵל תִּלְוֶם זֶה בָּזָה" (ש"הרי 'שְׁפִלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל חִלּוֹל שְׁמוֹ הוּא, בְּאִמֹר לָהֶם עִם ה' אֵלֶּה וְלֹא יִכּוֹל לְהַצִּילָם" (רש"י יחזקאל ט ז).

ו). והוא היסוד שחקק רבינו הרמח"ל בלשונו הזהב: "שְׁהָרִי אִי אֶפְשָׁר לְכַבֵּד הָעֲלִיוֹן לְהַתְרַבּוֹת אֶלָּא בְּגֻלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּבְרַבּוּי כְבוֹדָם" (מסילת ישרים פרק יט - בבאור חלקי החסידות).

וכן כתב הגר"א: "כִּי גָדְלָת הַקֵּב"ה וּמַלְכוּתוֹ - עִם יִשְׂרָאֵל הוּא, וְכִשְׁהֶם בְּשִׁפְלוּת וּבְגִלוּת - אִין מַלְכוּתוֹ שְׁלֵמָה" (פרוש הגר"א על כמה אגדות - באגדה א' "האי גלא").

ז). ומה שה'מראה יחזקאל' הזכיר את הפסוק 'וְאֲשֶׁר חֲרַב גְאוּתָּהּ' (דברים לג טט) - כוונתו על-פי מה שכתב החתם סופר שם: "יֵשׁ לְפָרֶשׁ, הֵנָּה כָּל הַיְּשׁוּעוֹת וְהַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיִשְׂרָאֵל הָיוּ לְרֵב חוּץ לְדָרֶךְ הַטֵּבַע, כָּל הַמַּלְאָכוֹת שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ וְשֶׁל דָּוִד וְשֶׁל חֲשֹׁמוֹנָיִם הָיוּ עֵין עֲצֵין ע"פ נס, וְאִם לָמָּה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לִטֵּל בְּיָדָם חֲרַב וְקִשְׁתַּ לְמַלְחָמָה, הֲלֹא 'קִקְשׁ נִדְף קִשְׁתּוֹ' (ישעיהו מא ב), וְהִזָּה לָהֶם לִטֵּל בְּיָדָם תִּבְּן וְעִפָּר וְלָזָק עַל אוֹיְבֵיהֶם וְלָרֹדֶף אוֹתָם, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֲבָרְהָם אֲבִינוּ ע"ה וְנַעֲשׂוּ מֵהֶם בְּנֵס קִשְׁתוֹת וְחִרְבוֹת, כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרַשׁ יִלְקוּט פֶּרֶשׁת לָךְ לָךְ (רעג)...

אֵלָּא שְׁאֵם אֲנִי בְּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם, אֲזִי לֹא יִקְלְסוּ יִשְׂרָאֵל לְגִבּוֹרִים וְאֲנִשִּׁי חֵיל, כִּי יֵאֱמָרוּ בְּגוֹיִם - ה' יִלְחָם לָכֶם, וְהֵמָּה חִלּוּשִׁים וְחֲסָרִי כֹחַ וְהַתְּוֹרָה מַתִּישׁ כּוֹחַם, וְאֵם בָּאֵנוּ בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית נִגְדָם - הֵמָּה מֵאֲמִינִים בְּדָרֶךְ הַטֵּבַע, יֵאֱמָרוּ וְיִהְיֶה אוֹתָנוּ כְּמָה גְבוּרִים הָיוּ חֲשִׁמוֹנָיִם - בְּמַתִּי מַעַס נִצְחוֹ הַמוֹן גְּדוֹל, גְּבוּרַת אֲרִיּוֹת לָהֶם.

וְהוּא שְׁאֵמֵר הַכְּתוּב 'אֲשֶׁרִּיךְ יִשְׂרָאֵל עִם נוֹשֵׁעַ בְּה' מִגֵּן עֲזָרְךָ, וּלְפָנֶיךָ הַקּוֹשִׁיָא לְמָה לָךְ הַחֲרִיב? [הרי ה' כָּבֵד בְּעֲזָרְךָ. וְהַתְּשׁוּבָה -] שִׁיחֲשִׁבוּ אוֹתָךְ לְגִבּוֹר מַלְחָמָה, הֵינִי וְאֲשֶׁר חֲרַב גְאוּתָּהּ. 'וְאֲשֶׁר חֲרַב' - שְׁאֵתָה לִזְכֹּךְ חֲרַב בְּמַלְחָמָה, גְאוּתָּהּ - הֵינִי שִׁיחִיָּה לָךְ לְגֹאֵן וּלְתַפְאֶרֶת" (תורת משה' שם: וחזר על יסוד זה בחתם סופר ליקוטים עה"ת, ח"ב עמ' ס"ה, פרשת אמור ד"ה למען ידעו דורותיכם. - וכ"כ מהר"ל דיסקין בדברים לג טט. וכ"כ הגאון הנצי"ב ב'העמק דבר' שם. - וכ"כ ב'דרשות מהר"ם שיק' ח"א דרוש ע"א. וכ"כ ב'משך חכמה' במדבר כא ב). וכן כתוב: "וְנִתְּנָתִי אֶת נִקְמָתִי בְּאֵדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל" (יחזקאל כה יד). - 'הֵם יְהִיוּ שְׁלוּחֵי לָקֶם נִקְמָתִי' (רש"י). 'בְּפֶרַע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדֵּב עִם בְּרָכוֹ ה' (שופטים ה ב) - ר"ל כְּמָה שֶׁנֶּקֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְמָתוֹ עִי"י: יִשְׂרָאֵל - לְהִיּוֹת נִרְאָה שֶׁבִּכְחַד יָדָם נַעֲשִׂתָה, וְהִיא לָהֶם לְכָבוֹד" (מצודת דוד).

ח). והענין, שקידוש ה' תלוי בכבודם של ישראל, אינו תלוי בכך שישראל עושים רצונו של מקום, שהרי גם כשהם רשעים יש חילול ה' בהשפלת כבודם, וכמש"כ:

א). ביתד נאמן (יום שלישי כ"א סיון תשפ"ה במדור 'אמירה לגבוה', תחת הכותרת: "אין לנו דבר עם 'ניצחון', אלא עם 'הצלה' בלבד") נכתב: "הקולות והלפידים שעולים מתוך המלחמה נגד איראן, מלווים ב'הצלחות' של רעג העניקו הרגשה של 'גיבור מתרונן מיי', מה שהביא אחר כך 'לאכזבות' מול המראות של הפגיעות, אך אלו ואלו בתענוע ללב מתעתעים ובטשטוש המבט לוקים.

כבר האיר עיניים בספר 'שלימא דאהבהו', שהנה מצינו ביעקב אבינו שנלחם עם שרו של עשיו וניצחו, אך יעקב אבינו אמר על זה 'כי ראיתי פנים אל פנים ותנצל נפשי', הוא לא השתבח שניצח את שרו של עשיו, אלא 'ותינצל נפשי'. כי לדידן אין עניין של 'ניצחון' אלא של 'הצלה' בלבד, ותו לא מיד.

אכן, לאחר מכן כאשר עמד יעקב לפני מלחמה עם עשיו בעצמו, לא סמך על זה ש'ניצח' את שרו של עשיו, אלא נכנע בפניו, השתחוה לו, כי עם ישראל [הרי שם 'ישראל' נקרא על מאורע זה] לא מתגדר ב'ניצחון' מול עשיו, אלא אך ורק 'ותנצל נפשי', ודרכי ההצלה הן תחילה על ידי דורון.

ב). ובאתי להעיר על דבריו כדרכה של תורה: הנה בדברי כמה מרבתינו רואים במפורש, שצריך להודות גם על הנצחון, ולא רק על ה'הצלה', כי בנצחון מתרומם כבוד ישראל על האומות, ועי"ז מתקדש שם שמים:

וכגון: א). לאחר מלחמת ששת הימים - מרן הגר"י לוינשטיין זצוק"ל הכריז בקולי קולות: "הַמִּדְרִיכָנוּ עַל בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ, וְיָרֵם קִרְנֵנוּ עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ". והדברים חקוקים בשתי חוברות 'קובץ ענינים' מדבריו על המלחמה והישועה בשנת תשכ"ז - תשכ"ח, וציטוטים מהם הובאו ב'קדושת ציון' גליון 10 ועוד.

ב). אמר מרן הגר"י ניימן זצוק"ל: "עֲקֹשׁוּ שְׁמַתְקָרְבִים יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ - כְּכֹר הַתְּחִיל הַקֵּב"ה לְגִלוּת קֶצֶת אֲהַבְתּוֹ לָעַם יִשְׂרָאֵל וְהַתְּחִיל לְרֹמֵם אֶת כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל" (דרכי מוסר' פרשת מסעי עמוד ר"ח).

"...כִּן רִאֲיוֹן אַחֲרֵי הַשְׁמַדַּת שְׁשֶׁת מִלְיוֹנֵי יְהוּדִים, שְׁהִיא מְקוֹם לְחֶשֶׁב שֶׁח"ו הַקֵּב"ה הִפְקִיר אוֹתָנוּ וְאִינוֹ רֹצֵה לְדַעַת מֵאֲתָנָנוּ, קָמוּ עֲלֵינוּ הַגּוֹיִים וְרָצוּ לְהַכְחִידָנוּ מִגּוֹי שְׁלֵא יִזְכֵּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד, וְאֵז עָשָׂה לָנוּ הַקֵּב"ה נִסִּים וְנִפְלְאוֹת עַד אִין שְׁעוֹר, שֶׁבָּזָה הָרִים אֶת כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל בֵּין הַגּוֹיִם" (דרכי מוסר' פר' בחוקותי עמוד קע"ו).

א). כתב מרן הגר"י אברמסקי זצוק"ל בהקדמתו לספרו 'אָרֶץ יִשְׂרָאֵל - נַחֲלָת עִם יִשְׂרָאֵל': "הַהוֹדָאָה בְּסֶפֶר הַסְּפָרִים וְהַפְּקִירָה בְּבְרִית אֲשֶׁר כָּתַב ה' עִם אֲבוֹתֵינוּ עַל יְרֵשֶׁת הָאָרֶץ - שְׁנֵי דְבָרִים אֵלֶּה הַמְּכַחֲשִׁים זֶה אֶת זֶה, אִם הֵם יוֹצֵאִים מִפִּי בְּנֵי בְרִית - אוֹת הֵיא עַל עֲנִיּוֹת הַדַּעַת שֶׁל בְּנֵי אָדָם, אֲשֶׁר הִגְלוּ וְשִׁעְבּוּ מַלְכוּיּוֹת הַשְּׁפִילוּ אֶת רוּחָם וְהִפְחִיתוּ אֶת מַדַּת הַסִּתְּפָקוּת הַנִּפְשִׁית, וְהֵם מִסְתַּפְּקִים בְּחַיִּים שֵׁשׁ בָּהֶם בּוֹשָׁה וְכִלְמָה וְחִלּוֹל שֵׁם יִשְׂרָאֵל - אִךְ אִם אִין בָּהֶם שְׁפִיכַת דָּמִים וּבְזַת הָרָכוּשׁ [=כְּלוּמָר, וְהַעֲקָר אֲצֵלֶם שֶׁאֵנוּ נִצּוּלִים מִחַמְתָּם שֶׁל הַגּוֹיִים], וְיֵשׁ לָהֶם קוֹרַת רוּחַ בְּמַצֵּב יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים שֶׁשֵּׁ בּוֹ חִלָּאת הָאֲנִשְׁטִישִׁית - אִךְ אִם אִין בּוֹ שְׁנָאת יִשְׂרָאֵל מַעֲשִׂית שֶׁל שֹׂד וְרִצָּח. וְעַל קִלּוֹן עֲבֻדָּתָם וִירִידָתָם הַמוֹסְרִית עַד כְּדִי מְכִירַת יְהוּדָתָם בְּנִזִּיד עֲדִישִׁים - הֵם שְׁמִים מִסּוֹה שֶׁל אֲשִׁלוֹת הָאֲמִנִּיפִצְיָה שֶׁל תוֹרָה קוֹסְמוֹפּוֹלִיטִית..."

ד). כאשר התרחש הנס של 'הַסְּכָמָה מִכָּל מַלְכוּיּוֹת הָעוֹלָם [לְכָךְ שְׁתָּקוּם] מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל' (כלשון 'האור יחזקאל' ח"א אגרת מ"ב) - אמר הגאון רבי שרגא פייבל מנדלוביץ זצוק"ל: "כּוֹלִי כְּמִיָּה עֲזָה שְׁתֵּרוֹם סוּף סוּף קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הַמְּבָזָה כָּל כָּךְ בְּעַמִּים. אִם תִּתְּנוּ לָנוּ הָאָרֶץ, בְּוֹדֵאִי יִגְדַל כְּבוֹדָנוּ בְּגוֹיִים..." ("שְׁלוּחַ דְּרַחֲמָנָא' עמוד 499). ועוד ועוד..

ג). ובאמת, כאשר אנו מתבוננים במקורות התורה - אפילו רק במקורות השגורים תמיד בפי כל ישראל - אנו מוצאים באופן עקבי, שהקב"ה רוצה שעם ישראל יצאו 'לְמַנְצָחִים' - בכדי שֶׁכְּבוֹד יִתְרֹמֵם מֵעַל הָאוֹמוֹת, ועי"ז יִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם. וכדלהלן:

א). בכל יום אומרים בתפילת ערבית: "הַפְּדוּנוֹ מִיַּד מַלְכִּים. מַלְכָּנוּ הַגּוֹאֲלָנוּ מִכָּף כָּל הָעָרִיצִים". אך איננו נעצרים בענין ההצלה, אלא ממשיכים הלאה להודות על ענין הנקמה - הָאֵל-ל הַנִּפְרַע לָנוּ מִצְרַינוּ. וְהַמְשִׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשָׁנוּ, וּמִמְשִׁיכִים - "הַמִּדְרִיכָנוּ עַל בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ, וְיָרֵם קִרְנֵנוּ עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ".

ב). בכל יום אומרים בפסוקי דזמרה: 'רוֹמְמוֹת אֶ-ל בְּגִרּוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפּוֹת בְּיָדָם. לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם תּוֹכָחַת בְּלָאֲמִים. לְאֹסֵר מַלְכֵיהֶם בְּזָקִים וּנְכַבְּדֵיהֶם בְּכָבָלִי בְרָזָל. לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חַסִּידָיו...' (תהלים קמט). - "וְיָרֵם קֶרֶן לְעַמּוֹ" (תהלים קמח, יד). - 'וְהָרִים קִרְנָם עַל כָּל הָעַמִּים' (רד"ק). - 'הוּא יְרֹמֵם קֶרֶן מִמִּשְׁלָה לְעַמּוֹ' (מצודת דוד)).

ג). בראש השנה - מתפללים: "וְיִבְכּוּ תוֹן כְּבוֹד ה' לְעַמְּךָ..."

אֲבִינוּ מַלְכָּנוּ הָרִם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ...

1. ויש להוסיף עוד: שגם חלק ה'הצלה' תלוי ברוח עוז של ה'ניצחון'. וכפי שאמרו המומחים: שאם הרוח גבית של העם היתה יותר חזקה - הנצחון במלחמות היו פי כמה וכמה.

2 'הגאון רבי שרגא פייבל מנדלוביץ זצ"ל - הלא הוא אבי כל בני התורה ותופשי התורה בארצות הברית באמריקה - כמו שכתב עליו מרן האגרות משה זצוק"ל. והספר 'שְׁלוּחַ דְּרַחֲמָנָא' הזה, הוא ספר כביר ביותר, כולו ממש, מכריזה לכריזה'. (בעקבי האנ' להגרמ"ם שולזינגר זצ"ל. עמוד ל"א).

"וַיַּחֲלֹל אֶת שֵׁם קִדְשִׁי. הַשְׁפִּילוּ אֶת כְּבוֹדִי, וְנִמְחוּ הַחֲלוּל? בְּאָמֹר אוֹיְבֵיהֶם עֲלֵיהֶם יָעַם ה' אֱלֹהֵי מִמָּאֲרָצוֹ יִצְאוּ, וְלֹא הָיָה יָכֹלֶת בְּיָדוֹ לְהַצִּיל אֶת עַמּוֹ וְאֶת אֶרְצוֹ" (יחזקאל לו.כ. ורש"י שם). ובפרשת שלח (במדבר יד יג-טז), כשמושה ביקש בחטא המרגלים שהקב"ה לא ישמיד את ישראל, אמר שהוא בכדי שלא יתחלל שם ה' (ועיי"ש באלשיך הקדוש). וכן מבואר בתנ"ך ובדברי חז"ל במקומות רבים, ואכמ"ל. וכבר כתבנו על זה מאמר יסודי בגליון 18 – שבת תשע"ז.

מיעקב אבינו ראייה להיפוך

ט. נשאר לנו להשיב על קושייתו [של הכותב ב"תד נאמן] מדוע יעקב אבינו הודה רק על כך שהוא ניצל משור של עשיו.

אמנם באמת אדרבה, דווקא משם ראייה להיפוך, שחובה להדגיש שעם ישראל ניצח את האומות, ונתרומם כבודם של ישראל על האומות, ולא רק שניצלו מהאומות, שהרי לאחר שיעקב חזר מעשיו, נקבעה המצוה להזכיר את השם 'ישראל' כשם העיקרי (ברכות יב-ג). ומה מבטא השם 'ישראל'? – 'כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱ-לֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל' (בראשית לב כט).

י. ואם תשאל, על כן, מדוע הודה יעקב דווקא על הענין שהוא ניצל מהמלאך?

ו"ל שהוא על דרך מה שאנו אומרים בליל הסדר ב'כמה מעלות טובות', שצריך להודות בהודאה בפני עצמה על כל שלב בפני עצמו. וכן כאן, יעקב אבינו רצה להדגיש, שעצם זה שהוא נפגש עם מלאך ולא ניזוק מזה – הוא נס בפני עצמו, כי בדרך הטבע הפגישה עם מלאך גורמת למיתה, וכפי שאמרנו גדעון (שופטים ו כב) ומנוח אבי שמשון (שופטים יג כב). ולכן עשה יעקב 'הנצחה' מיוחדת לנס זה,

במקום מסוים הנקרא 'פניאל'. אך כאמור, עיקר ההודאה – אשר היא על הנצחון – מובצחת בשמנו, המלוה אותנו בכל מקום – ישראל.

יא. עוד יש לבאר את הענין על-פי היסוד שהביא בספר 'עמק ברכה' בשם הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל, על הפסוק 'וְאֵנִי בְּחֶסֶדְךָ בְּטַחְתִּי גָלַלְתִּי לִבִּי בִישׁוּעָתְךָ אֲשִׁירָה לָהּ' כי גָּמַל עָלַי (תהלים יג). הרי יש לעיין, אם יבוא נביא בשם ה' ויבטיח שה' יעשה לישראל נס – האם אפשר לומר מיד שירה ולצאת בזה ידי חובת שירה על הנס? על זה אומר דוד המלך: 'וְאֵנִי בְּחֶסֶדְךָ בְּטַחְתִּי' – גם כאשר אני בטוח שבשמים נקבע והוכרע שיהיה חסד וישועה. 'גָּלַלְתִּי לִבִּי בִישׁוּעָתְךָ' – בשלב הזה רק יגל לבי בישועה המובטחת. אך 'אֲשִׁירָה לָהּ' – חיוב ההודאה והשירה – הוא רק 'כִּי גָמַל עָלַי' – כאשר הישועה חלה במציאות בארץ.

וממילא, כן הוא גם לגבי יעקב אבינו – כאשר המלאך הודה ליעקב על הברכות, אכן היתה בכך הכרעה בשמים שיעקב ניצח וישלוט על עשיו, אך כל עוד לא היה לזה ביטוי במציאות בארץ – עדיין לא הגיע זמן ההודאה.

אמנם, לאחר ש'כִּי שְׂרִיתָ' גם 'עִם אֱ-לֹהִים', וגם 'עִם אֲנָשִׁים' – שהדבר כבר נשתלשל למציאות בארץ, שיעקב ניצח את עשיו – אז אכן נקבעה ההודאה גם על הנצחון.

יב. והראיה השניה שהביא מיעקב – שנסה לפייס את עשיו בדורון. התשובה לזה, משום שבשעתו עדיין לא הגיע הזמן למלחמה, שהרי 'מלחמה אתחלתא דגאולה היא' (מגילה יז), ואי אפשר להקדימה קודם הגאולה. אך אדרבה, יעקב רמז לעשיו שאחר-כך הוא יבא להלחם עמו, וכמו שאמר (בראשית לג יד) "עַד אֲשֶׁר אָבֹא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה". כלומר שרמז לו מה שכתוב וְעָלּוּ מוֹשְׁעִים בְּהָר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָר עֲשׂוֹ – שִׁישְׁרָאֵל יִנְקְמוּ מַעֲשֵׂיו וְיִפְרְעוּ מִמֶּנּוּ עַל מַה שֶּׁעָשָׂה לָהֶם – והתכלית של זה היא: 'וְהָיְתָה לָהּ הַמְלוּכָה' (עובדי'ה א כא ורש"י שם).

אמנם היום – אנחנו כבר נמצאים בתוך תהליך הגאולה, וכפי שמוכח מתוך דברי חז"ל, שנתנו כמה סימנים לגאולה:

א. שישאל שבים לארצם (תנחומא שופטים ט).

ב. שישאל עושים מלחמות (מגילה יז).

ג. שישאל נפדים משעבוד מלכויות (ברכות לד; 'ביאור אגדות' להג"א שם; 'אמרי נועם' להג"א ברכות יג).

ד. שארץ ישראל נותנת פירותיה (סנהדרין צח).

ה. וכן הניסים הגדולים שהקב"ה עושה למען הישוב והכיבוש היהודי בארץ ישראל, וכגון מש"כ מרן המשגיח הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין (אור יחזקאל, ח"א, מכתב ת"ז): "א' מסעי תשכ"ו... ע"ד הניסים הגדולים אשר הראה לנו... כולם צועקים 'נסים נסים', אך כנראה כי כל זה הוא עוד מהלשון שבילקוט על ישעיה לה (רמז

תמא; ומקורו בתנחומא דברים א): 'יִשְׁשׁוּם מִדְּבַר וְצִיָּה' – מה הקב"ה עושה, נגלה עליהם 'קִימְעָא קִימְעָא' [א.ה. הכוונה שזהו אתחלתא דגאולה. ועיין ירושלמי ריש ברכות]. יתן ד' שנהיה אנחנו וכל בית ישראל מהזוכים 'הָמָּה יֵרָא כְּבוֹד ה'".

ו. וכן התקופה שאנו נמצאים בה – דהיינו לאחר שנת ת"ק – שמאז התחילו ימות משיח בן יוסף, כמו שאמר הגר"א והאור החיים ועוד רבים מאדירי ישראל. ובכל נקודה שהוזכרה יש אריכות בלי סוף. וממילא היום כבר הגיע זמן המלחמות והנצחונות.

יג. ומה שהביא מכך שיעקב נכנע לעשיו והשתחוה לו – שוב, אדרבה, דווקא משם ראייה להיפוך. שהרי להקב"ה היתה טענה על כך, וכמו שאמרנו (בראשית רבה עה יא): "בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁקָּרָא יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹ אֲדֹנָי, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – אֲתָה הַשְׁפַּלְתָּ עַצְמְךָ וְקָרָאתָ לְעֵשׂוֹ אֲדֹנָי שְׁמוֹנֶה פְּעֻמִּים, חִיּוֹף אֲנִי מִעֲמִיד מִבְּנֵי שְׁמוֹנֶה מַלְכִּים קִדְּם לְבָנֶיךָ" (וע"ע זוהר וישלח קעא; שיעקב לא השתחוה לעשיו, אלא לשכנה).

אך ב'ה' אל תמרדו ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וה' אתנו אל תיראם

וביחס למה שכתב: "...מה שהביא אחר כך לאכזבות מול המראות של הפגיעות". דבר ראשון: לא היתה שום אכזבה, שהרי ידוע מראש שלכל מלחמה יש מחיר [וכל יהודי שנהרג על קידוש ה' – עלה מיד למקום שאין כל בריה יכולים לעמוד במחיצתו], וכמו שכתב המנחת חינוך (מצוה תכה): "נהי דכל המצות נדחים מפני הסכנה, מ"מ מצוה זו דהתורה ציותה ללחום עמהם, וידוע דהתורה לא תסמוך דיניה על הנס כמבואר ברמב"ן, ובדרך העולם נהרגים משני הצדדים בעת מלחמה,

א"כ חזין דהתורה גזרה ללחום עמהם אף דהוא סכנה. א"כ דחוויה סכנה במקום הזה ומצוה להרוג אותו אף שיתסכן" (ועד"ז בקהילות יעקב סוטה סימן ו). וממילא, דבר זה לא נקרא 'אכזבה'. וכמו שלהבדיל, מי שנכנס למכולת וקונה לחם, אז כאשר הוא נדרש לשלם מחיר – אין הדבר בגדר 'אכזבה'.

דבר שני: שאדרבה, ההפתעה היתה לצד הטוב. כי בתחילה יצאו למלחמה על מנת שיהיו מאות הרוגים רח"ל. והאמת, שגם הערכה זו באה רק לאחר שהתרגלנו לנסים שמקיפים אותנו בקביעות. אך בדרך הטבע, המחיר של כוז מלחמה הוא אלפי הרוגים ויותר, רח"ל.

ובסוף הקב"ה הפתיע אותנו לטובה: לא מאות הרוגים, וגם לא מאה, וגם לא חצי ממאה, אלא כשלושים הרוגים, ועוד רובם היו גויים: ארבעה ערבים מתמרה, עיר עוינת במיוחד, שראש העיר שלה תומך טרור מובהק, שני סודנים וחמשה אוקראינים, וגם ההרוגים מבאר שבע בעלי שם יהודי – היו בני גויה. ב"התחלק עם ישראל במס המוות של המלחמה" עשו הגויים בעל כרחם יותר מחצי עבודה, בלי שום יחס לאחוזים שלהם בארץ, ונתקיים מש"כ (ישעיהו מג ד): "מִאֲשֶׁר קָרַתְּ בְעֵינֶיךָ נִכְבְּדָתְךָ וְאֵנִי אֶהְבֶּתִּיךָ וְאַתָּה אָדָם תַּחְתִּיךָ וְלֹא אִמִּים תַּחַת נִפְשֶׁךָ". אם כן, גם לאחר הניסים שהתרגלנו בהם – הקב"ה הוזיל לנו את המחיר בשמונים עד תשעים אחוזים. אז לזה נקרא אכזבה!?

ומאידך, למרות כל ריבוי הזהירות [שלא כדין התורה] שישאל נזרת שלא לפגוע בנפשות מצד האויב – כבר נהרגו שם מאות רבות.

*

וההשיגים הכבירים של המלחמה – הלא הם מעל לכל תחזית: 'מִי הָאֲמִין לְשַׁמְעֲתָנוּ וְיִרְוֶעַ ה' עַל מִי נִגְלָתָה' – מדינה קטנה שבקושי נראית על המפה, משתלטת בתוך עשר דקות על אימפריה אדירה בת כמאה מיליון נפש, עם אוצרות נפט וגז אדירים, אשר שטחה כפול כאלף יותר מארץ ישראל. ובתוך יום-יומיים – 'מִסְרַת גְּבוּרִים בִּיד חֲלָשִׁים וְנְרָבִים בִּיד מַעֲשִׂים' – ישראל הורסת בעשר דקות את כל מה שאיראן בנתה בעשרות שנים ומאות מיליארדים, מביאה לקריסת כל תשתיותיה, מחסלת את כל הרמטכ"לים וצמרת הבטחון והצבא שלה, מברחה את תושבי טהרן מביתם, עושה בשמי איראן כבתוך שלה, משתלטת על כל דבר שהיא רוצה. ויש בזה בלי סוף פרטים, שרובם חסויים מאיתנו. ואיראן עומדת חסרת אונים, ואינה יכולה לעשות כלום, איש לא נעדר מאנשי הצבא. ואחרי תשעה ימי מלחמה בלבד – כבר הושגה המטרה הגדולה: השמדת הגרעין האיראני לחלוטין. זה סוג נצחון שאין לו אח ורע בשום מעצמה בעולם (ע"ע רוסיה ואוקראינה). ורק הרשעים שבאומות עדיין ממשיכים להתחצץ כלפי שמיא, ולשחק 'גבורים' נגד הקב"ה – אחרי שכולם מבינים שנצחוננו היא ביוזמתו המלאה (עי' יחזקאל לח ח ופירש"י).

חלק מהתאור כאן לקוח מתוך 'בעצתך תנחנ' (גליון 196), והמשיך שם: "במלחמת ששת הימים התבטא המשגיח הגר" לוינשטיין צדוק"ל, שאלה ניסים הקרובים לניסי 'ציאת מצרים'. הניסים של אתמול בלילה גדולים ממלחמת ששת הימים, שם היתה מלחמה שגבתה מחיר, מהצד שלנו אין הרוגים ואין פצועים, ומנגד יש

באור פניך יהלכנו

איך להתייחס להארה האלוהית הגלויה, ואיך להתייחס ל"כוחי ועוצם ידי"

• הרב יעקב צבי בוצ'קובסקי •

הצלחתו של העם הנבחר, כולם הולכים בעקבותיו מתוך הבנה שה' הוא מלך העולם והאמת האלוהית נמצאת בירושלים. העולם שריו בחיפוש מתמיד אחרי האמת האלוהית, וכפי שמפורש בנביאים במקומות רבים, הוא אמור למצוא אותה לא על ידי נבואה שמיימית אלא על ידי המציאות, המציאות שתוכיח לעין כל שיש אלוהים בעולם והוא בחר בעם מסוים.

כך מגדיר הנביא ישעיהו (ב-ג) את התיקון השלם:

"והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונישא מגבעות, ונהרו אליו כל הגוים. והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית א-להי יעקב, ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". הגוים יגיעו למסקנה שהאלוהים שכולם מחפשים אותו נמצא בירושלים בקרב עמו ישראל.

בכדי שעם ישראל יזכה להגיע לשלב הזה שבו הוא הנציג של הקב"ה בעולם - הוא זקוק לעבור תיקון בעצמו. עם ישראל צריך לרצות את ה' ולבקש אותו באמת, ולהתבטל לפניו, ללכת אחריו בכל ליבם.

זה יכול לקרות רק על ידי שנתקלף מכל השכבות של העולם הזה, מהגאווה הפנימית, מהתחושה שיהיה בסדר ואנחנו מנהלים את החיים שלנו בכוחות עצמנו. ככל שאדם יותר חי עם "אני" מלא ביטחון עצמי ומלא גאווה - כך הוא יותר רחוק מה', ולהיפך, ככל שהוא מגלה שאין לו עוגנים ארציים ושהוא יותר תלוי בדבר ה' - כך הוא מתקלף מהשכבות המסתירות את ה' ממנו, ומתקרב אל ה'.

ולכן הגאולה צריכה לבוא כרוכה בקושי ופחד, והתמודדות מול אימים. לא בגלל שהקב"ה כועס ורוצה להעניש, אלא משום שהוא רוצה לזכך ולרומם, להעמיד אותנו על הנקודה הפנימית של החיבור איתו, ולהרחיק אותנו מדמיונות ההבל של "אני ואפסי עוד". הפחד מקלף את השכבות הגסות.

כך ממשיך הנביא ישעיהו שם באותו פרק ואומר:

"כי יום לה' צבא-ות על כל גאה ורם, ועל כל גישה - ושפל.

ועל כל ארזי הלבנון הרמים והגישאים, ועל כל אלוני הבשן.

ועל כל ההרים הרמים, ועל כל הגבעות הנישאות.

ועל כל מגדל גבוה, ועל כל חומה בצורה.

ועל כל אניות תרשיש, ועל כל שכיות החמדה.

ושח גבהות האדם, ושפל רום אנשים, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא.

והאלילים - כליל יחלוף.

ובאו במערות צורים ובמחילות עפר, מפני פחד ה' ומהדר גאווה בקומו לערוץ הארץ".

זה לא עונש, זה מבט חדש על המציאות.

תפקידנו הוא להישען על ה', לבטל את ה"אני" הנפוח, שבסופו של דבר נמצא אצל כל אחד באיזשהו כיס אחורי. הגאולה השלמה היא דבר מתוק ונעים שכנראה נמצא ממש מאחורי הדלת. תמיד אומרים שצריך להיות ראויים לזה. מה הנקודה המרכזית של ה"ראויים"? איך נעשים ראויים? לכאורה זו נקודה מאוד מרכזית - הנכונות לוותר על כל ה"אני" ולהתבטל אל ה', לקבל את מלכותו ברצון, להסכים לוותר על כל הדברים שיוצרים את המסך והריחוק.

זה מביא אותנו לנקודה מאוד משמעותית שצריך להתייחס אליה: היחס לצבא.

מי שקצת עוקב אחרי הסיפורים מגלה שהיו כאן ניסים בלתי נתפסים, הן כאשר מדברים על הצלחות הקרב, ועל אחת וכמה וכמה כאשר מדברים על הניסים שבעורף. הנה שני ניסים מהיום: א. נופל טיל מפלצתי ומורסק אגף שלם בבית חולים סורוקה - ומתברר שיום קודם פיגוע אותו. בדיוק את הבנין שנפגע. ב. נופל טיל על שכונה צפופה בחולון, ומתברר שזה עתה הוכרז שם על פיגוע בינוי, והבנינים היו ריקים. אלה רק דוגמאות מתוך צונאמי של ניסים.

אך אם נשוב אל שדה הקרב, אין להכחיש שאחרי הכל הניסים באו בתוך פעולות של אנשים. אי אפשר להכחיש את המציאות שהצבא פעל פעולות מלאות רוח גבורה ואומץ לב בלתי נתפס. יש אנשים שזה גורם להם לתחושת בלבול, תחושה של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה".

אנחנו³ בעיצומם של מאורעות עצומים והיסטוריים, בקנה מידה עצום. זאת לא עוד מלחמה עם הקמים עלינו, זה לא עוד מאורע בתוך כל המאורעות שסובבים אותנו כבר כמה שנים ברצף; זה משהו אחר לגמרי.

יש מאורעות לא פשוטים. אנחנו חיים בצל פחד יומיומי מהתקפות רצחניות. למרבה הצער יש גם הרוגים ופצועים, ויש אבדן רכוש ונזקים אדירים. אבל הבה נביט על כל המצב מבחוץ, במבט כולל: מדינה אדירה עומדת להשמיד את עם ישראל. שמונה פצצות גרעיניות בדרך, בעוד ימים ספורים הן מוכנות. הפצצות מוגנות במיטב הנשק ההגנתי, ובד בבד אלפי טילים בליסטיים אימתניים מוכנים לצאת לדרך באותה שניה שבה הכור הגרעיני יופצץ. המצב נואש.

בתוך עשר דקות בלבד, עם ישראל מרסק את המדינה הזאת לשברי שברים, על ידי מתקפות סייבר שמצליחות הצלחה לא אנושית, תוך כדי התקפה על המתקן בנתנז, שמחריבה אותו עד היסוד, תוך כדי השמדה טוטאלית של כל הבכירים של חיל האוויר ושל משמרות המהפכה, תוך כדי התקפה הרסנית ומדויקת של רחפני נפץ על מערכת הטילים האימתנית, ותוך כדי חיסול של מאגרים עצומים של טילים בליסטיים. וכל זה - נזכיר שוב - מתרחש בתוך עשר דקות, בצורה שלא התרחשה מעולם בשום מלחמה.

והניסים והארת הפנים ממשכים בלי הפסקה כבר שבוע, ושמי טהרן פתוחים לחלוטין למטוסים יהודיים, ואיראן ממשיכה להתרסק. היא מנסה לשלוח טילים להתקפות נקמה, וההתקפות נכשלות בצורה ניסית שמיימית, אצבע אלוהים. הקב"ה מתערב כאן לטובת עמו האהוב, מגלה את שכירתו וחושף את זרוע עוזו לעיני כל העמים, וכולם עומדים ומשתוממים מול ישועת אלוהים.

עם הקושי שאנחנו חווים, ההבנה הבסיסית של המאורעות היא שאנחנו חיים בתקופה של פעמי משיח, שיש כאן הארת פנים וישועת השם בקנה מידה שלא הכרנו, ושמתקיימים מול עינינו פסוקי נחמה נפלאים ומתוקים מדבש: "רצית ה' ארצך, שבת שבות יעקב. נשאת עון עמך, כיסית כל חטאתם סלה. אספת כל עברתך, השיבות מחרון אפך".

הארת הפנים המופלאה התחילה בתוך הכאב והתופת של השביעי באוקטובר. אז עם ישראל חטף מכה, שהתבררה אחר כך כנס מופלא, של חוסר התיאום בין כל זרועות הפרוקסי של התמנון האיראני. האויבים פשוט עמדו וכביכול חיכו בתור שעם ישראל יחבוט בכל אחד בנפרד. אילו היו קמים עלינו כולם יחד היינו כולנו מתים, בלי שום ספק. אבל הם לא עשו זאת, ותכניות אדירות של עשרות שנים ומאות מיליארדים נמוגו בעשן, בלי שום הסבר טבעי, רק משום שהקב"ה משך עלינו את חסדו ופרס עלינו את סוכת שלומו.

החל מתקופת פורים תשפ"ד עד עכשיו, החל מהתרסקות מטוסו של נשיא איראן ראסי ימח שמו - התחיל תהליך מופלא של ישועת השם, כאשר כל אויבנו כולם נהרגים ונופלים בזה אחר זה, והשם נוקם את דם עבדיו. הרשימה של עשרת בני המן שנתלו בשנה האחרונה ארוכה מכדי למנותה. הרבה יותר משלשים ואחד מלכי כנען. בכל פעם מחדש נראה שהניסים עצומים מכדי להכילם, עד שמתברר פעם אחר פעם שהקב"ה מושיע מעבר לכל דמיון ויותר מכל מידה.

אלא שאין להכחיש ואין להתעלם מכך, שיחד עם זאת אנחנו גם סובלים במידה מסוימת. בהתקפות של הרשעים מאיראן ימח שמם, נהרגו כמה יהודים (וגם שם ניכרה ישועת ה' הניסית: רוב ההרוגים אינם בני ברית. האחוזים הסטטיסטיים שזה יקרה, בתוך מדינה שרובה המכריע הוא יהודי - הם אפסיים), ונפצעו כמה עשרות, ועוד כמה מאות איבדו קורת גג. יש אסונות ויש פחד. אנחנו הולכים לישון כל לילה עם תחושה של חרדה מדגדגת ומציקה, אין וודאות ברורה מה הולך לקרות.

מה המטרה של זה? למה בתוך הארת הפנים הגדולה הזאת יש גם נקודות של קושי והסתר? כמובן אפשר לגשת לזה בכמה גישות, אך נחدد נקודת מבט אחת. המטרה של הקב"ה בכל בריאת העולם היא לתקן עולם במלכות ש-די. שהעולם כולו יכיר במלכות השם בעולם, שכולם יפנו אליו ויתלו עליו את עיניהם, יתכופפו אליו וימליכו אותו עליהם ברצון. עם ישראל הוא העם שנבחר להוציא את התכנית אל הפועל, על ידי שעם ישראל מקבל את מלכות שמים, וכל העמים רואים את

3. המאמר הופיע בעלון המפורסם 'בעצתך תנחנו' - מאמר שבועי להתבוננות בפרשת השבוע ובעבודת ה', עלון 197, בעיצומה של מלחמת 12 הימים. להרשם לקבלת העלון באופן קבוע במייל: B0548407520@GMAIL.COM

יש להדגיש שיש כאן שני נושאים מבבלים: א. הצבא הוא חילוני, וכל המערכת הבטחונית שמנהלת את האירועים היא חילונית. ככה החילונים מצליחים ואנחנו עומדים מהצד?

ב. גם אם כולם היו חרדים ויראים ושלמים - אבל סוף סוף הדברים נעשים בידי אדם. כאן נטפל בשאלה השנייה. על השאלה הראשונה יש צורך במאמר נפרד.⁴

בדרך כלל מנסים להתמודד עם ההרגשה הזאת על ידי ביטול הפעולות של הצבא: "זה לא הם, זה בעיקר האמריקאים"; "אין להם שום כוח מיוחד, הם סתם מתרברים, זה הכל אך ורק ניסים גלויים"; וכנהנה טיעונים מסוג זה. הבעיה היא שהמציאות לפעמים אומרת אחרת. היה כאן, ויש כאן, הרבה אומץ לב ותושיה ופקחות ומסירות נפש.

התשובה האמיתית היא שהקב"ה הוא זה שמנהל את העולם על ידי מעשי האדם. הוא הנותן לך "כח לעשות חיל", דהיינו פקחות ויכולת ורעיונות ואומץ, והוא זה שמשרה במעשי ידינו את ההצלחה. הוא מכונן את כל העניינים בעולם, ונותן לאדם כח לפעול בתוך המסגרת של הגזרה והשליטה שלו. כאשר יש גזרה עליונה שתהיה לאדם הצלחה וברכה - או אז יש לאדם כח לפעול ישועה על ידי מעשי ידיו. האדם פועל בתוך המסגרת שהקב"ה נתן לו לפעול בה.

וכן כתב בדרשות הר"ן בדרוש עשירי, על הפסוק "וזכרת את ה' א-להיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל":

"כי עם היות שאמת שיש באישים סגולות מיוחדות לדבר מהדברים, כמו שיש אנשים מוכנים לקבל החכמה, ואחרים מוכנים לשית עצות בנפשם לאסוף ולכנס, ולפי זה יהיה אמת בצד מה שיוכל העשיר לומר 'כוחי ועצמי ידי עשה לי את החיל הזה', עם כל זה, עם היות שהכח ההוא נטוע בך, זכור תזכור הכח ההוא מי נתנו אליך ומאין בא."

גם כאשר האדם עושה ופועל ומצליח באומץ לב ותושיה וחכמה - עדיין עליו לזכור: הוא לא יצר את עצמו, ולא הוא זה שנתן לעצמו את הכח לעשות חיל. מיהו מלמעלה מנהל אותו ונותן לו את הכוחות. אמת שהוא עושה חיל, אבל יש מי שנותן כח לעשות חיל.

על אחת כמה וכמה בנידונו, שעם כל המעשים הנפלאים, ההצלחות הן בלי שום פרופורציה למעשים. עם ישראל הושיט יד, אמנם יד אמיצה ומתוחכמת, אבל לא היד הזאת היא זו שהעיפה לכל הרוחות את מיליוני הטונות שאיימו למחוץ את עם ה'. הקב"ה השפיע את חסדו האינוסופי על הפעולות של ההשתדלות, ורק כך הגיע הניצחון. והניצחון מגיע רק לעם שהולך בדרך ה' ומבקש את רצונו, ועמל בתורתו ומוותר על העולם הזה למען כבוד השם, כל מי ששותף לצבא הענק והמסור של הקב"ה צריך להסתובב בימים אלה בתחושת זקיפות קומה והערכה פנימית אינסופית.

נחזור לנושא המרכזי של הדברים: כל מה שקורה כאן הוא תהליך של גאולה, שהקב"ה מוביל כדי למלוך על העולם. אנחנו צריכים להמליך אותו, להכיר בניסיו ולהאמין בישועתו.

בגמרא סוטה מח. מסופר, שהיה מנהג בתחילת ימי בית המקדש השני לומר על הדוכן את הפסוק "עורה למה תישן ה', הקיצה אל תזנח לנצח". בא יוחנן כהן גדול וביטל את המנהג. מדוע? כי אמר להם: "וכי יש שינה לפני המקום? הרי כתוב 'הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל!'"

המהרש"א על המקום תמה: הרי הפסוק הנ"ל נאמר בתהילים ברוח הקודש, וכי יוחנן כהן גדול בא לחלוק על התהילים? מבאר המהרש"א, שהפסוק נאמר ברוח הקודש ביחס לתקופות של גלות, חושך והסתר פנים, שבהן באמת מתאים לומר כך. אך בזמן בית שני שישירא שרונים על אדמתם ובית המקדש בנוי - אמר יוחנן כהן גדול לציבור: לא מתאים לפנות כך אל ה'. הוא לא ישן, הוא שומר עליך ומרומם את קרנך! הם כנראה היו מורגלים בתפילה הזאת מימות הגלות. אמר להם יוחנן - זה לא מתאים לתקופה שלנו. ה' לא ישן.

כמדומה שכן ניתן לומר גם על תקופתנו. כאשר הקב"ה עושה ניסים ונפלאות שלא שמענו מעולם - לא מתאים לומר ולהכריז "עת צרה היא ליעקב", ולא ראוי לומר "עד אנה ה' תשכחני נצח". זה חוסר הכרה בטובתו של מקום. ה' לא שוכח אותנו, הוא מרומם את קרננו על כל העמים! צריך להתפלל ולבקש, אבל מתוך הודיה ושמחה, מתוך אמונה שתמיד יהיה לנו רק טוב. טוב ה' לישראל.

...

כבוד המלך שבוטחים בו

מאמר שהתפרסם במערכת הווא"ש של 'מבשר ציון' עש"ק פרשת שלח תשפ"ה,
תוך כרי מלחמת 12 הימים, ומובא כאן בגליון ברשותם⁶⁵

בימים אלו, עיני כל בית ישראל נשואות בציפייה אל ההתפתחויות המתמשות במערכת המלחמה למול האויב הגדול ביותר של עם ה'.

ולא רק עיני בית ישראל, אלא עיניהם של אומות העולם, אף הן, מביטות בדריכות אל המתרחש, מצד אחד בהשתאות מרובה, ומצד שני בציפייה אל ההמשך - איך וכיצד יתפתחו הדברים.

אז מה באמת צופן העתיד? מה בדיוק הולך לקרות פה? האם האיום הגרעיני, שמטרתו ידועה, אכן ייחולס? מה יהיה עם הטילים הנשלחים אל ארץ הקודש? שרטוט מדויק של העתיד להתרחש, אף אחד אינו יכול לומר. אין איתנו נביא שיציג בפנינו את ה'תוכניה' לזמן הקרוב ויפרט בפנינו איך וכיצד יראו הימים שלפנינו.

מה שכן ברור. ברור כשמש בצהריים! - אלו הדברים הבאים:

א. ה'עתיד' - נתון אך ורק בידיו של 'בעל העתיד', שהוא בעל-הבית על העולם וכל אשר היה הווה ויהיה - נעשה אך ורק על פי רצונו האחד!

ב. רצונו הוא - לילך ולהתגלות בעולם כמלך ישראל וגואלו, לשם כך מקבצם אל הארץ אשר נשבע לאבותיהם, שם תבצע התכנית - וכפי שהבטיח ביד עבדיו הנביאים!

ג. התכנית הזו, ברורה וסדורה היא מאל"ף ועד תי"ו, היא אינה עשויה להשתנות לעולם, והיא כוללת הבטחות א-להיות חוזרות ונשנות שהוא יושיע את ישראל מיד אויביהם, יגאל אותם, ישמור עליהם, יגונן עליהם, וינקום נקמתם מיד צריהם וקמיהם!

הדברים הללו הינם מיסודות אמונתנו, הלכנו עם האמונה הזו במשך כל הגלות הארוכה, בוודאי ובוודאי שנלך עמה בימים אלו - כאשר הדברים הולכים ומתרחשים לנגד עינינו.

4. מאמר נפרד בנושא, "יתגדל ויתקדש שמיא רבא - איך יתכן שמתרחשים ניסים כאלה למדינה חילונית, ולכן זה הולך". הופיע בעלון 'בעצתך תנחנ' 198, אפשר לקבלו בפניה לדוא"ל המדור DOAR@KEDUSHASTZION.ORG.

5. כתובת דוא"ל של מערכת 'מבשר ציון' - a6262670@gmail.com

6. הערת המערכת: מאמר זה נכתב תוך כדי המלחמה, אך היסודות העולים ממנו בדבר חובתנו לבטוח בבורא עולם והזכות העצומה שנפלה בידיו להוכיח את עוצם בטחונו בו דווקא בשעת מבחן ועל-ידי כך לכבדו בצורה הנעלה ביותר ולמלא את יעודנו על-אדמות באופן השלם ביותר - יסודות אלו מקבלים משנה תוקף גם בימים שאחר המלחמה, כאשר עם ישראל עומד על פרשת דרכים ועליו לבחור בבטחון בבורא עולם על-פני ההישענות על הגוי, העלולה להוריד לטמיון את כל הישגי המלחמה שזכינו אליהם בחסדו יתברך, היל"ת.

ישנו משפט נפלא שכותב הרמח"ל במאמר הקיווי: "כבוד המלך שבוטחים בו".
אכן, מצות הבטחון, היא מצווה תמידית. בכל עת שבוטחים בקב"ה - בכך בעצם מכבדים אותו. אך ישנם זמנים, בהם אפשר להדר ולסלסל בכבוד המלך עד מאוד. לא תמיד מתאפשר לכבד את המלך באופן כה נפלא. וזאת, משום שישנם סוגים שונים של כבוד. אפשר להגיש למלך מתנה יקרה וחשובה, זהו סוג אחד של כבוד, אפשר להעניק לו כתר יפה, גם זה כבוד גדול. אך ישנו כבוד ייחודי, שאולי זהו פסגת הכבוד - אנחנו סומכים עליך! אנחנו בוטחים בך! אנחנו נשענים עליך! אתה ורק אתה הוא מושיענו ומגננו!
איזה כבוד נאדר ואדיר הוא למלך!!!

נכון, צריכים אנו לעשות את ההשתדלות מצדנו, לנקוט באמצעי הזהירות וכל כיוצא ב, אך מה היא המחשבה הראויה ברגעים אלו - אתה המלך שלנו ובך אנחנו בוטחים. שאלו נא כל אבא, מהו הכבוד המעולה ביותר שחש - מבין כל אפשרויות הכבוד שיכולים בניו לכבדו. כאשר בנו מגיש לו כוס קפה, הוא בוודאי מכבדו, כשהוא מבצע שליחותו, מסייע בעדו, ואף משבח ומהלל, כל אלו הם סוגי כבוד מעולים. אך כשהבן אומר לאביו בכל פה - אבא, אני סומך עליך. סומך עליך לגמרי! - זהו הכבוד המיוחד שבכיבודים.

אם לבשר ודם, שכחו מוגבל, זהו כבוד מיוחד, הרי שלמלך כל מלכים, בעל היכולת ובעל הכוחות כולם שהכל בידו והכל ממנו - כאן זהו הכבוד האמיתי ביותר!
זו אמנם הזדמנות שחוזרת בחיים בכל מיני מצבים, לא אחת אדם עומד בפני מצב, בו אינו רואה מהיכן תבוא הישועה, אינו יודע כיצד ילך וינהג. ברגע זה, כשהוא ניצב לפני המלך הגדול מתוך הישענות מוחלטת - הוא כיבד אותו בסוג הכבוד המיוחד הזה.

עתה נקריט לפנינו ההזדמנות הגדולה הזו. עתה, יכולים אנו להעניק לקב"ה סוג כתר, שלא תמיד מתאפשר להגיש לו כך. סומכים ובוטחים במלך!!!

אכן, ההתפוצצויות רועמות, אבל אנחנו יודעים בברור שהכל בידך! הכל לטובתנו ולמען ישועתנו! הכל נעשה מתוך אהבה עצומה שאין לה גבול ומתוך שליטה מוחלטת על הכל. אנחנו נותנים בך אמון - כי אתה ורק אתה הוא המלך שלנו! אנחנו סומכים עליך כליל - כי אנחנו שלך! כי אנחנו בניך ואתה אבינו אוהבנו, שבידך הגדולה והאוהבת כל האחריות על מצבנו! אנחנו נשענים עליך עד הסוף - כי אנחנו עבדיך ואתה המלך שבחרת בנו לעם במגמה למלוך עלינו מלוכה א-להית נצחית! כי אתה הוא מלך ישראל וגואלו! כי מבליעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע! האמון המוחלט - זהו אפוא משורש מהות הקשר שלנו אל הקב"ה. כל העת אנו נקשרים עמו בקשרי אמון. לא בכדי, כתב הגר"א כי "עיקר נתינת התורה לישראל הוא כדי שישמו בטחונם בה" (משלי כב יט).

בעוונותינו הרבים, בנקודה זו, בחוסר האמון, מושרש החטא הגדול בו אנו עוסקים בפרשתנו, חטא המרגלים: "וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו".

בוודאי ידעו הם, שהקב"ה הוציאם ממצרים להביאם אל ארץ טובה, הם ידעו שזו

התכלית, אך עיניהם רואות ענקים, עיניהם רואות ארץ אוכלת יושביה, אז אולי הקב"ה לא באמת נאמן אלינו עד הסוף [חלילה].

לא כן יהושע וכלב, שהיו חדורי אמון, רוח אחרת היתה עמם - 'וה' אתנו!' הקב"ה הוא הוא שמולך ומוביל אותנו! אין דאגה! סומכים עליו ונשענים עליו גם למול המראה הלא פשוט של ענקים מאיימים.

ואולי, אם יורשה, להציע התבוננות מסוימת בהתרחשות שארעה כאן, ומה עלה בסופה.

המרגלים, לכאורה, באו הלא בטענות הגיוניות, הם טענו - בואו נהיה 'ריאליים', הרי למול עינינו ראינו בני ענק, היינו בעיניהם כחגבים. שמענו מפורשות את שיחתם, וכמאמר הגמרא' בסוטה (לה), והובא ברש"י - "שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרמים כאנשים". תבינו, אם כן, שזהו רעיון מופרך לגמרי, שנמלים קטנות וזעירות יצאו למלחמה עם ענקים שכאלו. האין זו טענה נכונה?

התשובה, כמובן - לא ולא. אינכם צודקים כלל וכלל! אם חפץ בנו ה', שום דבר בעולם לא יעמוד מול תכניתו הא-להית האדירה להשכינו בארץ נחלתו. וכי רוצה חלילה להרע לנו, הלא כל מגמתו רק להטיב לנו. ואין מבוקשו אלא - לנו אחרי בבטחון מוחלט! באמון מלא!

כנמלים נחשבנו?! ומה בכך! הרי ידו הכל-יכולה לא תקצר מלהושיענו. אם רוצה הוא יתברך, גם נמלים יוכלו לנצח ענקים! אין זה בכלל דאגתנו, רצונו שנכנס לארץ, ואנו - אין לנו אלא למלא אחר רצונו בלב שלם, בנפש חפצה, ובאמון מוחלט!

ונבחין דבר נפלא.

אימתי עם ישראל נתקל לראשונה בהתמודדות למול ענק שכזה? כשהתקרב לארץ. עת הופיע למולם עוג מלך הבשן, שתיכף הגה 'רעיון' כיצד לגמור את העם בפעם אחת. הוא עקר הר ענק בגדול מחנה ישראל, כמסופר בגמרא בברכות (נד:), בכדי לזרקו על ישראל ולהורגם. את ההר שם על ראשו וצעד לכיוון ישראל...

אלא שכאן משהו התשבש...

משהו בלתי צפוי הכריע את המאבק והביא למפלתו המוחצת של הענק הלוה.

הנמלים!

"ואייתי קודשא בריך הוא עליה קמצי ונקבוה ונחית בצוואריה". הקב"ה הביא נמלים שנקבו את ההר שנתקע בצווארו, עד שקפץ משה והכהו.

קטנו מלהבין דרכי ההנהגה, אך להתבונן בדברים בוודאי נוכל, שמא זהו המסר הא-להי שטמון כאן, שהרי דרכים רבים למקום להביא למפלת הענק, ברם סבב הוא יתברך שיגרם ע"י נמלים, אולי אין זה אלא ללמד - ראו כמה שווה דיבתכם הרעה. הנה הוכח לכם, כי אם חפץ בנו ה' - גם נמלים יכריעו ענקים.

כה יתן ה', שנראה מהרה בישועתנו הגדולה ובמפלתם של אויבינו, ועד מהרה יראו הכל וידעו כי 'טובה הארץ מאד מאד'. היא ארץ הא-להים אשר בה טמון וצפון כל טובתנו, כל ישועתנו, וכל גאולתנו, שתופיע ותתגלה מהרה בימינו.

...

לכל זמן ועת - ריב"ז וחזקיהו

• הרב מאיר גולדמינץ •

כובסין משלות שועלים דבר גדול ודבר קטן דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן הויות דאביי ורבא, לקיים מה שנאמר 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא'." (סוכה כח).

מגמרא זו אנו למדים מקצת דרגתו הרוחנית של ר' יוחנן בן זכאי.

אך יותר מכך, הרי הגמרא מגדירה אותו כ'אוהב' - "לקיים מה שנאמר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא".

איך יתכן שריב"ז במדרגתו אינו יודע באיזו דרך הוא הולך?

היו שלמדו מכאן קל וחומר - אם ריב"ז חשש, מה נאמר אנו אזובי הקיר?

ועדיין, אם אכן זה המצב, לא שבקת חיים לכל בריה!

ג. ואם בכל זאת הוא חושש מאיזו שהיא עבירה שעבר, הרי שערי תשובה לא ננעלו. "ועד יום מותו תחכה לו, אם ישוב מיד תקבלו". יכול ריב"ז לעשות תשובה, ויתכפר לו!

ד. מעבר לכך, מהביטוי 'שני דרכים' משמע, שריב"ז אינו מתלבט על חסרון מסוים בעבודת ה', אולי חסרון לרום מעלתו. אלא הוא חושש, שמא כל דרכו היתה מוטעית. היתכן??

ה. האם יש קשר בין בכיו של ריב"ז לחזקיהו מלך יהודה שבא ללוותו?

האם ביקורו של חזקיהו מלך יהודה נותן מענה לרעדה של ריב"ז?

תשובות רבות נאמרו על כך, אך לא מצאתי עדיין מהלך שמסביר את כל הקושיות.

ננסה להתבונן במבט נוסף, שאספתי מדברים ששמעתי.

בסוף אותה סוגיה, בשעת פטירתו הגיע חזקיהו מלך יהודה ללוותו.

מדוע דווקא חזקיהו מלך יהודה?

והנה מפורסמת הגמרא במסכת גיטין דף נו, על יציאתו מן העיר של ריב"ז, במצור שקדם לחורבן בית המקדש.

איאת במסכת ברכות דף כח: -

"כשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקרו, כיון שראה אותם, התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו, נר ישראל עמוד הימיני פטיש החזק, מפני מה אתה בוכה? אמר להם אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי, שהיום כאן ומחר בקבר, שאם כועס עלי אין כעסו כעס עולם, ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם, ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון, אעפ"כ הייתי בוכה, ועכשיו שמוליכים אותי לפני מלך הקב"ה, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי כעסו כעס עולם, ואם אוסרני איסורו איסור עולם, ואם ממיתני מיתתו מיתת עולם, ואיני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו בממון.

ולא עוד, אלא שיש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גיהנם, ואיני יודע באיזו מוליכים אותי ולא אבכה?...

בשעת פטירתו אמר להם, פנו כלים מפני הטומאה, והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא".

מקשים "העולם" על גמרא זו כמה קושיות -

א. מדוע כל החשש של ריב"ז, הוא דווקא כשנכנסו תלמידיו? ודווקא כשהוא רואה את התלמידים שלו, אז הוא פורץ בבכי?

ב. מדוע ריב"ז כל כך חשש מ'שני הדרכים' העומדות לפניו, הרי בכל זאת, מדובר בגדול הדור - "נר ישראל, עמוד הימיני פטיש החזק"!

ובפרט, שעל ריב"ז נאמר - "אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הגיח מקרא ומשנה תלמוד הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וג'מטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים משלות

בעת שירושלים היתה במצור, ריב"ז סיכם עם ראש הבריונים שיעשה עצמו כחולה שנפטר. כך יצא מן העיר בלי שאף אחד ידע, ויתגנב אל אספסיאנוס העומד בראש הצבא הרומי הצר על ירושלים. שם, בפגישה עם אספסיאנוס, 'שיחד' אותו בבשרה טובה על המלכתו לקיסר רומי, ובתמורה אמר לו אספסיאנוס, שהוא יכול לבקש דבר ויקבלו. בבקשתו, הוא 'ויתר' על הצלתה של ירושלים, ובקש שלושה דברים:

1. יבנה וחכמיה
[המשך התורה בישראל – סם החיים של האומה].

2. שושלתו של רבן גמליאל

[כלומר, המשך הנשיאות בישראל. החזקת כלליות האומה, שנחיה כאומה ולא כיחידים. והנחת היסודות לעתיד לבוא, שתשוב המלוכה לישראל. וכדברי רש"י במקום – "שלא תכלה שלטונות בית דוד"].

3. ורפואה לרבי צדוק

[שמסר נפשו בתעניות שלא יהיה חורבן. ומי יודע למה עוד נזכה בזכותו?].

בסיפא של אותה גמרא, רבי עקיבא מתבטא בחריפות על ריב"ז – "משיב כחמים אחור, ודעתם יסכל". טוען רבי עקיבא, שריב"ז היה צריך לבקש הצלה לירושלים כולה, שהרומאים יעזבו אותה. ריב"ז עצמו לא בקש זאת, כי סבר שבקשה כזו לא היתה מתקבלת, ואז אפילו להצלה פורטא לא היינו זוכים. יתירה מזאת, ריב"ז ידע כי כבר נגזרה הגזירה בשמים. כפי שנאמר – "קמח טחון טחנת, בית חרוב חרבת". כלומר, נחלקו רבי עקיבא וריב"ז האם דרכו זו היתה נכונה או שמא טעה בה. אמנם לריב"ז יש הסבר מדוע הוא עשה זאת. הגמרא כתבה אותו, והבאנו אותו לעיל. אך יתכן, ועדיין הספק מנקר בלב.

אפשר, שכל ימיו היה ריב"ז דואג שמא טעה בדרכו. שמא יכל להציל את ירושלים, והחמיץ את ההזדמנות. הוא לא ידע אם ביחס למעשה הכל-כך מרכזי בחיי האומה שעשה – האם נפסקה הלכה כמותו, או שמא נפסקה כרבי עקיבא..

לכן, מגיע חזקיהו מלך יהודה ללוותו בעת פטירתו.

אצל חזקיהו היה מעשה בדיוק הפוך.

סנחריב מלך אשור כבש כמעט את כל העולם. אשור כבר הגלו את עשרת השבטים שבממלכת ישראל, גם יהודה כמעט כולה נכבשה על ידם, ושאר ערי יהודה ניתנו להם למרמס⁷, ולא נשארה אלא ירושלים לבדה שלא נפלה בידם.

האשורים רצו לכבוש גם את ירושלים. בדרך הטבע, לא היה שום סיכוי נגדם. בהתאם לכך, בתוך העיר היו דעות שונות מה לעשות. שבנא וסיעתו רצו להיכנע. הסברה היתה פשוטה: אין סיכוי להגן על העיר. עדיף להיכנע ולשמור על החיים, מאשר להילחם וכתוצאה מכך גם למות וגם להפסיד בקרב. חזקיהו וסיעתו סברו שצריך לשמור על העיר. ישעיהו הנביא חיזק את חזקיהו, ועודד את העם לסמוך על רבש"ע.

רוב העם נטה אחרי שבנא⁸. וחזקיהו חשש, שמא דעתו של הקב"ה נוטה אחרי הרוב⁹. בסופו של דבר, שבנא יצא מן העיר אל מחנה אשור [מאוד מזכיר את מה שעשה ריב"ז], ו'זכה' לבזיון גדול:

הן מהקב"ה ששלח את גבריאל המלאך שיסגור אחריו את שער העיר

הן מהאשורים, שנקבחו בעקביו, ותלאוהו בזנבי סוסיהם, והיו מגררין אותו על הקוצים ועל הברקנים

והן מחכמי ישראל שאמרו שדורשים אותו לגנאי, ואף אמרו עליו ועל חבריו "קשר רשעים אינו מן המניין".

(המעשה מופיע בסנהדרין דף כו.)¹⁰

לעומתו, חזקיהו וישעיהו נשארו להגן על העיר – במצב שבדרך הטבע אין לו שום סיכוי. 'וַיֵּאָרָא יְחֶזְקִיָּהוּ כִּי בָּא סִנְחַרְיָב וּפְגִיזוּ לְמַלְחָמָה עַל יְרוּשָׁלַם... וַיִּתְּחַק וַיֵּבֶן אֶת כָּל הַחוֹמָה הַפְּרוּצָה וַיַּעַל עַל הַמִּגְדָּלוֹת לַחֻצָה הַחוֹמָה אַחֶרֶת וַיִּתְּחַק אֶת הַמְּלֹאָ עֵיר דָּוִד וַיַּעַשׂ שְׁלַח לָרֶב וּמַגְנִים. וַיִּתֵּן שָׂרֵי מִלְחָמוֹת עַל הָעָם וַיִּקְבְּצֵם אֵלָיו אֶל

7. ובארבע עשרה שנה למלך חזקיהו עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצורות ויתפסם: (מלכים ב' י"ג).

8. שבנא הוא דריש בתליסר רבנות חזקיהו הוא דריש בחד סר רבנותא... הוא קא מסתפי חזקיהו, אמר דילמא חס ושלום נטיה דעתיה דקב"ה בתר רובא? בא נביא ואמר לו, 'לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר', כלומר קשר רשעים הוא, וקשר רשעים אינו מן המניין. (סנהדרין כו).

9. כדאי להזכיר את הגמרא בגיטין דף נט. הטוענת שבנא היה תלמיד חכם וגדול הדור. והכי איתא התם: "ואמר רבה בריה דרבה ואיתימא רבי הילל בריה דרבי וולס, מימות משה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד. ולא? הא הוא יהושע! הוא אלעזר... הא הוא חזקיהו! הוא שבנא...". ופרש רש"י התם "שבנא. גדול בתורה היה כדאמרין בסנהדרין (כו). שבנא הוא דריש בתליסר רבנותא וחזקיהו בחד סר רבנותא...".

10. כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים, כתב שבנא פתקא שדא בגיירא: שבנא וסיעתו השלימו חזקיהו וסיעתו לא השלימו... כי הוא נפיק איהו אתא גבריאל אחדיה לדשא באפי משריייתה. (רש"י: כאשר בא שבנא לצאת עם סיעתו מירושלים, בא המלאך גבריאל, ונעל את השער בפני סיעתו. כך שבנא היה בחוץ, וסיעתו היו בפנים.) אמרו ליה משריייתך היכא אמר הדור כי אמרו ליה אם כן אחוכי קא מחייבת בן נקבוהו בעקביו ותלאוהו בזנבי סוסיהם והיו מגררין אותו על הקוצים ועל הברקנים.

11. אמנם פרשו לנו חז"ל, שבפועל חזקיהו לא פתח בקרב להגן על העיר, אלא סמך לגמרי על הקב"ה, כפי שקרה לבסוף, שמלאך ה' היכה את כל צבא סנחריב. כמבואר במדרש (איכה רבה פתיחתא ל): עמד חזקיהו ואמר אני איני בי כח לא להגן ולא ללחום, אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה, אמר לו הקדוש ברוך הוא אני עושה, שפאמר (מלכים ב' י"ה): ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור.

12. אמנם הנהגתו של חזקיהו [להלחם באשורים] אינה דומה לגמרי לטענתו של רבי עקיבא [לבקש מהרומאים דרך פיוס], אלא דומה יותר להנהגתם של הבריונים במידה מסוימת ומ"מ יתכן, שאף זה היה מכלל ספקו של ריב"ז, שמא היה מן הראוי לבטוח בה' כחזקיהו ולהלחם ברומאים, שכן הביקורת של חז"ל על הבריונים אינה על עצם המלחמה ברומאים אלא על שריפת האסמים – דבר חריג מאוד בתולדות עמנו, שחלק מהלוחמים ישרפו את האסמים של בני העיר. ומשכך עולה השאלה, מה יאמרו חזקיהו וישעיהו – שחלקו על דרכו של שבנא – על המרד הגדול של סוף ימי בית שני [לו היו נלחמים ברומאים ושומרים על העיר ואוצרות המזון שלה]?

רחוב שער העיר וידבר על לבבם לאמר. חזקו ואמצו אל תיראו ואל תחתו מפני מלך אשור ומלפני כל ההמון אשר עמו כי עמנו רב מעמו. עמו זרוע בשר ועמנו ה' א-להינו לעזרנו ולהלחם מלחמתנו ויסמכו העם על דברי יחזקיהו מלך יהודה' (דברי הימים ב' כ"ב-ה-נ)¹¹.

הנה לנו שני מקרים מאוד דומים. בשניהם, בדרך הטבע אין סיכוי להצליח. בשניהם האויב מחרב כלפי שמאי. באחד, הכריעו מנהיגי האומה להגן על העיר ולא לחשוש מפני אויבים, ובשני – הנהגת חכמי ישראל היתה להיכנע.

לכן ריב"ז דאג לפני פטירתו, האם נהג נכון? האם באמת היה צריך להיכנע לרומאים, או שמא היה צריך לסמוך על הקב"ה כפי שנהגו חזקיהו המלך וישעיהו הנביא¹²? זו לא שאלה על מעשה, זו שאלה על דרך. לכן בוכה ריב"ז – "יש לפני שני דרכים – אחת של גן עדן ואחת של גיהנם – ואיני יודע באיזו מוליכים אותי".

לכן הגיע חזקיהו מלך יהודה ללוות את ריב"ז לבית עולמו. כביכול, חזקיהו אומר לו – אע"פ שנהגתי אחרת ממך, במקרה שלך אני מסכים עם מעשיך. ריב"ז קבל את ברכת הדרך, ממי שנהג בדיוק הפוך ממנו.

אומר לו חזקיהו מלך יהודה – כל עוד יש סיכוי להציל את ירושלים, אלחם בכל כוחי נגד אלו הנוהגים כשבנא. אך אחרי שנגזרה גזירה, אחרי שהקמח כבר טחון, אכן אין ברירה אלא לנהוג כמון.

אבל כאן יש כבר אירוע נוסף. לתמונה נכנסים התלמידים.

מהיכן הם ידעו מתי ראוי לנהוג כחזקיהו המלך, ומתי צריך לנהוג כריב"ז?

הרי, בדרך הטבע, בשני המקרים לא היה סיכוי לנצח, איך נדע האם להגן על העיר ולסמוך על הקב"ה, או שמא הגענו למצב שאין סיכוי לנצח, וצריך לנהוג כריב"ז ולהיכנע?

כאשר התלמידים נכנסים, ריב"ז פורץ בבכי.

הוא חושש, שמא התלמידים הבאים אחריו, יראו את מעשיו וינהגו כמותו אף במקום שלא נכון לנהוג כך.

שמא הם לא יבחינו בין המקרים שצריך לנהוג כחזקיהו וישעיהו, לבין המקרים שצריך לנהוג כריב"ז.

ואולי אף חמור מכך – שמא בדורות הבאים, יהיו מי שיגידו שיש לנהוג כריב"ז, אפילו במקום שיש אפשרות להגן על העיר ולנצח.

אפילו במקום שלא נגזרה גזירה! במקום שאינו 'קמח טחון'!

"נכנסו תלמידיו לבקרו, כיון שראה אותם התחיל לבכות".

הוא חשש, שיבואו תלמידים הבאים אחריהם ויתלו במעשהו של ריב"ז שלא בזמנו ושלא במקומו. שמא יהיו שיכירו רק את מעשהו של ריב"ז, ויראו בו הנהגה בלעדית, ולא ישיכילו להבין מתי ראוי לנהוג כך, ומתי ראוי לנהוג אחרת.

הנה, ריב"ז נהג כך במקום ששרפו את האוצרות והאסמים, את הקמח, היין, השמן והעצים. במקום שהרעב היה כבד, ולא היתה יכולת לעמוד במצור. ריב"ז לא עשה זאת עד ששלושה ימים אחרי אותה שריפה, "יצא רבן יוחנן בן זכאי לטייל בשוק, וראה אותם ששולקין תבן ושותין מימיו, אמר בני אדם ששולקין תבן ושותין מימיו יכולין לעמוד בחילותיהן של אספסיאנוס?" (איכה רבה א לא), והבין שאין כל סיכוי לנצח.

והנה כעת, תלמידיו באים לבקרו, ומן הסתם משבחים את חכמתו והצלחתו להציל את יבנה וחכמיה, הוא חושש שמא לא יבינו מתי דרכו נכונה, ומתי ראויה דרך אחרת. הוא חשש, שמא ילמדו ממעשיו דרך שהיתה נכונה לשעתה, ולא יבחינו שהיא איננה נכונה לזמנים אחרים. הוא חושש שמא לדורות עולם יתלו בו הנהגה דומה, בלי לדעת לחלק מתי כן ומתי לא. אולי אפילו יהיו מי שיגידו, שנלמד מדברי ריב"ז ש'יבנה' חשובה מ'ירושלים'. הוא מפחד ממעשיהם של אחרים, שירצו ללמוד ממנו הנהגה דומה לשעה שהיא לא נכונה, לשעה שאיננה שעת חורבן, לשעה שאותו מעשה בדיוק אפילו לא יהיה דרך 'שבנא' [גם שבנא עשה את מעשהו, בשעה שבדרך הטבע לא היה סיכוי], וודאי לא דרך ריב"ז, ולכן

הוא חושש משתי הדרכים.

לכן, נכנס חזקיהו מלך יהודה לבקרו.

לא רק 'לנחם' ולהצדיק את ריב'ז הוא בא. אלא גם 'להזכיר' לתלמידים הוא בא - להזכיר להם, כי הנהגת ריב'ז איננה ההנהגה התמידית. ישנה גם הנהגת חזקיהו וישעיהו.

חזקיהו בא להזכיר לנו, כי אפילו בזמן קשה, בזמן שנראה שבדרך הטבע אין סיכוי, צריך להשכיל ולהבדיל בין עת שכבר נגזר החורבן, והבית כבר בחינת 'בית חרוב

ער אמצא מקום לה'

• הרב מנשה בן-יוסף •

הרע בעולם אינו נובע רק מן הטבע שאינו שלם, אלא גם מהנהגה לא ישרה של בני האדם. וזה הוא רע שכואב לנו יותר.

לכאורה היה מן הראוי, שא-להי העולם לא יניח מקום לרע בעולמו. הלא ה' יתברך - הוא זה שיש לו הכח להשלים את כל החסרונות, ולרפא את כל ההרסות, ולמה זה לא יעשה כן.

התשובה שחכמינו מלמדים אותנו היא, שה' יתברך אכן צימצם את אורו כביכול מן העולם, ומציאותו אינה ניכרת ומורגשת בחוש בעולם שלנו, וזאת - כדי לתת לנו, הנבראים, קיום ומציאות ומציאות עצמאית¹⁵.

אילו היה ה' יתברך משלים כל חסרון שיש במציאות, כל עני - היה מעשיר אותו, וכל חולה - היה מרפא אותו, לא היתה כל משמעות לנו ולמעשינו. אילו לא היה חסרון במציאות, לא היה מה להשלים, ולא היינו יכולים לפעול טוב בעולם.

בכדי שתהיה לנו מציאות ומשמעות, בכדי שיהיה מקום שאנו נעשה בו טוב, הנהיג ה' יתברך את עולמו בצורה של סילוק מן המקום הזה, והשאיר אותו חסר מטובו, כדי שאנו נשלים אותו¹⁶.

נמצא, אם כן, שה' כביכול עזב את עולמו, העולם שלנו חסר מהנוכחות הא-להית, הוא לא יתערב בעולם כדי להשלים אותו, ועלינו מוטלת מלאכת השלמת העולם.

אך האם אכן יש בכח האנושות להשלים את החסרונות הגדולים שבבריאה? האם אנחנו רואים את האנושות מצליחה לפתור את בעיית העוני, המחלות, והעוולות שמלוות את העולם מיום בריאתו. או לחילופין, האם נגזר עלינו לחיות תמיד בעולם כל כך לא מושלם?

החידוש של תורת ישראל, החידוש שחידש ה' א-להי ישראל ביציאת מצרים ובמתן תורה, הוא חידוש עצום ונורא, חידוש שלא היינו יכולים להעלות אותו על דעתנו, לולי שה' התגלה לנו וגילה לנו אותו. החידוש הוא, שאמנם בני האדם - עליהם הוטלה המלאכה להשלים את המציאות, אבל הדרך בה הם ישלימו את המציאות, תהיה על ידי שהם יביאו את ה' אל המציאות, והוא יבוא וישלים אותה בכוחו¹⁷.

אך איככה מביאים את ה' להשלים את המציאות? הלא אם ישכון ה' בעולם, תתבטל משמעות הבריאה כולה! לא לחינם, בכל מקום שה' מופיע בו, הבריאה כולה יראה וחרדה זעה וחלה מפני אדון כל הארץ, וזאת מפני שנוכחות ה' בעולם מבטלת באמת את מציאותו ומשמעותו. וכבר אמרו חכמינו (כתובות ק"א) - "וכי אפשר לו לאדם להידבק בשכינה, והלא נאמר בו ה' א-להיך אש אוכלה הוא"¹⁸.

התשובה לכך היא, שאכן ה' לא ישכון בעולם כולו, רק מקום מיוחד יבחר ויתקדש ויבדל מכלל המציאות, שם ישכון ה'. מקום זה אכן לא יהיה מכלל סדרי העולם הרגילים, ומשם יאיר ה' את אורו אל כל העולם הנפרד והחשוך להחיות נפש כל חי, ולהביא את העולם כולו אל השלמות¹⁹.

מקום זה - כמה בחינות יש לו. ראשית, שכינת ה' לא תשכון בכל העולם כולו, רק עם מיוחד, אשר הזדכך בכור הברזל - הוא יהיה מקום לשכינת ה' בעולמו, ומשם יאיר אורו יתברך לכל העמים. גם בעם זה, לא הכל יכולים לגשת אל הקודש להמשיך משם את האור. הנסיון להרחיב את קדושת העבודה על כל העדה שכולם קדושים, הביא לכך שכל הקרב אל משכן ה' ימות. האור הא-להי כשאנו מוגבל בתחום הראוי לו, הופך הוא חלילה מחיים למוות. רק אלו אשר בחר בהם ה' להמשיך את אורו לעולם - הם יכולים להקטיר קטורת לחיים ולכפרה.

בחדוש אב, נעלה האב, והבנים יתומים, יושבים דוממים, מבכים את כל אשר היה להם, בהיותו עמם.

מניין לאבלות על חורבן בית המקדש מן התורה? בחטא העגל נאמר (שמות לג א-ד) - "וַיִּדְבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּךְ עִלָּה מִזֶּה אֲתָה וְהָעָם אֲשֶׁר הָעֲלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם... וְשִׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ... כִּי לֹא אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ כִּי עִם קֶשֶׁה עָרַף אֲתָה פָּן אֶכְלֶךָ בְּדֶרֶךְ. וְיִשְׁמַע הָעָם אֶת הַדְּבָר הָרַע הַזֶּה וַיִּתְאַבְּלוּ וְלֹא שָׁתוּ אִישׁ עֲדָיו עִלּוֹ". מכאן, שמתאבלים סילוק שכינה¹³. ומה אלו שעדיין לא הייתה שכינה שרויה בתוכם, רק שמעו שלא תשכון בקרבם, התאבלו על כך, אנו - שהייתה שכינה שרויה בתוכנו ונסתלקה מעמנו בעוונותינו - על אחת כמה וכמה.

ובמרגלים הוא אומר (במדבר יד ט) - "וַיִּדְבֶּר מֹשֶׁה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד". מכאן, שמתאבלים על גלות הארץ. ומה אלו, שלא היו בארץ אלא שמעו שלא יכנסו אליה, התאבלו מאד, אנו - שהיינו בארץ ומפני חטאינו גלינו ממנה - על אחת כמה וכמה.

איזו אבלות קשה? מחד גיסא, כאן נאמר 'ויתאבלו', וכאן נאמר 'ויתאבלו העם מאד' - הרי שהאבלות על גלות הארץ קשה. ומאידך, כאן התורה עצמה מעידה ואומרת - 'וישמע העם את הדבר הרע הזה'¹⁴. ומבואר בזה, שמצד העם, האבלות על גלות הארץ קשה יותר, ועליה מתאבלים מאד. אבל ממצבה של התורה, סילוק השכינה הוא הדבר הרע שיש להתאבל עליו.

וכזאת אנו רואים בעיינינו, שבכל הדורות, כשלא היו בני ישראל בארץ ישראל, ורחקו מעליה, והיו נתונים לבז ולמשיסה בארצות אויביהם, רבה אנחתם ותעל שוועתם על כובד הגלויות ונטל הצרות, ועל ריחוקם מביתם ומנחלתם. אך כיון ששבו ישראל לארץ, וכבר אינם גולים ואינם תחת יד זרים, אין על מה להתאבל 'מאד', והלבבות אינם נפתחים, ואין מבינים לאשורו את גודל השבר שבסילוק השכינה. ושמעתי דיבת רבים מגור מסביב, רבים אומרים לנפשי, שוא עבוד א-להים, ומה בצע כי נהרוג פרים ואילים וכבשים, נשפוך את דמם ונקטיר את חלבם. מה יחסר לנו אם רק נשמור את החוקים הטובים והמשפטים הצדיקים הקרובים לליבנו, שמבינים אנו איך הם משלימים אותנו, ומקרבים אותנו אליו יתברך.

עוד יש היראים מהלכות המקדש החמורות, ואומרים בלבבם - מה לנו לחיות חיים של קדשים וטהרות, המלאים גדרים, סייגים וחומרות על גבי חומרות, שכל מכשול קטן בהם הוא באיסור כרת ומיתה, למה נמות כי תאכלנו האש הגדולה הזאת, מי יגור לנו אש אוכלה, מי יגור לנו מוסדי עולם.

והמה לא במרד דברו כן ולא במעל, לא ברשע ולא בזדון, כי יראי א-להים המה וחושבי שמו, רק מריחוק הדורות מן המקדש, ומריחוק הלבבות מקדשיו, טח מראות עיניהם, מהשכיל ליבותם.

גם יש התמהים, למה זה צריך מקום מיוחד לשכינת ה', הלא באמת ה' מלא כל הארץ כבודו, ומכל מקום אפשר להתקרב אליו, להתפלל אליו, ולהדבק בו, ולמה משמש המקום המיוחד, שבו בחר ה' להשכין את שמו.

ורואה אני, שהדברים צריכים באור, והם תלויים באשלי רברבי, ביסודותיה ורשיה של תורת ישראל, אמרתי אשיחה, ירווח לי.

הנה העולם כפי שבראו ה' - יש בו טוב ורע, יש בו עניים ועשירים, בריאים וחולים, מצליחים ופחות מצליחים, מאושרים ופחות מאושרים. יש בעולם גם צדק ועוול.

13. וממה שנאמר 'ולא שתו איש עדי עוליו', יש מקור למנהג מקצת החכמים שברמב"ם (תענית ה"א) ומנהג אכשנז שלא להניח תפילין בתשעה באב.

14. דבר נדיר מאוד הוא, שהתורה מביעה את דעתה העצמית על המאורעות, ואינה כותבת רק את העובדות כמות שהן. וזה לעוצם הרעה שיש בסילוק השכינה, שכביכול לא התאפקה התורה מלהביע את דעתה.

15. בדברי קדוש ה' רבינו האריז"ל מתבאר, שמתחילה היה האור הא-להי ממלא כל המציאות, ואז אכן לא היה מקום לנבראים, הסתלקות האור הא-להי שהשאירה חלל פנוי מן האור הא-להי נתנה מקום לנבראים. ויסוד זה חוזר על עצמו, בכמה עניינים בדברי האריז"ל, ואכ"מ.

16. לשון עץ חיים (שער א' פ"ב): והנה אחר הצמצום הנ"ל אשר אז נשאר מקום החלל ואור פנוי וריקני באמצע אור הא"ס ממש כנ"ל הנה כבר היה מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים ויצורים והנעשים.

17. לשון עץ חיים שם: ואז המשיך מן אור א"ס קו אחד ישר מן האור העגול שלו למעלה למטה ומשתלשל ויורד תוך החלל ההוא... ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה... וקו זה כעין צנור דק א' אשר בו מתפשט ונמשך ממי אור העליון של א"ס אל העולמות אשר במקום האור והחלל ההוא.

18. לשון עץ חיים שם: וכל עיקר התקשרות ודיקות... עם א"ס המאציל הוא ע"י הקו ההוא הנ"ל, אשר דרך בו יורד ונמשך אור מן א"ס ומשפיע... כי הוא מוכרח שהארת א"ס בנאצלים תהיה דרך קו ההוא לבד. כי אם היה האור נמשך להם דרך גם מכל סביבותיהם היו הנאצלים בבחינת המאציל עצמו בלתי גבול וקצבה. ולא עוד אלא אפי' גם הקו ההוא דק מאד ולא בהתרחבות גדול כדי שיהיה האור הנמשך אל הנאצלים במדה וקצבה.

ואף לא בכל מקום אשר תראה תוכל להעלות עולה לה', כי אם ה' יתגלה בכל מקום, לא יהיה עוד העולם מקום קיום לגברים. על כן, הדרך להדבק בשכינה היא לעלות אל המקום אשר בחר בו, ושם להדבק בה'.

שאלו השואלים, הלא מכל מקום אפשר להתקרב אל ה', ולמה זה נצרך המקדש. והתשובה היא, כי אמנם יש בחינה של התגלות, שמתגלית בכל מקום. זו היא ההתגלות שמקיימת את הטבע כפי מה שהוא, היא זו שמביאה את העולם אל השלמות הקיימת בו, אך היא איננה מבטלת את סדרי העולם ומשלימה אותו מעל לסדריו וחוקיו. יוסף הצדיק – גם בהיותו במצרים נתן ה' את חנו בעיני שר בית הסוהר, אך התגלות זו לא הוציאתו ממצרים, רק ריפדה לו את הקשיים בתוככי מצרים¹⁹.

כשה' יתברך התגלה, קרע את המציאות והוציא את ישראל ממצרים – אז הוא התגלה בגילוי גבוה יותר מכללי המציאות. גילוי זה הוציא את ישראל ממצרים, והלך לפניו בענן. בגילוי זה ירד ה' על הר סיני ונתן לנו את תורתו, והוא השוכן במשכן. לגילוי עליון זה נתיחד המקום אשר בחר, המקום שהוא המשך של המשכן ושל הר סיני²⁰. והרצוה להתחבר לגילוי עליון זה, שהוא הוא הגילוי המיוחד של

עם ישראל ותורת ישראל – הוא יעלה אל המקדש, לראות ולהראות את פני האדון ה' א-להי ישראל.

שאלו השואלים, מה חסר לנו בחוקים ובמשפטים הטובים, ולמה זה הוצרכנו לקרבנות ולדמים. מה צורך לנו בחיים הכבדים של הלכות קדשים וטהרות, ואיזו שלמות יקנו לנו כל פרטי הלכות אלו. התשובה היא כי אמנם, להיות שלמים בשלמות שיש בעולם כפי שהוא בעצמו, אך די בחוקים ומשפטים הצדיקים של שאר חלקי התורה. אך זוהי שלמות בדומה לדרגת בני נח לעומת בני ישראל, השלמות שאיננה אחוזה בשגב האין סופי, השלמות שאין בכוחה לתקן את המציאות לגמרי²¹. תורת ישראל בכלל, ועבודת בית המקדש בפרט, שעניינה 'ושכנתי בתוכם', באה להעלות את האדם אל הגשג, הנאצל והאינסופי, אל הקדושה והשלמות שהעולם לא מכיל אותה.

עבודת המקדש אינה מובנת לו לאדם ואינה מושגת אצלו, מפני שאין ענינה לתקן אותו לפי מה שהוא, אלא לחבר אותו אל מה שהוא למעלה מדרגתו, אל מה שהוא למעלה מהשגתו. להדבק בא-ל חי חלקנו צורנו, במקור החיים אשר באורו נראה אור, במהרה בימינו.

...

אבלות החורבן הרב לוי יצחק לדרמן • ירושלים

ומי שאכן מסודר? אולי מדין בין אדם לחברו, שהשכן מסכן, אז צריך את הגאולה בשביל השכן? האם לכך אנו מחויבים בצפיה למשיח?

בעצם, אנו צריכים להשתוקק למצב שאף פעם לא היינו בו, אנו נולדנו יתומים! לא ראינו אף פעם אבא, לא ראינו אף פעם אמא. אנו צריכים לחשוב איך היה אמור להיות... מקדש וקרבנות, מה שלא הקריבו היום קרבן התמיד, מדוע זה יציק לי עד שאני אמור לצפות ולחכות.

אנחנו טמאי מתים. ומה נורא כל כך להיות טמא מת? וצריך לדעת, שגם הגר"ח קניבסקי ז"ע היה טמא מת וגם הגאון מוילנא היה טמא מת וגם הרשב"א. אם כן, תן לי להיות כמו הרשב"א, מספיק לי. להיות כמו ר' חיים קניבסקי. אך כתוב ב'מגיד מישרים' לבית יוסף (פרשת חוקת), שמי שהוא טמא מת "מתגבר בו היצה"ר ביותר" ואנחנו צריכים לשאוף לא להיות טמאי מתים! מי יודע כמה טהרה, כמה געשמאק, כמה חשק בלימוד יהיה לנו אחרי שירדקו עלינו מים טהורים של אפר פרה!

מובא ברמח"ל (דעת תבונות ח"ב), שאדם שמקיים את כל התרי"ג מצוות – הוא מקבל "דיוקנא שלים" – דיוקן שלם. אני לא מבין מה זה, אבל זו סוג מעלה בנשמה או משהו שקוראים לזה היום 'שדרוג'. זה אותו בן-אדם, אבל הוא נהיה משהו אחר, הוא נהיה 'דיוקנא שלים'. ואומר הרמח"ל, שאותו 'דיוקנא שלים' שואב ומדרבן את האדם לעשות ולקיים את כל התורה כולה, ה'דיוקנא שלים' גורר אותו בתשוקה מיוחדת לעשות עוד, ולקיים עוד, ולהתחבר לבורא עולם יותר.

היום, לפי מה שרואים בספר המצוות הקצר למרן הח"ח, יש לנו רק שלוש מהתרי"ג, יש לנו רק שלוש מה'דיוקנא שלים' של התרי"ג. אז עלינו לצפות לזכות לקיים את כל התרי"ג ולא רק את ספר המצוות הקצר...

אבל ישנה קושיה יותר עמוקה... כי כתוב בחז"ל "מים אשר אין בהם חפץ אשר אין בהם לא זכות ולא חובה" אלו ימות המשיח (קהלת רבה). משיח מגיע, נפתח הוילון, ורואים את בורא העולם מול העיניים. נקיים מצוות ונלמד תורה, אך ההתעלות ומיציגי השאיפות הסתיים.

וא"כ מה אני מצווה? מצד אחד אני מצווה להתעלות להתקרב ולשאוף ליותר, ומצד שני, אני צריך לרצות שהכל יעצור!

התשובה היא – "אשרי מי שגדול בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו" – יש מעלה של מי שגדל בתורה, ויש מעלה יותר גבוהה של מי שעמלו בתורה. אבל יש דרגה יותר גבוהה, שהיא 'עושה נחת רוח ליוצרו'. לא רק שאני רוצה לגדול, ואני רוצה ללמוד, אלא צריך לעשות נחת רוח לבורא עולם. זו דרגה אחרת לעשות לקב"ה נחת רוח, לדעת שהקב"ה הוא אבא, ויש לקב"ה צער השכינה. זה יותר חשוב מכל התלמוד תורה והשאיפות שלי, ואני מוכן לוותר על הכל, שרק יהיה קרבן התמיד, ותחזינה עינינו בשובר לציון ברחמים. כי הקב"ה אומר: "היו עיני ולבי שם כל הימים". הקב"ה מסתכל כל הזמן על המקום הזה, על הר ציון, מה קורה שם, האם הוא הולך להבנות או לא, האם הילדים שלי חוזרים הביתה?

יש²² הלכה שכתובה בסוף סימן תקנ"א ב"ב בס"ק האחרון: "יתאבל בימים ההם אחר חצי היום ויבכה כמו חצי שעה". אולי את הסיפא קשה לנו לקיים, אנו לא יכולים לבכות אפילו חצי דקה. אבל להתאבל – אבל יושב ומתאבל על הנפטר שלו, ולא דווקא בוכה שבעה ימים ברציפות. 'אבל' – הכוונה היא להתעסק באבילות. לחשוב ולעסוק בחסרון הנפטר (לא דווקא להרגיש, כדמוכח בסוכה כ"ה). ויכול להיות, שכשנקיים את ההלכה הזו, נגיע גם לאיזשהו רגש, יכול להיות שנגיע אפילו לאיזה שהוא בכי, וכמאמר ישעיה הנביא: 'דברו על לב ירושלים'.

כולנו יודעים שיש ירידת הדורות. אך במובנים מסוימים, יש גם עליית הדורות! עם ישראל היה אלפיים שנה בגלות, וב' חזרו לארץ ישראל, ובארץ ישראל, הקב"ה נותן הרבה סייעתא דשמיא, עם עשרה קבין של חכמה, ואוירא דא"י שמחכים, ליותר הבנה בתורה וקיומה. אם אפשר דרא ואפשר לחדש כל-כך הרבה בהלכות ציצית ותפילין ובהלכות שבת ושמיעה, אז גם בנושא הזה – של אבלות החורבן – ברור ובדוק ומנוסה הוא, שאם נעסוק בו, כמו בכל סוגיה שכל כמה שתמשמש בה אתה מוצא בה טעם, אז נזכה לחדש גם בו.

כתוב ברמב"ם, שמי שלא מצפה לביאתו של משיח, לא רק מי שרח"ל אינו מאמין בו הוא כופר, אלא כל מי שאינו מצפה לביאתו – הוא כופר. צריך לצפות ולחכות, ולרצות שהמשיח יגיע.

וכאן אנו קצת מתקשים. כי לפני אלפים שנה, כשהיינו בגלות, המצב היה איום ונורא, היו כל פעם גזירות נוראיות, פריצים ופוגרומים, מלחמות ואינקוויזיציה, וכל כמה שנים היו לנו רדיפות אחרות. היה מאוד קל לצפות לגאולה, לחכות למשיח שיבוא ויוציא אותנו מהונגריה, מאיטליה, מליטא או מספרד, ומכל המקומות בגולה, ויביא אותנו כבר לארץ ישראל. אלפי שנים צפינו לאיזה ארץ ישראל בסוף העולם, שכולם רוצים להגיע אליה. חכינו למשהו עלום, 'והביאנו לציון עירך'. אבל אנחנו – נולדנו כבר בארץ ישראל, כמעט במצב של הגאולה של הרמב"ם, שאין שעבוד מלכויות, כדעת שמואל בגמרא – "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד". שעבוד מלכויות ירד. יש אמנם קצת שעבוד לאמריקה, ויש צרה מכמה פנאטים בעזה שעדיין רוצים להרוג יהודים. אבל על פי רוב, עיקר הצרות היום כלל אינן בגשמיות, אלא ברוחניות. רוב החשש הוא מהעולם המקולקל, מבעיות שיחידו דרך המכשירים המושכים טומאה. מדוע, אם כן, שנחכה? הרי כמו שאומר הרמב"ם – לא נתאוו החכמים והנביאים לימות המשיח אלא כדי שיהיו פנויים בתורה ובחכמתה. הנה, יש גמרא נדרים, יש סטנדר, סיגריה ומזגן, יש הכל! אם כן, בשביל מה לצפות? הרי מה נעשה כשמישיח יבוא? נלמד גמרא נדרים עם מזגן, הרי יש כבר עכשיו גמרא נדרים עם מזגן! למה לצפות ולחכות?

ואם תאמר שלכל אחד ישנן המועקות שלו. ישנה המשכנתא שלו, החובות שלו, וישנה המריבה עם השכן שרוצה להרחיב ולבנות על הגג, ויש לו עדיין ילד שעוד לא התחתן וכו'. אז בשביל זה יש לצפות ולחכות?

19. אור זה הוא בחינת הרשימו, שנשאר במקום החלל הפנוי, מן האור הקדמון, עוד קודם שבא בו הקו.

20. גם בסדרי התפילות והדיבור עם הש"ת שסדרו לנו חז"ל, יש את התפילות המלוות את האדם בכל עת ובכל שעה, הנכנס לדרך והיוצא מן הכרך, הנכנס למרחץ והיוצא ממנו, הנכנס לבית"כ והיוצא ממנו, הנכנס לישן על מיטתו והקם ממנה (ברכות טו), תפילות אלו פונות הם אל ההתגלות שעם האדם בכל מקום ובכל מצב. ויש את תפילת י"ח, שאז האדם פונה לנוכח המקדש, ורואה את עצמו כאילו הוא עומד בבית קדשי הקדשים. שם הוא מתחבר להתגלות הנשגבה והאין סופית, התחומה במקום הקודש, ומשם הוא ממשיך את שפע הגאולה החיים והשלום.

21. ויתכן שלבוא לשלימות זו אכן די בחוקים ובמשפטים של בני נח, והחוקים והמשפטים של תורת ישראל, כולם באים להעמיד את ישראל להיות כלי לקבל את האור הנשגב האין סופי, שמתעלה מעל למציאות.

22. מתוך דברים שנאמרו בכולל חזו"א ב"ב בימי בין המצרים

הגאון מוילנא אמר - אם היו מקריבים קרבן תמיד אחד, היה כבר אחרי הכל! כי השכינה כבר מחכה לאוכל, ללחם. "קרבני לחמי לאשי". כבר כאלף תשע מאות חמישים שנה, שהשכינה בצום, שלא היה לה לחם! אנשים שואלים למה כל-כך קשה לקנות דירה? כי לקב"ה אין בית, ואתה רוצה שלך יהיה בית? תתחיל להרגיש שגם הקב"ה רוצה בית, אין לו בית!

להרגיש את הדברים האלו, להיכנס לתוכם ולהבין, חודש אבי! יש לנו אבי! להפסיק לחשוב על ה'אני' שלנו, ולרצות בנחת רוח שלו.

ומאידך, הדבר הזה מעלה אותך יותר מכל דבר אחר. כמו שאומר המסילת ישרים בדרגת החסידות לגבי האבלות על החורבן, שכל מי שמצטער בצער השכינה וכל מי שאכפת לו הדבר הזה, הוא נמצא בדרגה אחרת, שמחשבה כזאת מעלה ומשדרגת את כל התורה והיראת שמים שלו לדרגה אחרת, זה לא רק לגרמייה - לעצמנו ולאנוכיות של ההשלמה העצמית, כי אני צריך להתעלות - אלא הקב"ה צריך נחת רוח, וכלשונו שם - "כל חכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמתו, ומתאנה על כבודו של הקב"ה כל ימיו, ומתאוה ומיצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש ולישועה שתצמח בקרוב ולכינוס גליות, זוכה לרוח הקודש בדבריו".

יש נקודה, שבימים האלו, כל יהודי פשוט עולה לדרגת החסידות, כמו שכתוב בבבא קמא (סא) - "את חשוב להתאבל על ירושלים?". פתאום הבחור הצעיר בן השמונה עשרה או אברך בן החמישים מגיע לדבר על החורבן, מי אתה שתדבר? אבל בימים האלו, בשלשת השבועות, שאנו מצווים לנהוג את כל המנהגים הללו, זה אומר שישנה היכולת הרוחנית לעלות לדרגה הזאת. ודאי שהנהגות אלו שלא נסתפר ולא נתרפץ בתשעת הימים הם לא מעשה יבש. הכל - כדי שנתבונן בזמן הזה, ונשב ונחשוב על ירושלים, על בית המקדש. לנסות ולהתבונן, להתחבר 'כמו חצי שעה', שסדר המוסר בימים הללו יהיה מיוחד להתחברות לאבלות החורבן.

והסיבה היא, כי אנו הולכים לבנות שנה חדשה! השנה הבאה הולכת ונבנית, ולא כדאי לחכות לרגע האחרון. כשבונים בנין על שטח חלק, הבנין יכול. צריך לחפור, וכשחופרים עמוק, אין שם כלום, יש שם בעומק חושך ובוץ. אך ככל שהבנין נטוע עמוק יותר, כך הוא יכול להיות גבוה יותר. מי שמתחיל באלול, זה יפה, אבל יש יפה יותר! זמני תשובה ממשמשים ובאים - זה ר"ת תמוז. תהליך התשובה מתחיל עכשיו! תוס' אומרים במגילה (לא): - "תלת דפורענותא, שב דנחמא, ותרת דתיובתא". יש מהלך שמתחיל מעכשיו עד עשרת ימי תשובה. כל יהודי שיתחבר לענין הזה שלשה שבועות, יתאבל, יזיע וירגיש את הצער הזה של 'בין המצרים' - אחרי זה יש לו שבעה שבועות של נחמה. יש כאן נקודה, שלפעמים להדיא אנו ממימים את הרגש. לא רוצים את הרגש, ואנו רוצים להשאר שכלתנים - ואנו באמת כאלה. אבל הקב"ה ברא לנו לב ומח. אנו צריכים גם להרגיש את הדברים בלב!! שבעא דנחמא - צריך להרגיש "כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם". הקב"ה מלטף אותנו שבעה שבועות! מי שהיה שלשה שבועות בפורענות, יש לו אחרי זה שבעה שבועות של ליטוף, של נחמה! [לא רק קריאת הפטרה ופטור]. ואחרי זה יש תרתי דתיובתא. יש כאן מהלך שלם של שנים עשר שבועות מ"ז בתמוז. וכיון שאנו הולכים לבנות את השנה הבאה, הקב"ה נותן לנו את האפשרות הזאת, לכל בחור מגיל שלש עשרה שרוצה להתחבר למהלך של הבנין של השנה הבאה. פסוק התשובה שאנו חוזרים עליו עשרות פעמים בסליחות - "השיבנו ה' אליך ונשובה" - מתחיל וכתוב באיכה! התהליך מתחיל בימים האלו.

הקב"ה יעזור, שבזכות זה שאנו עדיין אבלים, מצפים ומקווים, נזכה לראות בהשבת השכינה לציון במהרה בימינו, וכמו שנא "המזכירים את ה' אל דמי לכם ואל תתנו דמי לו עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ" בב"א.

...

ירושלים הבנויה

• ז.צ. פ. הלוי •

"ענינה סערה לא נחמה", ומבטיחה ה' כי "הנה אנכי מרביץ בפרך אֶבְנֶיךָ וְיִסְדְּתִיךָ בַּסִּפִּירִים. וְשִׁמְתִי כִכְדָּד שְׁמִשְׁתֶּיךָ וְשִׁעְרֶיךָ לְאַבְנֵי אֶקֶדָּח וְכָל-גְּבוּלְךָ לְאַבְנֵי-חֹפֶץ. וְכָל-בְּנֶיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֶיךָ".

הרי שבני-בוני ירושלים הם תלמידי החכמים.

ומיד סמכו חז"ל לדרשה זו חמישה פסוקים מספר תהילים²³, ושלשה מתוכם הם ממזמור קכ"ב שבו פתחנו, העוסק ב"ירושלים הבנויה":

"שְׁלוֹם רַב לְהֵאבִי תוֹרָתְךָ וְאִין-לְמוֹ מְכָשׁוֹל (תהלים פרק קיט פסוק קסה),

יְהִי-שְׁלוֹם בְּחֵילֶךָ שְׁלֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה-נָא שְׁלוֹם בְּךָ. לְמַעַן בֵּית-ה' אֲ-לֵהִינוּ אֲבָקְשָׁה טוֹב לָךְ (תהלים פרק קכב פסוקים ט-טז),

ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יִבְרַךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם" (תהלים פרק כט פסוק יא).

ובעוד פשוטו של המקרא מדבר על בניה של ירושלים ה"עֲקָרָה לֹא יִלְדָּה" (שם פסוק א), חז"ל דרשוהו על החכמים שהם בונים של ירושלים.

כיוצא בדבר אנו מוצאים בדבר ה' ביד ישעיהו (פרק סב פסוק ה):

"כִּי-יִבְעַל בְּחֹר בְּתוּלָה יִבְעֲלוֹךָ בְּנֶיךָ".

הרי שייחס לבניה של ירושלים את בעילתה של ירושלים, דהיינו בנייה, כפי שאמרו חז"ל "אשה גולם היא, ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, שנאמר כי בועליך עושיך ה' צב-אות שמו" (סנהדרין דף כב עמוד ב), והוא ודאי מקור נכבד לדרשת חז"ל כי בני ציון הם הם הבונים.

[וראה עוד בתענית דף ד עמוד א: "ארץ אשר אבניה ברזל, אל תקרי אבניה אלא בונייה".

ובשבת דף קיד עמוד א: "מאי בנאין? - אמר רבי יוחנן: אלו תלמידי חכמים, שעוסקין בבנינו של עולם כל ימיהו"²⁴].

וזכינו ללמוד כי בניה של ירושלים, אותם בנים אשר נזכרים בברכת הנישואין, "שֹׁשׁ תְּשִׁישׁ וְתִגְלַל הֶעֱקָרָה, קִבְּבוּץ בְּנֵיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׁמְחָה" וחותרים בה "מִשְׁמַח צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ", אותם בנים אשר נתקבצו, הם הם התלמידי חכמים, והם בונייה.

וכאשר מתקבצים ישראל לתוכה, ובפרט כאשר תלמידי חכמים שוכנים בה, אזי ציון שמחה, ועימה משוש.

...

שיר המעלות לְדָוִד שְׁמַחְתִּי בְּאֶמְרֵים לִי בֵּית ה' נִלְךָ. עֲמֻדֹת הָיוּ רְגְלֵינוּ בְּשִׁעְרֶיךָ יְרוּשָׁלַם.

ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו.

שָׁשָׂם עָלוּ שִׁבְטִים שִׁבְטֵי-יִשְׂרָאֵל עָלוּ לְיִשְׂרָאֵל לְהִדּוֹת לְשֵׁם ה'. כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפַּט כִּסְאוֹת לְבֵית דִּין.

שָׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם וְשָׁלְיוֹ אֶהְיֶה. יְהִי-שְׁלוֹם בְּחֵילֶךָ שְׁלֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה-נָא שְׁלוֹם בְּךָ. לְמַעַן בֵּית-ה' אֲ-לֵהִינוּ אֲבָקְשָׁה טוֹב לָךְ. (תהלים פרק קכב)

אין בנייה של ירושלים כבנייה של כל עיר אחרת אשר נבנית בבתיים, שווקים, ומרחצאות, ככל עיר אשר על תילה בניה, ולעומתם, עיר הא-להים אינה נחשבת לבנויה בבתיים של נכרים, ואף בזמן ששלטו בה זרים ויבלעוה לגיונות, יושבת הייתה וראשה חפוי כאישה עקרה שלא ילדה.

ואין בנייה של עיר הא-להים אלא כאשר הבתים הם בתים של בניה, בני ציון, בני השכינה הקדושה, והם הם השוכנים בתוכה, קול התורה מהדהד בבתי מדרשיה, קול התפילה נשמע מבתי כנסיותיה, וילדים וילדות מבני ישראל משחקים ברחובותיה, אזי מתחילה היא להינער מעפרה, מתחילה היא להבנות, ואמרת היא "מי ילד לי את אלה".

אין ירושלים בנויה אלא כאשר היא "כְּעִיר שְׁחִבְרָה-לָהּ יְחָדוּ" - כאשר מחברים את השמים ואת הארץ, את ירושלים שעשה ה' לפנינו בשמים, אל ירושלים שבארץ.

ובאמת אין הדבר נשלם עד לבניין בית המקדש, וכפי שפירש רש"י שם: "כשיבנה שלמה בני בית המקדש בתוכה תהא בנויה, בשכינה ומקדש, וארון ומזבח", ועדיין אנו מבקשים ומתחננים "ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו".

בני ציון - בוני ציון

בבואנו לראות מי הם "בוני ירושלים", נמצא שהדברים מפורשים בדברי חז"ל, שכן שנינו בשלהי מסכת ברכות (דף סד עמוד א):

"אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר: וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֶיךָ (ישעיהו פרק נד פסוק יג) - אל תקרי בְּנֶיךָ אלא בּוֹנֵיךָ". והנה מקרא זה שפתחו בו ודרשוהו אינו עוסק אלא בבנייה של ירושלים, שהיא

23. יש לציין כי בשלהי מסכתות יבמות, נזיר, כריתות, ותמיד, וכן בשלהי מסכת ברכות מתלמוד ירושלמי, ובשלהי אבות דר' נוסח ב - הובאה דרשת ר"א בשם ר"ח, בלא פסוקים אלו, אך בסידורים נקבעה הדרשה בצירוף פסוקים אלו, וכך היא שגורה בפי כל ישראל.

24. וכעין זה אמרו במדרש 'לקח טוב' (בראשית פרק לב פסוק טז, הובא ברש"י שם): "גְּמִלִים מִיְּנִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֵשִׁים - עם בנאייהם, אלו הזכרים", הרי שהבנים נדרשים גם כהבונים.

עין בעין ידאו | התממשות נבואות הנרמזה בישראל נצח ישראל / אל מול ציר הרשע

הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישותה (צמדצר כג, כד).

ואומרו כלביא פירוש קימתו ראשונה אינו כשאר העולם שבתחילה להזיזו חסר התלמודות המלחמה לא יעשה גבורות, אלא כלביא יקום ויעשה נפלאות. אמר עוד וכארי יתנשא פירוש, שהוא מתנשא ורם בכחו, שהגם שיעברו עליו כמה מלחמות, לא מפני זה יהיו נחלשים אלא חולכים ומתגברים. לא ישכב עד יאכל טרף. פירוש, שאין הלילה מפלט לנוס מפניו כי לילה לפניו כיום יאיר... הא למדת שבזמן שכיבה מתעסק הוא באכילת טרף. (אור החיים שס).

כבר ידוע שהרבה מלחמות צריכים ישראל לעבור קודם שינחשו ממלאכתם. והמלחמה האחרונה תהיה מלחמת גוג ומגוג, שאו ישראל יקומו כארי וכלביא לנקום נקמתם מן האומות אשר לחצו אותם בגלותם... ויהיו מהם גם כן שיזידו לעלות ולהלחם עם ישראל, ולחם נאמר "ויצא ה' ונלחם בגוים ההם". וזהו "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא", שכך טבעו של הארי, כשרואה אדם אחד מונח על הארץ כמת, מסיר עצמו ממנו, אבל כשרואה שרוצה להתנער עמו, הולך עליו ומפילו עד עפר. (אזכרות רמח"ל שס).

פתיחה / מהגלות לתקומה

בראשית הדברים, ראוי להדגיש את התופעה הפלאית שבה זמן קצר אחרי שהשי"ת השיב את עם ישראל לארצו, בתוך זמן קצר הוא זיכה אותו לעוצמה צבאית מרשימה ובלתי נתפסת הנחוצה לצורך מימוש הבטחותיו ע"י הנביאים. מדינות רבות בעולם, היושבות על אדמתן מדורי דורות, מונות אוכלוסיות רבות ועשירות מאיתנו לאין ערוך, ואף על פי כן לא הגיעו לרמת העוצמה וההשפעה שזכינו לה. דבר זה מעורר השתאות יתרה, בפרט כאשר נזכרים אנו במצבנו בגלות - חולשה, אוזלת כוח ופחד תמידי - כהתממשות קללת הגלות הכתובה בתורה:

"והנשארים בכם והבאתי מורך בלבכם בארצת איביהם, ורדף אתם קול עלה נדף ונסו מנסת חרב ונפלו ואין רדף. וכשלו איש באחיו כמפני חרב ורדף אין, ולא תהיה לכם תקומה לפני איביכם" (ויקרא כו, לו-לז).

ואכן, היינו בורחים מכל עלה נדף, חסרי תקומה ונעדרי עוז לעמוד בפני אויב.

דברי רבותינו

ארץ ישראל -
המקום הבטוח ביותר בעולם

באמת, גם בדורנו אנו מוצאים בחינת מנוחה ובטחה נפשית בארץ ישראל יותר מבכל הארצות. בעינינו ראינו שבשעה שבכל הארצות חרדו בשנים האחרונות מפחד מלחמת עולם חדשה ח"ו, ורבתה המנוסה ממדינה למדינה - לא יצאו מארץ ישראל אלא אוהבי תענוגות עוה"ז שחפשו במקומות אחרים, אבל מפחד מלחמה לא ברח איש; ותהי לפלא, שהרי לכא' יש לחשוש הרבה יותר בארץ ישראל!

והננו רואים עוד דבר פלא: בארץ ישראל בטוחים בניסים שנוכל לעמוד נגד ריבוי שונאינו אפי' כאלו שלא זכו לאור האמונה, בטחון זה מניין? אלא זה מברכת הארץ אשר ברכ' ה'.

(הגר"א דסלר,

מכתב מאליהו ח"ג עמו' קצב)

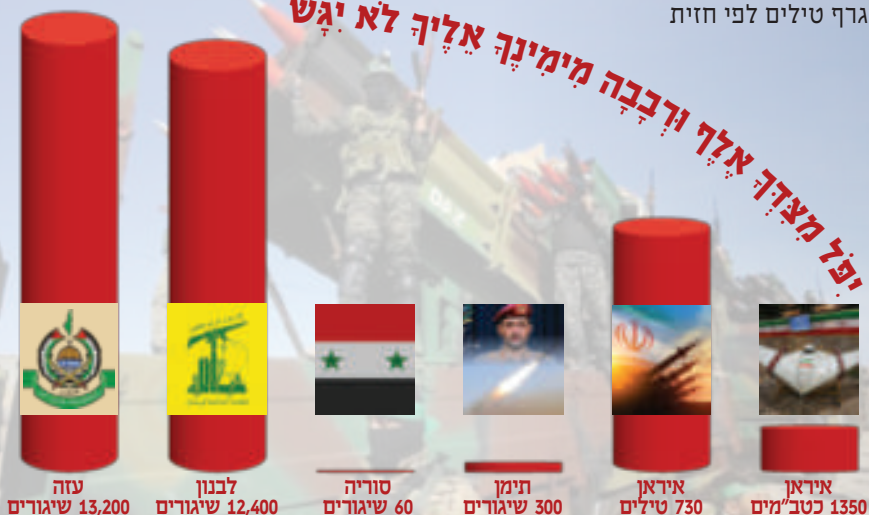
תדעו בני היקרים כי הפחד והאימה אשר נראה ונשמע, הוא רק למי שהוא רחוק מארצינו, בארצינו הק' שורר ב"ה רוח מנוחה ובטחון בפרט לתושבי ירושלים. ואם תשאלו מה הוא הגורם הייתי אומר, אולי הוא

והנה, כאשר השיבנו מלכנו לארץ אבותינו, הוא חולל מהפכה: עם ישראל שב לעוזו ולתפארתו גם במובן הגשמי. וכמאמר הנביא:

"והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים בארץ בבהמות יער, ככפיר בעדרי צאן אשר אם עבר ורמס וטרף ואין מציל" (מכה ה, ז).

גרף טילים לפי חזית

יפל מצדה אלך וירכבה מימינה אליך לא יגש

ימין ה' עושה חיל - מחיל אל חיל

מאז מלחמת השחרור, דרך מלחמת ששת הימים ויום הכיפורים והאחרון הגדיל בימינו אלו ממש - נוכחנו בחסד ה' האדיר כאשר העניק עוצמה צבאית ואזורית לישראל, להכות מדינות רבות ומעצמות אויב. באופן מיוחד זכינו לראות בזמננו, כשהיינו למטרה ברורה לציר הרשע אותו הקימה איראן - הכולל את חמאס, חיזבאללה, סוריה, תימן ומליציות מעיראק - וחווינו שוב את נפילתו והתמוטטותו של אותו מערך מרושע.

הסיבה כי ברכת ה' ית' בתורתו וישבתם לבטח שורר בם עתה, מה אף אחר כל הקללות רחמ"ל, אשר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברתה. ואולי הוא כענין שאמרו הנח להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן, איהו לא חזו מזלא חזו.

(הגר"י לוינשטיין, מכתב רי"ז)

וכמו שאז"ל במדרש שוחר טוב על הפסוק ותם כראם קרני בלותי בשמן רענן, וז"ל 'ישראל בארץ [כלומר בא"י] הם בצרה גדולה ובצרתם הם כזית רענן' עכ"ל, ואמנם רואים אנו דבר פלא זה לענינו כעת בארצנו הקדושה, כי בחו"ל אחינו מלאים פחד ורעדה על מצבנו, והצדק אתם, כי הלא עומדים אנו על הר געש והסכנה איומה, כי כל הגוים הקרובים וגם הרחוקים האויבים בנפש, וגם אלה הנראים כידידים סבבוני, וכולם עומדים על דמנו ולא קמים ולא זעים, ואינם נוקפים באצבע לעזרנו, ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים. **ודוקא פה על ההר געש אין פחד ואין בהלה והחיים הולכים במסלולם**, ואנו רואים בעינינו איך מקויימים דברי חז"ל שזו היא סגולת ארצנו הקדושה שאף כי הם בצרה גדולה הם כזית רענן מושרשים כשורשי הזית ורעננים ברוחם, ומצפים לישועת ה' שתבוא כהרף עין.

(הגר"ר יחזקאל סרנא,

דליות יחזקאל ח"ב אגרת לה)

"אמר כי א"י הוא המקום הבטוח ביותר בעולם, שאל אותו

מענה א-להי קדם ומתחת זרעת עולם ויגרש מפניך אויב ויאמר השם: אשריך ישראל מי כמוך עם נשע בה' מגן עזרך ואשר חרב גאותך ויכחשו איביך לך ואתה על במותימו תדרך (דברים לג, כז, כט).

ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך, זרע אברהם אהבי. אשר החזקתיך מקצות הארץ ומאציליה קראתיך, ואמר לך עבדי אתה בחרתיך ולא מאסתך. אל תירא כי עמך אני, אל תשתע בי אני א-להיך, אמצתיך אף עזרתיך, אף תמכתיך בימין צדקי. הן יבשו ויכלמו כל הנחלים בך, יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך. תבקשם ולא תמצאם אנשי מצתך, יהיו כאין ובאפס אנשי מלחמתך. בי אני ה' א-להיך מחזיק ימינך, האמר לך אל תירא אני עזרתיך.

[תופעה מיוחדת וראויה לעיון היא הופעתה המחודשת של **מלכות פרס** - איראן - לאחר כ-1,500 שנה שבה נעלמה ממפת ההיסטוריה, ושבה וניצבת כיום במעמד עולמי. וכדברי חז"ל (ע"ז ב, ב), כי רומי ופרס עתידות להימצא בזירה העולמית לקראת ביאת המשיח - "דהנך משכי במלכותיהו עד דאתי משיחא".]

והנה בתוך שנה וחצי - מראשית הלחימה בשמחת תורה ועד עתה - עמדנו בשפל המדרגה, ויצאנו בהרמת קרן ישראל, בניסים על גבי ניסים, שהדעת איננה תופסת. דומה כי מאז ימי החשמונאים לא זכתה ארץ ישראל לריבוי כה מתמשך של ניסים. נראה כי התקיימו בנו דברי הנביא ישעיהו: **"בְּשֹׁפָר קֶצֶף הַסִּתְרִיתִי פָנַי רָגַע מִמֶּנִּי, וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמִיתִי, אֲמַר גֹּאֲלִי ה'"** (ישעיהו נד, ח).

יד ה' במלחמת שמחת תורה

כבר בפרוץ המלחמה, ביום שבת שמחת תורה תשפ"ד, ראינו ישועות וניסים גלויים: מקומות יישוב שלמים, ואנשים בודדים, ניצלו בדרך נס ממש. ולמרות שהאויב הצליח לחזור בעוצמה מפתיעה - על פי הנתונים שפורסמו באלול תשפ"ד, חדרו 6,000 איש, מתוכם 3,800 מחבלי נוח'בה - יחידת ה'עילית' של חמאס, ו-2,200 עזתים חמושים נוספים. הם הסתובבו שעות ארוכות בשטח ישראל ללא מענה צבאי הולם, ועם זאת בפועל נרצחו, ל"ע, קרוב ל-1,300 יהודים.

אף שבשום אופן אין לזלזל באובדן נפש מישראל, שכל אחד הוא עולם מלא - מכל מקום, מבחינה

מספרית, הרי שממוצע של שני מחבלים מיחידות מובחרות לא הצליח להרוג אף לא יהודי אחד - הוא דבר שאין לו הסבר טבעי.

כמות הטילים שנורו - פשוט בלתי נתפסת: ביום שמיני עצרת בלבד - 4,300 טילים. ובמהלך כל תקופת המלחמה הנתונים היו כדלהלן: מעזה - כ-13,200 שיגורים; מלבנון - כ-12,400; מסוריה - כ-60; מתימן - כ-180; מאיראן - כ-350; כטב"מים ו-180 טילים

בליסטיים (בשנה הראשונה למלחמה בלבד!). ובכל זאת - כמעט ולא נרשמו נפגעים, בפרט מהשיגורים האסטרטגיים מרחוק (איראן ותימן) - לא היו נפגעים כלל.

בה הרע מכלה את עצמו

כיצד מתרחש נס כה גדול? לעיתים - דווקא כאשר האויב מקדים לפעול, הוא מאפשר להכות בו בטרם יתחזק. לולא היה חמאס פורץ למלחמה באותו יום, והיו כל אויבינו מחכים לשעת כושר, חלילה, והיו

אל תידאי תולעת יעקב מתי ישראל, אני עזרתך נאם ה' וגאלך קדוש ישראל. הנה שמתיך למורג חרוץ חדש בעל פיפיות, תדוש הרים ותדק וגבעות כמץ תשים. תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם, ואתה תגיל בה בקדוש ישראל תתהלל (ישעיה מא, ח-טז).

והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים כטל מאת ה', כרביבים עלי עשב, אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם. והיה שארית יעקב כגוים בקרב עמים רבים כאריה בבהמות יער, ככפיר בעדרי צאן, אשר אם עבר ורמס וטרף ואין מציל (מכה ה' ו'-ז).

שהאריה הוא הגדול שיש לו כח וגבורה על כל בהמות היער בקר איל וצבי ויחמור שיעבור עליהם וירמסם ויטרף מהם כרצונו, והכפיר הוא הקטן מגורי האריות שעם היות שאין לו כח כל כך בחיות היער לטרף הנה יש לו כח בעדרי הצאן להרוג כולם כאחד ואין מציל, כך יהיו ישראל בקרב העמים הצובאים על ירושלים שיגברו על קצתם כאריה בבהמות יער והם האשורים ושאר בני מזרח, ועל קצתם רוצה לומר בני אדום יהיו ככפיר בעדרי צאן שיהרגו את כולם ואין מציל. (אברנאל סס)

השואל, הרי יש שם "פיגועים" רבים, והשיבו שמ"מ אם מסתכלים על כל התמונה בשלימות, אז בהשוואה לכל מה שיקרה בעולם כולו, א"י היא המקום בטוח ביותר."

(הג"ר משה הלוי סולובייצ'יק, והאיש משה דף לח).

בחודש אייר תשכ"ז, בימים והשבועות שקדמו לפרוץ מלחמת ששת הימים היה המתח רב, ירושלים היתה נתונה לסכנה פגזי הלגיון הירדני, וככל שהתקרבה המלחמה התברר האיום מצד כל מדינות ערב להשמיד את הישוב היהודי בארץ. מטבע הדברים היו ההורים בחו"ל מודאגים, ורבים מהם רצו שבניהם יחזרו לחו"ל ובודדים אכן חזרו. רבינו דיבר על לב ההורים שדיברו איתו והבטיח להם לא יאונה לבניהם כל רע. גם את תלמידי ישיבה עצמם כינס לשיחה מיוחדת ואמר

מאמר זה הוא פרק מתוך ספר העתיד לצאת לאור עולם בס"ד, ובו תוצגנה נבואות הנחמה שייעדו ונביאנו לעם ישראל, והתממשותם המעשית בימינו. לתרומות, הנצחות וכן להארות והערות ניתן לפנות במייל [NF@KEDUSHASTZION.ORG](mailto:Nf@KEDUSHASTZION.ORG)

פורצים כל החזיתות יחד - לא היה סיכוי לעמוד מול האיום. והנה, בחסדי ה', נכנס חמאס ראשונה, הוכה קשות, ובעקבותיו חיזבאללה - שנכנס למערכה טיפין טיפין - אף הוא ספג מהלומות קשות ומכרעות, ולאחריו קרס משטר הרשע שבסוריה, ותימן הוכתה עוד ועוד עד שכמעט חדלה מלשגר. וכך נוצר פתח לפגיעה הישירה באיראן.

ואכן, ראינו איך מתקיימת נבואת ישעיהו:

"וְסִסְכָּתִי מִצָּרִים בְּמִצָּרִים, וְנִלְחַמּוּ אִישׁ בְּאֶחָיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ, עִיר בְּעִיר מִמְלָכָה בְּמִמְלָכָה" (ישעיהו יט, ב). מלחמות פנימיות בסוריה, ולצידן - המלחמה בין רוסיה לאוקראינה - הביאו לפירוק ציר הרשע, לניתוק הקשרים, ולמניעת סיוע חיצוני מצד רוסיה לאיראן. והרי כאן גם קיום נבואת ירמיהו:

"לֹכֵן כָּל אֶחָדָם יֹאכְלוּ וְכָל צָרָתָם כָּלָם בְּשָׁבִי יִלְכוּ וְהָיוּ שְׂאִסְיָם לְמִשְׁפָּה וְכָל בָּזָזָתָם אֶתָּן לְבָז" (ירמיהו ל, טז).

ניסי מלחמת איראן

במתקפת המנע נגד איראן, אשר זכתה לכינוי 'מלחמת עם כלביא' - ראינו ישועות עצומות: התקיפות היו רבות ומדויקות - כ-1,200 גיחות תקיפה! - והכל ללא אובדן של טייס אחד. בתוך זמן קצר הושמדו למעלה מ-40 מערכות ליירוט כלי טייס [נ"מ], לרבות סוללות SA ותחנות שליטה ובקרה, ובמהרה הגיעו להשמדת יותר מ-80 סוללות נ"מ. ובתוך שתי יממות הגיעו לחוופש פעולה מלא בכל שמי איראן, וכפי שהגדיר אחד הפרשנים - "מה שרוסיה לא הצליחה לעשות באוקראינה במשך שלוש שנים - עשתה ישראל באיראן במשך שני ימים!"

בתחום הפיקוד - חוסלה כל צמרת חיל האוויר של משמרות המהפכה, בהשגחה פרטית מופלאה שכינסה אותם יחד כדי 'להסתתר' מההפצצה הישראלית, וכן הושמדו עשרות מפקדות בטהראן על מאות אנשי בסיג' שבהם.

בתחום תוכנית הגרעין האיראנית - חוסלו 15 מדעני גרעין בכירים. שלושת מתקני הגרעין המרכזיים בנתנז, איספאהן ופורדו, כולל מטה הגרעין בטהראן, מתקני ייצור צנטריפוגות ועוד עשרות מתקנים נוספים לייצור טילים וראשי נפץ, הושמדו.

צָנָה וְסִחָרָה אֲמָתוֹ

מתוך כ-6,000 מחבלים שחדרו, כ-1,300 פגיעות. זהו יחס של כ-1:5.

להם שבירושלים עיה"ק הם נמצאים במקום המוגן ביותר בעולם.

(הג"ר חיים פנחס שיינברג, מגדלתו ומרוממתו פ"ו)

אחד מבאי ביתו של החזו"א שח בפניו שהוא מפחד מהמלחמות עם הערבים, ושאל האם כתוצאה מפחד זה מותר לעזוב את ארץ ישראל. השיב לו החזו"א "אני מבין שאתה רוצה לברוח, רק אמור נא לי להיכן? מה הוא המקום שהוא יותר בטוח מארץ ישראל שהינך מתכוון לברוח אליו?"!

(עלינו לשבח פרשת אמור).

"זה מכבר אמרתי שהיהודים בחוץ לארץ צריכים לרחמים גדולים יותר מאשר בארץ ישראל, כי חוץ לארץ הוא מקום המסוגל לפורעניות בגין חבלי משיח".

(אדמו"ר מקלויזנבורג, דרשות חומש רש"י וישב תשמ"א).

וְנִדְעָה יָד ה' אֶת עֲבָדָיו וְזָעַם אֶת אֹיְבָיו. כִּי הִנֵּה ה' בָּאֵשׁ יָבֹא וְכִסּוּפָה מִרְכַּבְתִּיו לְהָשִׁיב בְּחֶמָה אָפוּ וְגַעַרְתּוּ בְּלִהְבֵי אֵשׁ (ישעיהו סו, יד-טו).

כֹּה אָמַר ה' אֱלֹקִים בְּקִבְצִי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפְצוּ בָם, וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם, וְיָשְׁבוּ עַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדֵי לִיעֶקֶב. וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ לְבָשָׁח, וּבְנֵי בָתִּים וְנָטְעוּ כֶרְמִים וְיָשְׁבוּ לְבָשָׁח, בַּעֲשׂוֹתִי שְׂפָטִים בְּכָל הַשָּׂאטִים אֲתֶם מְסֻבִּיבוֹתֶם, וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹקֵיהֶם". (יחזקאל כח, כה-כו)

בתחום הטילים הבליסטיים - כ-65% ממשגרי הטילים הבליסטיים הושמדו. כ-800-1000 מארסנל הטילים הבליסטיים האיראני הושמד.

וכל זאת - ללא כניסה קרקעית, ללא התשה ממושכת, וביזומה עצמאית שאינה תלויה באומות העולם. אלא כמאמר הנביא:

"וְנִדְעָה יָד ה' אֶל עֲבָדָיו וְזָעַם אֶת אֹיְבָיו. כִּי הִנֵּה ה' בָּאֵשׁ יָבֹא וְכִסּוּפָה מִרְכַּבְתִּיו לְהָשִׁיב בְּחֶמָה אָפוּ וְגַעַרְתּוּ בְּלִהְבֵי אֵשׁ" (ישעיהו סו, יד-טו).

רכב שמים בעזרך

גם בהגנה מהתקיפות האיראניות ראינו ניסים עצומים. מערכת ההגנה האווירית יירטה כ-90% מהשיגורים, ורק כ-50 טילים בליסטיים - מתוך 550 - פגעו בעורף. למרבה הצער, 8 מהם גבו חיי אדם [שגם בהם מתברר כי רבים מהנפגעים לא היו מבני ברית], אולם יחסית להיקף הירי - מדובר בנס מופלא.

עוד ראינו פלאות ה' ביירוט של למעלה מ-99.9% מהכטב"מים. מתוך למעלה מ-1,000 כטב"מים איראניים ששוגרו, רק אחד פגע בבית שאן - ללא נפגעים.

אף בפגיעות שכן היו, נפילות רבות אירועו בבניינים רקים מאדם המועמדים ל'פניו בינו', או במוסדות לימוד שלא בשעות לימודים. פינוי בית החולים "סורוקה" ביום הקודם לפגיעה - אף הוא מן הניסים הגלויים. בכל זה רואים אנו בגלוי ממש את יד ה' המגינה על ארצנו הקדושה. אחר כל אלה, ראינו גם את התגשמות נבואת יחזקאל:

"וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם... וְיָשְׁבוּ לְבָשָׁח בַּעֲשׂוֹתִי שְׂפָטִים בְּכָל הַשָּׂאטִים אֲתֶם מְסֻבִּיבוֹתֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם" (יחזקאל כח, כה-כו).

וכדברי חז"ל בספרא על הפסוק וישבתם לבטח בארצכם: "בארצכם אתם יושבים לבטח - ואין אתם יושבים וכך אנו רואים בחוש את השגחתו יתברך על יושבי ארצו הקדושה. כיום - המקום הבטוח ביותר ליהודי הוא בארץ ישראל. ואין זו רק תחושת ביטחון - זו מציאות גמורה אחרי שיש כאן חזקה ככל דיני חזקה, שהשי"ת מגן בארצו על בניו ומסוכך עליהם מכל פגע.

טהרן באש ותמרות עשן

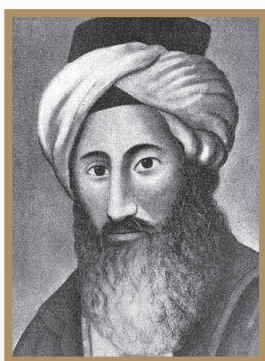

הפגזת מטה משמרות המהפכה, איראן

מעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: רֶחֶב הַחַיִּים שֶׁל צְדִיקֵי הַדּוֹרוֹת

מֶרְדֵּכַי הַגָּדוֹל - שֶׁד"ר שֶׁל קְהִילַת חֲבֵרוֹן

בארץ ישראל, העשיר ירבה והדל לא ימעט, ולכל יגרעו מלתת כחוק הקצוב עליהם מדי יום ביומו דוקא. גם הנשים והטף התחנכו לקיים את המצוה הקדושה הזאת בחביבות ובהשתוקקות, ומצות הנשים היתה במיוחד בערבי שבתות לפני הדלקת הנרות.

היו רבותינו אומרים: מי שמשמח עניי ארץ ישראל משמח את השכינה. החזקת עניי ארץ ישראל כלולה מכמה מצוות, צדקה, תומכי אורייתא, חיבוב ארץ הקודש ודרישתה.

רבי שלמה מקרלין: במסירות נפש מידי יום

הראשון שהתחיל לעסוק בכך היה הרה"ק רבי שלמה מקרלין, תלמידם של רבי אהרן הגדול מקרלין והמגיד ממזריטש, אשר העמיד את מעות ארץ ישראל במרכז סדר היום והנהגה בבית מדרשו, ועשה כל מיני תחבולות קודש להרבות תורמים ונדבות לענין נשגב זה. על כל אחד מהיושבים בשולחנו הקדוש הוטל לקנות את זכות הישיבה בסך מסוים, והמעוֹת היו קודש לקופת ארץ ישראל.

אחריו קם תלמידו המובהק הסבא קדישא רבי מרדכי מלכוביץ, אשר ממנו נמשכת שושלת לכוביץ-קוברין-סלונים זה כמאתיים שנה. צדיק זה המשיך בעקבות רבו, להיות עושה ומעשה לטובת כולל רייסין בארץ ישראל באופן מופלא ביותר.

רבינו מרדכי מלכוביץ' נהג בכל יום לשקול מכספו, ולשלשל לקופת מעוֹת ארץ ישראל הרבה פעמים, לפני כל תפלה ואחרי כל תפלה, קודם

הסעודה ואחריה, בשכבו ובקומו, קודם ברכות השחר ואחריה, קודם הלימוד ואחריו, וכן לפני כל עובדה, לפני כל מצוה, והכל בלי מספר כי אם במלוא חפניו מטבעות.

"קודם לקידוש היום"

גם בנו הצדיק רבינו ר' נח מלכוביץ' הרבה לאהב ולחבב מצוה זו על האנשים המקושרים אליו. בולטת ביותר היא העובדה, שאנשיו היו ברובם דלים ואביונים כל ימי חייהם, ובכל זאת נתבעו על ידו ונתנו במסירות נפש את מעוֹת ארץ ישראל, מן הלחם שכרתו מפהם.

בסיפורים שלפניכם נעסוק בדבר שהיה חבל החיים של צדיקי הדורות, הקשר של קיימא עם ארץ החיים בזה ובבא. רבותינו ראו בדבר זה חשיבות גדולה לכל יהודי, בבחינת מה שנאמר "זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקָדִים... הָעֹשֶׂר [לא] יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעֹט... לְתֵת אֶת תְּרוּמַת ה' לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם".

נוכל ללמוד מכאן לעשות בעצמנו כל אחד בביתו 'קופת ארץ ישראל' אישית, עבור הזכות הגדולה לקנות בית בארץ הקודש. החזון איש היה אומר: רצונך ללמוד על חיבת הארץ של יהודי הגולה, צא ולמד את פרק קופת ארץ ישראל.

הקמת המפעל הנשגב 'כולל רייסין'

בשנים הראשונות אחרי שהרמ"מ מויטבסק והרא"ה מקאליסק עלו לארץ ישראל, יסדו שניהם, בעצה אחת עם גדולי הדור בחו"ל, את המפעל הנשגב 'כולל רייסין', שהיה מראשוני המוסדות והמפעלים, שאספו מעוֹת ארץ ישראל מיהודי הגולה.

מפעל זה שימש קרוב ל-200 שנה בתורת הגוף הקהילתי המרכזי של ישוב החסידים בטבריה.

מטרת יסוד הכולל היתה כפולה: לפרנס בנדבותיהם את משפחות אותם העולים

שפרשו מכל עסקי העולם הזה וישבו כל ימיהם על התורה ועל העבודה, ולשתף את יהודי חו"ל בקיום המצוה של ישיבת ארץ ישראל. כמו שכתב ה'בית אברהם' מסלונים לאנשי כולל רייסין בארץ ישראל: "יותר ממה שאתם צריכים לקבל, בני חו"ל צריכים לתת, ולו הייתם כולכם גבירים אדירים - היו גם כן צריכים לתת".

הכולל נקרא "כולל רייסין", יען כי הצדיקים הנזכרים מקור מחצבתם היה ממדינת רייסין - רוסיה. צדיקים אלו, בנוסף להיותם אדמו"רים, היו גם נשיאי הכולל ואוספי מעוֹת ארץ ישראל, וכיתתו רגליהם עבור מצוה חשובה זו.

תקנות רבותינו הצדיקים

תקנות גדולות התקינו רבותינו הצדיקים לכל הסרים למשמעתם: לבל ייפקד אף איש מהם מתוך קהל הנודבים לחיזוק וקיום ישוב החסידים

האחרון מחסידי סלונים ששהה במחיצת האדמו"ר עד רגעי האחרונים ממש. ר' יעקב שמר במסירות נפש בכל המצבים בשואה על הנרתיק המיוחד למעות ארץ ישראל, אשר קיבל בשעתו מידיו של ה'בית אברהם'. שני חפצים החזיק ונשא עמו בכל גלגוליו בשואה: את התפילין הקדושות, ואת ה"בייטעלעך" של "ארץ ישראל געלד" עליה שמר כעל קמיע קדוש. בכל פעם שנזדמנה לידו מטבע כלשהי, פרוטה,

היה משלשל אותה לתוך הנרתיק הזה לשם ארץ ישראל.

זכה ר' יעקב שעבר בשואה את כל מדורי הגיהנום - בשבי הנאצים וביעירות עם הפרטיזנים - אבל בחסדי ה' בנסים גלויים שרד חי. יחד עמו שרד לפליטה הכיס של "מעות ארץ ישראל". אחרי נדודים ותלאות מרובים זכה להביאן לארצנו הקדושה, ולשקול במו ידיו מעות ארץ ישראל אלו לידי ראש הכולל בטבריה האדמו"ר בעל ה'ברכת אברהם'.

בכספי החרדים נבנתה הארץ

באחד מטיוליו של החזון איש סביב בני ברק סח מרן: הם מתיימרים להיות חובבי ציון ואומרים עלינו שאין לנו חיבה לארץ ישראל והבנה לישובה. נתבונן קצת בדברים.

בזכרוני עיירה קטנה, ליטאית, שניזונו בה בקושי כמה מאות משפחות יהודיות. שלשה רובל בשבוע הספיקו אם כי בצמצום, למשפחה יהודית שלמה. והנה בא משולח של ישיבה, עשה בעיר כמה ימים, הלהיב את הלבבות דרש ונאם, הלך מבית לבית ולכשעצלי אסף שמונה רובל. וכשהיה המשולח אחד מהמעולים, הרי היה שגר פעולתו המאומצת במשך כמה ימים סכום של 15 רובל.

והנה בא לעיירה משולח לעניי ארץ ישראל. לפני עשרות שנים התקין

ר' חיים מוולוז'ין את קופת רבי מאיר בעל הנס. מקופה זו ניזונו אלפים ורבבות מתושבי ארץ הקדש. המשולח בא לעיירה ואין לו צורך להלהיב את הלבבות, לעורר לגדבות, וכדומה. מלאכתו נעשית מאליה. הוא הלך מבית לבית, ועליו רק לצבור את הפרוטות, למנותן ולסכמן. והסכום היוצא מעיירה זו הוא מדי שנה בשנה 300 רובל.

אם נבוא לתרגם סכום זה לסכומים שבימינו, הרי נאספו אז בעיירות קטנות ובפינות נדחות מיליונים לירות לטובת ארץ ישראל - ומהם נוסד הישוב, ובהם נבנה. והם עוד מתיימרים ואומרים עלינו שאין לנו חיבה לארץ ישראל.

(מתוך פרק י"ב בספר)

הוא היה מזהיר לאנשי שלומו בחיוב מצות החזקת ישוב ארץ ישראל וקבע עתים לנתינתם, ולרובם ככולם היתה אזהרתו נוראה שלכל הפחות לא תעבור עליו שבת אחת באיחור נדבתו, ואפילו את מי שלא היתה לו פרוטה היה מזהיר שיהיה זה קודם לקידוש היום של שבת.

אמרו משמו, שפעם אחת התבטא, כי מרוב רחמנות על העניים והאביונים בחוץ לארץ שלא יישארו באין משען ומשענה, אין ביכולתו לגלות את הטעמים האמתיים הכמוסים מדוע צריך לתת מעות ארץ ישראל. אלמלי גילה אותם היו כולם נותנים כל כספי צדקותיהם אך ורק בשביל ארץ ישראל.

כבד את ה' מגרונך

כדי להמחיש מעט באיזו מדה נקשרו חסידים אלו למצוה חביבה זו, נזכיר את המסופר מהאי חסידא ופרישא עובד ה' מנעוריו ר' יודל קאזלווישצ'נר.

שהיה מתפרנס וחי בצמצום לעת זקנותו, ממעות ששלחו לו קרובים מחו"ל, והכסף היה בו די רק למזון שתי סעודות ביממה, אך כדי שיוכל לקיים מצות מעות ארץ ישראל בכל יום ויום, ויתר מרצונו הטוב על מזונו וזכר לחם מפיו, ולא סעד לבו באוכל כי אם פעם אחת ביום.

קיים ר' יודל בנפשו מאמר חז"ל "כבד את ה' מהונך, אל תקרי מהונך אלא מגרונך", כמו שפירש

הגאון רבי עקיבא איגר מפוזנא: אל תקרי מהונך, כשיש לך הון רב, אלא אפילו אם תצטרך להחסיר מגרונך, דהיינו מאכילתך - כבד בזה את ה'.

כרזה לתרומת מצות לעניי ירושלים

"זה הנשק שלנו"

שרידי החסידים הזכירו תמיד את מעשהו של ה'דברי שמואל' בכל שנה בערב יום הקדוש יום הכיפורים, שהיה מסובב בעצמו בין המתפללים כשאמרו פסוקי דזמרה עם קופסת צדקה ומקבץ מטבעותיהם אשר ינדבו מעות ארץ ישראל,

באמרו: "הלא זה הנשק שלנו היום, אלו התותחים והפצצות שלנו". על ה'בית אברהם' מסופר, שלפעמים כיתת את רגליו לשוב מרוחק, שלא

טבריה העתיקה

מצא בו תורמים כי אם מעט מזעיר, ויש שהוצאות הדרך עלו יותר ממה שהשיג עבור ארץ ישראל, אך הוא לא ויתר ונסע לשם, באמרו: "כדאי להיות נע ונד ולהוציא כל ההוצאות, על מנת שיזכה אפילו יהודי אחד לנדוב זלוטי אחד עבור ארץ ישראל".

קופת ארץ ישראל האחרונה לפני השואה

את "מעות ארץ ישראל" האחרונים שנשקלו בגולת פולין עבור "כולל רייסיץ", הביא לארץ ישראל החסיד הישיש ר' יעקב לכוביצקי, שהיה

מתוך דברי הגאון רבי יצחק ברנד שליט"א בעמח"ס בריתי יצחק

בועידה הארצית השמינית במרכז דוידסון

אודות סוגיית פדיון שבויים העומדת על סדר היום

בזה - כאשר יש בצד הנגדי שחרור רוצחים שהורגים עוד פעם, שזה מה שראינו במציאות כבר אינספור פעמים, שהם עצמם הורגים. ואנחנו לא יכולים לדעת כמה רוצחים נוספים שלא היו בכלל - הרגו בהשראת השחרור הזה, כאשר הם רואים את ההתקבלות הזאת שלנו והם יודעים שישתחררו גם הם כאשר ירצחו.

הדבר השני שדורשים תמורת שחרור החטופים הוא הפסקת המלחמה. חז"ל אומרים בהלכות מלחמה - 'תחילת נפילה - ניסה', חז"ל הופכים את זה, בהתחלה כתוב 'תחילת ניסה - נפילה', והם אומרים - תחילת נפילה היא ניסה - שאם בורחים - חס ושלום זו סכנה איומה (ראה סוטה מד:).

אם אנחנו מניחים על משקל המאזניים, מצד אחד פדיון שבויים - ומצד שני שחרור רוצחים שהורגים המוני יהודים, ביחד עם הפסקת מלחמה, שמשמעותה חס ושלום היא ביטול כיבוש הארץ והכנסת יהודים לסכנה מכל הבחינות - אז ודאי שהחשבון הוא שכך המאזניים מכרעת שביטול הכיבוש והכנסת כל יהודי ארץ ישראל לסכנה איומה אינה מצדיקה את פדיון השבויים. חז"ל אמרו אפילו על דרישת מחיר מופקע של כסף, כי אין פודין את השבויים יתר על דמיהן. כאן זה חמור פי אלף!

אז אני שואל שאלה, שכולם בעצם שואלים - כיצד זה שישנם שחושבים הפוך, שאומרים שתמיד נהגו למסור נפש על פדיון שבויים. מה עם הצד השני של המטבע, למה לא שמים את זה על המאזניים, רק מדברים על הענין הזה של פדיון שבויים, שידוע שחז"ל קבעו שיש בזה מגבלות, וכאילו מתעלמים מזה.

חשבתי להסביר את הענין על פי

מה ששמעתי כאלו שאומרים במפורש - אנחנו מקיימים רק את המצוות שהיינו רגילים בהם, ולא דברים שנתגלו עכשיו. היות ויש חשש לא לעשות דברים חדשים - וע"פ מליצת החת"ס "חדש אסור מן התורה בכל מקום". אז אני מסביר לפי זה - פדיון שבויים היה נהוג בכל הדורות, אבל האיסור של שחרור רוצחים לא היה נהוג, כי לעם ישראל לא היה כלא שחובשים בו את הרוצחים, ובגלות הארוכה לא הייתה בכלל מציאות שעם ישראל נלחם מול אויביו. ממילא, לא הייתה מציאות של שחרור רוצחים גויים, גם כיבוש ארץ-ישראל לא היה נהוג בשנות הגלות, וממילא גובר הענין של פדיון שבויים, כי זה הדבר היחיד שהיה נהוג. אבל מה שחסר בשיקול הזה, הוא שאנו צריכים לקבל את כל חלקי התורה - תורת ה' תמימה, כל מה שבאור עולם מזמין לנו - לא רק את מה שהיה נהוג בעבר, ומתוך כך להתחשב במכלול השיקולים, ודווקא על-ידי זה נזכה לקבלת התורה בשלמות ולגאולה השלמה, במהרה בימינו אמן.

...

יש עכשיו איזו דילמה, שכל העולם כולו מדבר על זה. לצערנו, יש שבויים בעזה, חטופים, ודנים על גדר המצוה הגדולה של פדיון שבויים, שחז"ל מאד מפליגים בחשיבותה, והם אומרים שזו מצוה גדולה עד מאד. אולם יש פה בעיה - מה מותר לשלם בשביל זה? כתוב בחז"ל - "אין פודין את השבויים יותר מכדי דמיהן". זה נאמר כאשר מדובר על כסף.

אבל מה קורה עכשיו, כאשר לא מדובר על כסף, אלא שתמורת שחרור החטופים, תמורת הפדיון הזה, רוצים לשחרר רוצחים, ואפילו להפסיק את המלחמה! משמעות הדבר היא תשלום בסיכון של נפשות אחרות, כניעה לאויב וביטול מצוות כיבוש ארץ ישראל - לפחות באופן זמני, אולי גם לגמרי.

הדברים עומדים אחד מול השני, אז מה עדיף? אני רוצה לקרוא פה הלכה ברמב"ם בהלכות רוצח (פרק ב הלכות ד-ה), כדי שנקבל מושג מה המשמעות של שחרור רוצחים.

הרמב"ם לא מדבר על אויב גוי שצריך להשמידו, אלא על רוצח יהודי, שבעקרון צריך להרוג אותו בבית דין בחרב, מה קורה אם מאיזו סיבה שתהיה לא יכולים להרוג אותו.

אומר הרמב"ם:

"וכל אלו הרצחנים וכיוצא בהן שאינם מחויבים מיתת בית דין - אם רצה מלך ישראל להרגם בדין המלכות ותקנת העולם - הרשות בידו, וכן אם ראו בית דין להרוג אותן בהוראת שעה אם היתה השעה צריכה לכך, הרי יש להם רשות כפי מה שיראו.

הרי שלא הרגם המלך ולא היתה השעה צריכה לחזק הדבר, הרי בית דין חייבין מכל מקום להכותם מכה רבה הקרובה למיתה ולאסור אותן במצור ובמצוק שנים רבות ולצערן

בכל מיני צער כדי להפחיד ולאיים על שאר הרשעים, שלא יהיה להם הדבר לפוקה ולמכשול לבב ויאמר - 'הריני מסבב להרוג אויבי כדרך שעשה פלוני ואפטר'."

אומר פה הרמב"ם, שרוצח שמאיזו סיבה שהיא - מוצדקת או לא מוצדקת - לא הורגים אותו, צריכים לייסר אותו ביסורים עצומים ונוראים זמן רב, כדי שלא יגידו אחרים: "אני רוצה להרוג, אז מה הבעיה, אחר-כך משחררים אותי..." כלומר, התורה לוקחת בחשבון פיקוח נפש עתידי!

דבר זה נאמר ברוצח יהודי, שלא נלחם נגד עם ישראל, אלא הוא שונא מישהו מסוים על רקע אישי. קל וחומר בן בנו של קל וחומר ברוצח שבא במלחמה להשמיד את ישראל! זאת אומרת, שבשחרור רוצחים, המשמעות היא לא רק שהרוצח הזה עתיד להרוג עוד פעם - אלא זה מחליש את ההרתעה לפני כל הרוצחים שיבואו עוד פעם. זה מה שכתוב ברמב"ם! יוצא מכאן, שהמצוה של פדיון שבויים - עם כל המצווה הגדולה שיש

רוצים לשמוע את הסיפור שלך?

עזר לך להבין? דרבן אותך לפעול?
שינה לך את החשיבה?

לרגל עשור להופעת הגליונות - מהגליון הראשון
באלול תשע"ה, נבקש מכל מי שהושפע על-ידי
הגליונות ומוכן לספר על כך, לפנות למערכת -
בהשארת הודעה בקו 079-607-3701 שלוחה 9, ו'
או בדוא"ל DOAR@KEDUSHASTZION.ORG

נא לכלול בהודעה: שם, דרכי יצירת קשר, גיל,
במה מתבטא אצלך השפעת הגליונות (בקצרה).

נאומו הועידה

בקו האגודה 079-607-3701 שלוחה 3,3.

חברת קבלת פני שבי ציון

המעוניינים להשתתף במעמדי קבלת פנים לאחינו שבי הגולה,
ולקבל עדכון מראש על זמני המעמדים ודרכי ההגעה, יש
להרשם במס' טל: 053-418-2597

ו'א בדוא"ל ELISHA@NAAVAKODESH.ORG
בואו לקחת חלק מעשי בעידוד עליית יראי ה' לארץ הקודש

מקבלים את פני הגאון רבי ירחמיאל פריד שליט"א,
רב ואב"ד בעיר דאלאס שבמדינת טקסס שבארצות הברית, שנים,
ומחבר ספרים חשובים, בבואו לשכון כבוד בארצנו הקדושה.
יהי בואו לברכה, וממנו ילמדו וכן יעשו!

ניול

בעז"ה ביום ה' יג אב יתקיים טיול קיץ כמדי שנה
נסייר בהרי 'גוש טלמונים'
עם המדריך האגדי הרב מאיר גולדמינץ
הרשמה רק בנדרים פלוס
שימו לב! הנחה לכל נרשם נוסף
(כגון אחים או חברים שנרשמים ביחד)
שאלות בדוא"ל: e.f.k.z.2765@gmail.com
או להשאיר בקו האגודה 079-607-3701 שלוחה 9

רכני חברי ואוהדי 'קדושת ציון' מברכים
בשמחה ובהתרגשות מקרב לב את מייסד ויו"ד
אגודתנו והעורך הראשי של גליון קדושת ציון,

הרב יהודה אפשטיין

לרגל שידוכי בתו תחי'

השוכן בירושלים ישכין שכנינו בכיתם וישרה כיניהם
אהבה, אחוה, שלום ורעות
ויזכו לראות יחד עם כל בית ישראל בבגית החורבה
הגדולה שבחורבות ירושלים
בעת שיקויים בנו המקרא ומשוש חתן על פלה ישיש
עליך א-לךך בב"א
יךךךך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך
וראה כנים לכניך שלום על ישראל.

זמני תשעה באב

בשער הכותנה

תפילות ערבית, קינות וקריאות מגילת איכה (גיויל) בבכי
וברגש רב.
20:55 מנין ראשון | 22:15 מנין שני | 00:15 בעזרת ישראל
מספר ונהי מהרב בנימין בן מורנו הגר"י שורץ
00:40 תיקון חצות

מנחה-מערב בשער השבטים

מנחה - 40 דקות לפני שקיעה
צפיה לישועה
מערב - 20 דקות אחרי שקיעה
שבירת הצום -
הרוצה ליטול חלק בהוצאות הכיבוד לצאת הצום בשער
השבטים ייצור קשר ב - 055-672-5758

בס"ד גם ב"ז תמוז, התקיים המנין של מנחה-מערב
ב'שער השבטים' ברוב עם ובציבור גדול.

אחרי מנחה הרב צבי אריה סטפנסקי שליט"א חיזק את
הציבור לצפיה לבנין בית המקדש בקרוב.

לא רוצים לפספס?

עדכון שוטף על פעילות האגודה בדוא"ל
ובטלפון בדוא"ל: בשליחת בקשה
OFFICE@KEDUSHASTZION.ORG -
בטלפון: 079-607-3701

לתרומה / למנוי: נדרים פלוס: 'אגודת קדושת ציון' לתרומה בלבד: בנק מזרחי (20) סניף 459 מס' חשבון 109491 - 'קדושת ציון'

פרסום מסומן

אין הודות ואילים אלא בראש נשים צדקניות עבדו (מדרש תנ"כי)

תודה!

ל 2,800 תלמידים בבתי ספר החינוכיים לבנות
שהתגבשו יחד בגוש טנק וחזותם
למנהלות ולמאות המורים
שחזרו את נפשם על חינוך הנצח
למורים ששולחים לבתי ספר החינוכיים - בשביל המור הנא
לעיריית ירושלים ולעומד בראשה מר משה ליאון
על אירוע של רוממות וקבלת התורה
למ"כ אבי מעוז על שותפות אמיצה בהעמדת התורה בקרב ילדי ישראל

ממשיכים להגדיל תורה ואמונה

בס"ד

מציין תורה

כינוס תלמידי התורה הלאומיים
סיוון התשפ"ה

תודה!

ל 5,300 תלמידים בתלמודי התורה הלאומיים,
שלמדו, שינו והשתתפו בכינוס הענק של תלמידי התורה
בירושלים עיר הקודש, בערב חג השבועות.
למאות מלמדים ומנהלים
שמוסרים את נפשם על חינוך בתלמודי התורה.
להורים רבים ששולחים לתלמידי התורה - בשביל הדור הבא.
לעיריית ירושלים ולעומד בראשה מר משה ליאון
על אירוע של רוממות וקבלת התורה.
למ"כ אבי מעוז על שותפות אמיצה בהעמדת התורה בקרב ילדי ישראל

ממשיכים להגדיל תורה בטהרתה!
מפי עוללים ויונקים יסדת עד... להשבת איוב ומתנקם!

כה אָמַר ה' צֶב־אוֹת עַד יִשְׁבּוּ זָקְנִים וְזָקֵנוֹת בְּרַחְבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ מֵרֵב יָמִים: וְרַחְבוֹת הָעִיר יִמְלֹאוּ יְלָדִים וְיִלְדוֹת מִשְׁחָקִים בְּרַחְבֵּיתָהּ: (זכריה ח, ד - ה)

בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם

אור חדש על ציון תכין

לאורך התנ"ך לומדים שכאשר הקב"ה מבטיח בידי עבדיו הנביאים כל מיני הטבות והשפעות אין זה אומר שזה יבוא לבד וללא התערבות שלנו. אדרבא, רצה הקב"ה לזכות אותנו בבניית ארץ ישראל ולכן היא נקנית דווקא ביסורין, וצריך לעבוד לקיים רצון צדיק הוא ה'. ההבטחה נותנת לנו את הכח לעשות, וההבטחה נותנת את חכמת הלב ואף הכסף למי שנשאו ליבו אל המלאכה. אכן מי שבחר להשקיע בירושלים זוכה לשפע במעשי ידיו, כדברי הלל אם אתה תבוא אל ביתי אני אבוא אליך וברכתיך. לא רואים צרות וישועות מעל דרך הטבע, אלא רואים ברכה והצלחה בדרך הטבע, וזוכרים כי הכל מאיתו יתברך כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.

לפני אלפיים חמש מאות שנה התנבא זכריה הנביא על ירושלים שתתמלא מילדים ועד זקנים החיים בשקט ובשלווה, וכן ניבא יחזקאל הנביא שתתמלא אנשים כצאן ירושלים במועדיה. אנחנו כבר נמצאים בהתקדמות של אמצע הדרך, חצי מירושלים אכן מתמלאת ביהודים, אך לצערנו החצי השני עדיין מלא בנכרים, ובידינו הבחירה להשקיע להרחיב את הקדושה בירושלים ויקויים בנו מקרא שכתוב 'מהרסייך ומחריבייך ממך יצאו' במהרה בימינו, אמן.

לפני למעלה משנה אמרתי בצחוק לאחד העוזרים של השר מאיר כרוש הי"ו שאפשר לממש את ההפקעה של החנויות ברחוב השלשלת. לא חשבתי שהשר יקח את זה ברצינות, והנה ראינו

פנים החנות - אחת מחורבות ירושלים לפני שיפוץ

שהפתעה זו כבר התקיימה לעינינו. נותרו עוד מקומות בירוש"לים המקודשת שביכלתם לשמש את הציבור הרחב, חלקם באמצע עבודה וחלקם בתחילת עבודה. התפקיד של כל אחד מאיתנו אשר נשאו ליבו לזכות ליטול חלק בהחזרת השכינה לציון, לעשות את החלק שאזרחים יכולים לעשות, הממשלה יכולה רק לעזור ולא לעשות מעצמה, וכפי שהתחלנו לפני כמה שנים את הכנסת אורחים בחגים ברחבת החורבה ובנקודות נוספות, והשר כרוש הצטרף לעזור בחלק מהחגים לתועלת הציבור הרחב.

היום יש לנו נקודת מים קרים ברובע היהודי ברחוב משגב לדרך שפתוח כל השנה לציבור היקר, ועוד נקודה לשתיה קרה וחמה באמצע השוק ברחוב השלשלת קרוב לכותל המערבי, אשר פתוחה מידי יום - אך מחוסר תקציב זה פעיל רק חלק מהיום. אני פונה למי שמבין את חשיבות הדבר להתרים את סביבתו למצוא מי יכול לתרום הנצחה של יום בשנה כדי שנוכל להרחיב

ולפעול לתועלת הציבור, היו חגים שמצאנו תרומות גדולות אבל אף פעם לא כיסינו את ההוצאות שעוד יותר גדולות, ולכן חשוב לעזור כדי שנוכל להמשיך בזכותך.

הגמרא מפליגה בחשיבות המשמח חתן וכלה, שהוא 'כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים'. לפנינו הזדמנות מיוחדת לבנות אחת מחורבות ירושלים ממש.

בס"ד לאחר עבודה של שנים זכינו לגאול חנות מידי הערבים מול שער שכם, מדובר באיזור אסטרטגי, ובכח הנוכחות שם נזכה לשנות את המרחב הציבורי באזור כולו.

במקום יפתח 'הכנסת אורחים' בשבתות ובחגים, ליל שישי ועוד

הישיבה גם מחוץ לחנות

לפי התרומות שיתקבלו. [בשבועות האחרונים היה בליל שישי חלוקה חנים של טשולנט מהדר גאולה, מה שכבר הביא למאות אנשים לבוא ולשהות במקום].

בשאר הזמנים תוגש שתיה קרה חנים ואוכל בזול לנוחות המגיעים לעיר העתיקה, בכדי לעודד נוכחות יהודים באזור.

במקום יהיו גם שיעורי תורה מידי פעם, וכן יהיה ניתן לעשות אירועים עד 50 איש.

מצוה גדולה לקחת חלק בשיפוץ ובהחזקת המקום, ובקניית מכונות לספק לציבור המבקרים והעוברים מים קרים, סודה, ברד, קפה, מכונת צ'יפס, פופקורן ועוד... כמה שיהיה יותר מוצלח, יעברו שם יותר אנשים והנוכחות היהודית תעלה עוד ועוד.

ניתן לזכות בהחזקת ארבע אמות בירושלים בהוראת קבע של 100 ש"ח לחודש.

ניתן לקנות זכות בשתיה להולכי הדרכים וכן כיבוד קל לחיזוק הנוכחות המקום, איש כמתנת ידו כברכת ה' אשר נתן לך.

יצאנו למבצע 60 גיבורים אשר יקחו על עצמם את שיפוץ המקום כל אחד 1000 ש"ח, בתשלומים של חמשים שקל במשך עשרים חודשים (50X20).

מעבר לכך, דרושים עוד 60 גיבורים שיקחו על עצמם את שכירות המקום למשך שנה, להתרים את חבריהם ב1000 ש"ח.

ברכת ה' מציון יחול בכל מעשי ידי התומכים, וכדברי הלל הזקן: אם אתה תבוא אל ביתי אני אבוא אל ביתך וברכתיך, כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.

ניתן לתרום דרך נדרים פלוס:

קופת עולים לרגל - קטגוריה בשעריך ירושלים.

או בפלאפון 058.324.8468 / 0548493436

מתקן שתיה ברחוב הערשלת 88

מיקום החנות - הנביאים 12